

**COMITETUL EXECUTIV
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI**

HOTĂRÂREA nr.
din _____ 2026

**Pentru aprobarea Regulamentului privind tratamentul riscului de credit pentru bănci
potrivit abordării bazate pe modele interne de rating**

În temeiul art.66 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.434-439, art.727), cu modificările ulterioare,
Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

Prezenta hotărâre transpune parțial Regulamentul nr. 575/2013 (art.142-art.191) al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru băncile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, CELEX: 32013R0575, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2025/1215 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2025.

- 1.** Se aprobă Regulamentul privind tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării bazate pe modele interne de rating (se anexează).
- 2.** Prezenta hotărâre intră în vigoare la 1 iulie 2027.

REGULAMENT
privind tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării bazate pe
modele interne de rating

Prezentul regulament transpune art.142 - art.191 din Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, CELEX: 32013R0575, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2025/1215 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2025.

Capitolul I
Dispoziții generale

1. Prezentul regulament se aplică băncilor cu sediul în Republica Moldova și sucursalelor din Republica Moldova ale băncilor din alte state, care sunt licențiate de către Banca Națională a Moldovei (în continuare – bănci). Prezentul regulament se aplică atât la nivel individual, cât și consolidat.

2. Prezentul regulament stabilește metodologia și condițiile pe care băncile trebuie să le aplice, pe baza abordării bazate pe modele interne de rating (IRB) pentru determinarea valorilor ponderate la risc ale expunerilor în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii ale băncilor în conformitate cu Regulamentul cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.109/2018 (în continuare - Regulamentul nr.109/2018).

3. Termenii și expresiile utilizate în prezentul regulament au semnificațiile prevăzute în Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (în continuare - Legea nr.202/2017) și în alte acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei emise în aplicarea legii menționate. De asemenea, în sensul prezentului regulament se utilizează următoarele noțiuni:

3.1. pierdere - pierderea economică, inclusiv efectele actualizărilor importante și costurile semnificative directe și indirecte asociate recuperării sumelor de încasat în baza unui instrument;

3.2. pierdere așteptată sau „EL” - raportul legat de o singură facilitate, dintre, pe de o parte, cuantumul pierderii estimate aferente unei expuneri rezultate din oricare dintre următoarele:

3.2.1. o potențială intrare în stare de nerambursare a unui debitor pe parcursul unui an și, pe de altă parte, cuantumul expus la risc în momentul intrării în stare de nerambursare;

3.2.2. un potențial eveniment de diminuare a valorii creanței pe parcursul unui an și, pe de altă parte, cuantumul expus la risc la data producerii evenimentului de diminuare a valorii creanței;

3.3. obligație din credite - orice obligație care decurge dintr-un contract de credit, inclusiv principalul, dobânda acumulată și comisioanele, datorată de un debitor;

3.4. expunere din credite - orice element bilanțier sau extrabilanțier care are sau poate avea ca rezultat o obligație din credite;

3.5. facilitate sau facilitate de credit - o expunere din credite care decurge dintr-un contract sau dintr-un set de contracte încheiate între un debitor și o instituție;

3.6. marjă de prudență - o majorare încorporată în estimările parametrilor de risc pentru a ține seama de gama preconizată de erori de estimare care pot decurge din deficiențele identificate în ceea ce privește datele, metodele, modelele, modificările standardelor de subscriere, ale apetitului de risc și ale politicilor de colectare și recuperare și orice altă sursă de incertitudine suplimentară, precum și din eroarea de estimare generală;

3.7. ajustare adecvată - impactul asupra estimărilor parametrilor de risc care decurge din aplicarea metodologiilor în cadrul estimării parametrilor de risc pentru a corecta deficiențele identificate în ceea ce privește datele și în ceea ce privește metodele de estimare și pentru a ține seama de modificările standardelor de subscriere, ale apetitului de risc și ale politicilor de colectare și recuperare și de orice altă sursă de incertitudine, în măsura posibilului, în vederea evitării denaturărilor în cadrul estimărilor parametrilor de risc;

3.8. sistem de rating - ansamblul tuturor metodelor, proceselor, sistemelor de control, sistemelor de colectare a datelor și sistemelor informatice care permit evaluarea riscului de credit, încadrarea expunerilor în clase de rating sau grupe de risc și cuantificarea estimărilor cu privire la stările de nerambursare și la pierderi, care au fost elaborate pentru un anumit tip de expuneri;

3.9. clasă de expuneri - oricare dintre clasele de expuneri menționate la punctul 19;

3.10. expunere față de societăți - o expunere încadrată în oricare dintre clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctul 19.4;

3.11. expunere de tip retail - o expunere încadrată în oricare dintre clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctul 19.5;

3.12. expunere față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public - înseamnă o expunere încadrată în oricare dintre clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctul 19.2;

3.13. tip de expuneri - un grup de expuneri administrate omogen, care pot fi limitate la o singură entitate sau la un singur subansamblu de entități din cadrul unui grup cu condiția ca același tip de expuneri să fie administrat în mod diferit în alte entități din cadrul grupului;

3.14. unitate operațională - orice entitate separată din punct de vedere organizatoric sau juridic, linii de activitate, amplasări geografice;

3.15. entitate mare reglementată din sectorul financiar - o entitate din sectorul financiar care îndeplinește toate condițiile următoare:

3.15.1. activele totale ale entității sau activele totale ale societății-mamă, în cazul în care entitatea are o societate-mamă, calculate pe bază individuală sau consolidată, sunt mai mari sau egale cu echivalentul în lei moldovenești (MDL) a 70 de miliarde EUR, utilizând cea mai recentă situație financiară sau situație financiară consolidată auditată pentru a stabili dimensiunea activelor;

3.15.2. entitatea face obiectul unor cerințe prudențiale, în mod direct pe bază individuală sau consolidată sau indirect pe baza consolidării prudențiale a întreprinderii-mamă, în conformitate cu Regulamentul cu privire la supravegherea pe bază consolidată a băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.101/2020 (în continuare - Regulamentul nr.101/2020), actele normative privind cerințele prudențiale ale firmelor de investiții și actele normative privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare, sau al cerințelor prudențiale legale ale unei țări terțe care sunt cel puțin echivalente cu respectivele acte normative ale Republicii Moldova;

3.16. entitate nereglementată din sectorul financiar - o entitate din sectorul financiar care nu îndeplinește condiția prevăzută la subpunctul 3.8.2.;

3.17. societate mare - orice întreprindere care are vânzări anuale consolidate care depășesc echivalentul în MDL a 500 de milioane EUR sau care aparține unui grup în cazul în care vânzările anuale totale ale grupului consolidat depășesc echivalentul în MDL a 500 de milioane EUR.

La evaluarea pragului de vânzări, cuantumul se raportează astfel cum figurează în situațiile financiare auditate ale societăților sau, în cazul societăților care fac parte din grupuri consolidate, ale grupurilor consolidate ale acestora, în conformitate cu standardul contabil aplicabil întreprinderii-mamă de cel mai înalt rang a grupului consolidat. Cifrele se bazează pe cuantumul medii calculate în ultimii trei ani sau pe cele mai recente cuantumul actualizate o dată la trei ani de către bancă;

3.18. clasă de rating a debitorilor - o categorie de risc din cadrul scalei de rating a debitorilor aferente unui sistem de rating, în care debitorii sunt alocați pe baza unui set distinct și specificat de criterii de rating care stau la baza estimării probabilității de nerambursare (PD);

3.19. clasă de rating a tranzacțiilor - desemnează o categorie de risc din cadrul scalei de rating a tranzacțiilor, aferentă unui sistem de rating, în care sunt încadrate expunerile pe baza unui set distinct și specificat de criterii de rating, în baza cărora se obțin propriile estimări ale pierderii în caz de nerambursare (LGD);

3.20. abordarea de modelare a ajustării PD/LGD - o ajustare a LGD sau modelarea unei ajustări atât a PD, cât și a LGD pentru expunerea-suport;

3.21. pragul de ponderare a riscului pentru furnizorul de protecție - ponderea de risc aplicabilă unei expuneri directe comparabile față de furnizorul de protecție;

3.22. protecția nefinanțată a creditului „recunoscută”, în cazul unei expuneri pentru care o bancă aplică abordarea IRB utilizând propriile estimări ale LGD în conformitate cu punctele 4-7, - o protecție nefinanțată a creditului al cărei efect asupra calculării quantumurilor ponderate la risc ale expunerilor sau a quantumurilor pierderilor așteptate aferente expunerii-suport este luat în considerare cu ajutorul uneia dintre următoarele metode, în conformitate cu Regulamentul cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.112/2018 (în continuare - Regulamentul nr.112/2018):

3.22.1. abordarea de modelare a ajustării PD/LGD;

3.22.2. abordarea constând în înlocuirea parametrilor de risc pe baza A-IRB, astfel cum este definită în Regulamentul nr.112/2018;

3.23. factor de conversie a creditului pe baza abordării standardizate (CCF pe baza SA) - procentajul aplicabil în temeiul Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.111/2018 (în continuare - Regulamentul nr.111/2018);

3.24. factor de conversie a creditului pe baza IRB (CCF pe baza IRB) - propriile estimări ale factorului de conversie a creditului.

Capitolul II

Aprobarea acordată de Banca Națională a Moldovei pentru utilizarea abordării bazate pe modele interne de rating

Secțiunea 1

Aprobare pentru utilizarea abordării IRB

4. În cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute în prezentul regulament, Banca Națională a Moldovei permite băncilor să calculeze valorile ponderate la risc ale expunerilor utilizând abordarea bazată pe modele interne de rating (în continuare „abordarea IRB”).

5. Aprobarea prealabilă pentru utilizarea abordării IRB, inclusiv a estimărilor proprii ale LGD și CCF pe baza IRB, este necesară pentru fiecare clasă de expuneri, pentru fiecare sistem de rating și pentru fiecare abordare utilizată pentru estimarea LGD și a CCF.

6. Băncile obțin aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei pentru:

6.1. modificările semnificative ale sferei de aplicare a unui sistem de rating pe care banca a primit aprobarea să îl utilizeze;

6.2. modificările semnificative ale unui sistem de rating pe care banca a primit aprobarea să îl utilizeze.

Sfera de aplicare a unui sistem de rating cuprinde toate expunerile de tipul relevant de expuneri pentru care a fost conceput sistemul de rating respectiv.

7. Băncile notifică imediat, în scris, Banca Națională a Moldovei cu privire la toate modificările aduse sistemelor de rating.

Secțiunea 2

Evaluarea de către Banca Națională a Moldovei a unei cereri de utilizare a abordării IRB

8. Banca Națională a Moldovei acordă unei bănci aprobarea de a utiliza abordarea IRB, inclusiv de a utiliza propriile estimări ale LGD și proprii factori de conversie, prevăzută în secțiunea 1, numai dacă Banca Națională a Moldovei este convinsă că sunt îndeplinite cerințele

prevăzute în prezentul regulament, în special cele prevăzute în capitolul VI, și că sistemele băncii pentru administrarea și ratingul expunerilor la riscul de credit sunt solide și implementate cu integritate și, în special, că banca a demonstrat, în mod satisfăcător pentru Banca Națională a Moldovei, că sunt îndeplinite următoarele standarde:

8.1. Sistemele de rating ale băncii asigură o evaluare pertinentă a caracteristicilor debitorului și ale tranzacției, o diferențiere semnificativă a riscului și o estimare cantitativă precisă și consecventă a riscului;

8.2. Ratingurile interne și estimările privind starea de nerambursare și ale pierderilor, utilizate pentru determinarea cerințelor de fonduri proprii, precum și sistemele și procesele asociate joacă un rol esențial în procesul de administrare a riscurilor și în procesul de luare a deciziilor, precum și în funcțiile de aprobare a creditelor, alocare internă a capitalului și guvernanta corporativă ale băncii;

8.3. Banca dispune de o unitate de control al riscului de credit responsabilă de sistemele sale de rating care este independentă în mod corespunzător și în afara oricărei influențe care să-i pericliteze independența;

8.4. Banca colectează și stochează toate datele relevante pentru a oferi un sprijin efectiv procesului său de măsurare și administrare a riscului de credit;

8.5. Banca documentează sistemele sale de rating și raționamentul care stă la baza proiectării lor și validează sistemele respective;

8.6. Banca a validat fiecare sistem de rating pe parcursul unei perioade adecvate înainte de a primi aprobarea de a utiliza sistemul de rating respectiv, a evaluat în cursul acelei perioade dacă fiecare sistem de rating este potrivit pentru sfera de aplicare al aceluși sistem de rating și a adus fiecărui sistem de rating modificările care s-au dovedit necesare în urma evaluării sale;

8.7. Banca a calculat, în conformitate cu abordarea IRB, cerințele de fonduri proprii rezultate din estimările sale referitoare la parametrii de risc și este în măsură să prezinte rapoartele stabilite prin instrucțiunile Băncii Naționale a Moldovei cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere;

8.8. Banca a atribuit și continuă să atribuie fiecărei expuneri din domeniul de aplicare al unui sistem de rating un grad de rating sau un grup din cadrul sistemului de rating respectiv.

9. Cerințele de utilizare a abordării IRB, inclusiv a estimărilor proprii ale LGD și a factorilor de conversie, se aplică și în cazul în care o bancă a implementat un sistem de rating sau un model utilizat în cadrul unui sistem de rating, pe care l-a achiziționat de la un furnizor terț.

10. În scopul punctului 8, banca va depune la Banca Națională a Moldovei o cerere la care se vor anexa documentele și informațiile care confirmă că banca îndeplinește condițiile prevăzute la punctul 8.

11. Banca Națională a Moldovei examinează cererea menționată la punctul 10 în termen de 180 de zile lucrătoare de la data depunerii acesteia la Banca Națională a Moldovei, însoțită de toate documentele care trebuie prezentate Băncii Naționale a Moldovei. Termenul poate fi prelungit cu până la 90 de zile lucrătoare, cu notificarea ulterioară a băncii cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea termenului de examinare a cererii.

Secțiunea 3

Experiența anterioară în utilizarea abordărilor IRB și măsuri care trebuie luate în cazul în care cerințele din prezentul regulament nu mai sunt respectate

12. O bancă care solicită aprobarea de a utiliza abordarea IRB a utilizat, pentru clasele de expunere în cauză, sisteme de rating care au fost, în mare măsură, în conformitate cu cerințele prevăzute în capitolul VI în scopul măsurării și gestionării interne a riscurilor, timp de cel puțin trei ani înainte de a se califica pentru utilizarea abordării IRB.

13. O bancă care solicită aprobarea de utilizare a estimărilor proprii ale LGD și ale factorilor de conversie trebuie să demonstreze, în mod satisfăcător pentru Banca Națională a Moldovei, că a estimat și utilizat propriile estimări ale LGD și ale factorilor de conversie într-un mod care a fost,

în mare măsură, conform cu cerințele privind utilizarea estimărilor proprii ale acestor parametri prevăzute în capitolul VI, timp de cel puțin trei ani înainte de a fi calificată pentru utilizarea estimărilor proprii ale LGD și factorilor de conversie.

14. În cazul în care banca extinde utilizarea abordării IRB după obținerea aprobării inițiale, experiența băncii trebuie să fie suficientă pentru a satisface cerințele de la punctele 12 și 13 în ceea ce privește expunerile suplimentare acoperite. În cazul în care utilizarea sistemelor de rating este extinsă la expunerile care diferă în mod semnificativ de sfera inițială de aplicare, astfel încât experiența dobândită nu poate fi considerată suficientă pentru respectarea acestor dispoziții în ceea ce privește expunerile suplimentare, cerințele de la punctele 12 și 13 se aplică separat pentru expunerile suplimentare.

15. În sensul punctului 12, se consideră că sistemele de rating care sunt, în linii mari, în conformitate cu cerințele prevăzute în capitolul VI, au fost aplicate de bancă cu cel puțin trei ani înainte de utilizarea abordării IRB în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii, în cazul în care:

15.1. aceste sisteme de rating au fost utilizate în procesele de administrare a riscurilor și de luare a deciziilor ale băncii, precum și în procesele de aprobare a creditelor;

15.2. există o documentație adecvată privind funcționarea efectivă a sistemelor de rating pe parcursul celor trei ani, în special în ceea ce privește rapoartele de monitorizare, validare și audit respective.

16. În scopul evaluării unei cereri de aprobare a extinderii abordării IRB în conformitate cu planul de implementare secvențială, punctul 15 se aplică și în cazul în care extinderea se referă la expuneri care diferă în mod semnificativ de domeniul de aplicare al acoperirii existente, astfel încât nu se poate presupune în mod rezonabil că experiența existentă este suficientă pentru a îndeplini cerințele punctelor 12 și 13 în ceea ce privește expunerile suplimentare, astfel cum se prevede la punctul 14.

17. În cazul în care o bancă nu mai îndeplinește cerințele prevăzute în prezentul regulament, aceasta notifică imediat, în scris, Banca Națională a Moldovei cu privire la măsurile luate în conformitate cu dispozițiile articolului 66 alin. (3) din Legea nr. 202/2017.

Secțiunea 4

Metodologia de încadrare a expunerilor în clase de expuneri

18. Metodologia utilizată de bancă pentru încadrarea expunerilor în diferite clase de expuneri trebuie să fie adecvată și consecventă în timp.

19. Fiecare expunere trebuie alocată uneia dintre următoarele clase de expunere:

19.1. Expuneri față de administrațiile centrale și băncile centrale;

19.2. Expuneri față de administrațiile regionale, autoritățile locale și entitățile din sectorul public, care sunt alocate următoarelor clase de expunere:

19.2.1. Expuneri față de administrațiile regionale și autoritățile locale;

19.2.2. Expuneri față de entități din sectorul public;

19.3. Expuneri față de bănci;

19.4. Expuneri față de societăți, care sunt încadrate în următoarele clase de expunere:

19.4.1. Expuneri față de societăți, în general;

19.4.2. Expuneri provenind din finanțări specializate;

19.4.3. Creanțe achiziționate asupra societăților;

19.5. Expuneri de tip retail, care sunt alocate următoarelor clase de expunere;

19.5.1. expuneri eligibile de tip retail reînnoibile („QRRE”);

19.5.2. expuneri de tip retail garantate cu bunuri imobile locative;

19.5.3. creanțe achiziționate de tip retail;

19.5.4. alte expuneri de tip retail;

19.6. Expuneri provenind din titluri de capital;

19.7. Expuneri sub formă de unități sau acțiuni deținute într-un OPC;

19.8. Elemente reprezentând poziții de securitizare;

19.9. Active, altele decât cele care reprezintă creanțe de natura creditelor.

20. Următoarele expuneri se încadrează în clasa expunerilor față de administrațiile centrale și băncile centrale, prevăzută la punctul 19.1:

20.1. Expuneri față de bănci de dezvoltare multilaterală menționate la punctul 46 din Regulamentul nr.111/2018;

20.2. Expuneri față de organizații internaționale care atrag o pondere de risc de 0 % în conformitate cu punctul 47 din Regulamentul nr.111/2018.

21. Prin derogare de la punctul 19, expunerile față de administrațiile regionale, autoritățile locale și entitățile din sectorul public se încadrează în clasa de expunere menționată la punctul 19.1, în cazul în care aceste expuneri sunt tratate ca expuneri față de administrațiile centrale în conformitate cu Regulamentul nr.111/2018.

22. Următoarele expuneri se încadrează în clasa prevăzută la punctul 19.2:

22.1. Expunerile față de băncile de dezvoltare multilaterală cărora nu li se atribuie o pondere de risc de 0 % în conformitate cu Regulamentul nr.111/2018; și

22.2. Expuneri tratate ca expuneri față de bănci în conformitate cu punctul 51 din Regulamentul nr.111/2018.

23. Pentru a fi încadrate în clasa expunerilor de tip retail, prevăzută la punctul 19.5, expunerile trebuie să respecte următoarele criterii:

23.1. Sunt expuneri față de:

23.1.1. Una sau mai multe persoane fizice;

23.1.2. O întreprindere mică sau mijlocie (IMM), cu condiția ca suma totală datorată băncii și întreprinderilor-mamă și filialelor acesteia, inclusiv orice expunere în stare de nerambursare, de către clientul debitor sau grupul de clienți aflați în legătură, dar excluzând expunerile garantate cu bunuri imobile locative, până la valoarea bunurilor imobile, să nu depășească, din informațiile deținute de bancă, care ia măsurile necesare pentru verificarea cuantumului expunerii respective, suma echivalentului în MDL a 5 milioane MDL;

23.1.3. Sunt expuneri garantate cu bunuri imobile locative, inclusiv drepturi de ipotecă de prim rang și succesive, credite la termen, linii de credit reînnoibile pentru nevoi personale garantate cu imobile și expuneri astfel cum sunt menționate în Regulamentul nr. 112/2018 privind tehnicile de atenuare a riscului de credit, indiferent de dimensiunea expunerii, cu condiția ca expunerea să fie oricare dintre următoarele:

23.1.3.1. O expunere față de o persoană fizică;

23.1.3.2. O expunere față de asociații sau cooperative de persoane fizice care sunt reglementate de legislația națională și care au ca unic scop acordarea membrilor lor a dreptului de utilizare a unei reședințe principale în imobilul care garantează creditul;

23.2. Sunt tratate de bancă în cadrul procesului de administrare a riscurilor în mod consecvent în timp și în mod similar;

23.3. Nu sunt gestionate doar în mod individual ca expuneri încadrate în clasele de expuneri față de societăți, menționate la subpunctele 19.4.1, 19.4.2 sau 19.4.3;

23.4. Fiecare dintre acestea reprezintă una dintr-un număr semnificativ de expuneri care sunt administrate în mod similar.

24. În plus față de expunerile enumerate la punctul 23, valoarea actualizată a plăților minime aferente contractelor de leasing de tip retail se include în clasa de expuneri de tip retail.

25. Expunerile care îndeplinesc toate condițiile prevăzute la subpunctul 23.1.3 și subpunctele 23.2, 23.3 și 23.4 se încadrează în clasa de expuneri de tip retail garantate cu bunuri imobile locative, menționată la subpunctul 19.5.2.

26. Prin derogare de la punctul 25, Banca Națională a Moldovei poate exclude din clasa de expuneri de tip retail garantate cu bunuri imobile locative, menționată la subpunctul 19.5.2 creditele acordate persoanelor fizice care au ipotecat mai mult de patru bunuri imobile sau unități locative, inclusiv creditele acordate persoanelor fizice menționate în Regulamentul nr. 112/2018, și să atribuie aceste credite uneia dintre clasele de expunere menționate la subpunctele 19.4.1, 19.4.2 sau 19.4.3.

27. Expunerile de tip retail care aparțin unui tip de expuneri care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții sunt încadrate în clasa de expuneri QRRE, menționată la punctul 19.5.1:

27.1. Expunerile de acest tip sunt față de una sau mai multe persoane fizice;

27.2. Expunerile de acest tip sunt reînnoibile, negarantate și, în măsura în care nu sunt utilizate imediat și necondiționat, pot fi anulate de către bancă;

27.3. Expunerea maximă din acest tip de expunere față de o singură persoană fizică este de echivalentul în MDL a 100 000 EUR sau mai puțin;

27.4. Acest tip de expuneri a prezentat o volatilitate redusă a ratelor de pierdere, în raport cu nivelul mediu al ratelor de pierdere, în special în cadrul benzilor cu valori scăzute ale PD;

27.5. Tratamentul expunerilor atribuite acestui tip de expuneri ca expuneri de tip retail reînnoibile eligibile este în concordanță cu caracteristicile de risc aferente acestui tip de expuneri.

28. Prin derogare de la punctul 27.2, cerința de a fi negarantate nu se aplică în cazul facilităților de credit acoperite garantate legate de un cont de salariu. În acest caz, sumele recuperate prin intermediul executării garanției reale nu se iau în considerare în estimările LGD.

29. Băncile identifică, în cadrul clasei de expuneri QRRE, menționate la punctul 19.5.1, expunerile față de tranzactori („QRRE față de tranzactori”) și expunerile care nu sunt expuneri față de tranzactori („QRRE față de debitori generatori de expuneri reînnoibile”). În special, QRRE cu un istoric de rambursare mai scurt de 12 luni sunt identificate drept QRRE față de debitori generatori de expuneri reînnoibile.

30. Cu excepția cazului în care sunt încadrate în clasa de expuneri sub formă de unități sau acțiuni deținute într-un OPC, expunerile provenind din titluri de capital menționate în punctul 84 din Regulamentul nr.111/2018, se încadrează în clasa de expuneri provenind din titluri de capital, menționate la punctul 19.6.

31. Orice obligație de credit care nu este încadrată în clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctele 19.1, 19.2, 19.5, 19.6, 19.7 și 19.8 se încadrează în una dintre clasele de expunere menționate la subpunctul 19.4 subpunctele 19.4.1, 19.4.2 sau 19.4.3.

32. În cadrul clasei de expuneri față de societăți, menționate la subpunctul 19.4, băncile identifică separat ca expuneri provenind din finanțări specializate, expunerile care prezintă următoarele caracteristici:

32.1. Expunerea este față de o entitate care a fost creată special pentru a finanța sau administra active fizice sau este o expunere comparabilă, din punct de vedere economic;

32.2. Dispozițiile contractuale conferă creditorului un grad substanțial de control asupra activelor și veniturilor pe care le generează;

32.3. Sursa principală de rambursare a obligației este reprezentată de venitul generat de activele finanțate, și nu de capacitatea independentă de rambursare a societății comerciale în ansamblul său.

33. Expunerile menționate la punctul 32 sunt încadrate în clasa de expuneri provenind din finanțări specializate, menționate la subpunctul 19.4.2 și sunt clasificate după cum urmează: „finanțare de proiect” (PF), „finanțare de obiect” (OF), „finanțare de mărfuri” (CF) și „bunuri imobile generatoare de venituri” (IPRE).

34. Valoarea reziduală a bunurilor care fac obiectul unui contract de leasing se încadrează în clasa de expuneri „active, altele decât cele care reprezintă creanțe de natura creditelor”, prevăzută la subpunctul 19.9, cu excepția cazului în care valoarea reziduală este deja inclusă în valoarea expunerii pentru operațiunile de leasing, prevăzută în punctul 147.

35. Expunerea rezultată din asigurarea protecției prin intermediul unui coș de instrumente financiare derivate de credit de tipul „nth-to-default” pentru un coș de expuneri este încadrată în aceeași clasă prevăzută la punctul 19 în care ar fi încadrate și expunerile din coș, cu excepția cazului în care expunerile individuale din coș ar fi încadrate în diverse clase de expuneri, situație în care expunerea este încadrată în clasa de expuneri față de societăți prevăzută la subpunctul 19.4.

Secțiunea 5

Condiții de implementare a abordării IRB pentru diferite clase de expuneri și unități operaționale

36. O bancă căreia i se permite să aplice abordarea IRB implementează, împreună cu orice întreprindere-mamă și filialele sale, abordarea IRB pentru cel puțin una dintre clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctele 19.1-19.5 sau subpunctul 19.9. Odată ce o bancă a implementat abordarea IRB pentru un anumit tip de expuneri dintr-o clasă de expuneri, banca face acest lucru pentru toate expunerile din respectiva clasă de expuneri, cu excepția cazului în care a primit din partea Băncii Naționale a Moldovei aprobarea de a utiliza în permanență abordarea standardizată în conformitate cu punctele 43-47.

37. Sub rezerva aprobării prealabile a Băncii Naționale a Moldovei, implementarea abordării IRB se poate face progresiv pentru diferitele tipuri de expuneri din cadrul unei anumite clase de expuneri din cadrul aceleiași unități operaționale și pentru diferite unități operaționale din cadrul aceluiași grup sau în cazul utilizării propriilor estimări ale LGD ori al utilizării CCF pe baza IRB.

38. Banca Națională a Moldovei stabilește perioada necesară fiecărei bănci, întreprinderi-mamă și filiale ale sale pentru a implementa abordarea IRB pentru toate expunerile dintr-o anumită clasă de expuneri pentru diferite tipuri de expuneri din cadrul aceleiași unități operaționale și pentru diferite unități operaționale din cadrul aceluiași grup sau în cazul utilizării propriilor estimări ale LGD ori al utilizării CCF pe baza IRB. Această perioadă este cea pe care Banca Națională a Moldovei o consideră adecvată, în funcție de natura și dimensiunea activităților băncii în cauză sau ale oricărei întreprinderi-mamă și ale filialelor sale, precum și în funcție de numărul și natura sistemelor de rating care urmează să fie implementate.

39. Băncile implementează abordarea IRB în conformitate cu condițiile stabilite de Banca Națională a Moldovei. Conform condițiilor trebuie să se garanteze că flexibilitatea acordată în temeiul punctelor 36-37 nu este utilizată selectiv cu scopul de a obține cerințe de fonduri proprii reduse în ceea ce privește acele tipuri de expuneri sau unități operaționale care urmează a fi incluse în abordarea IRB sau în cazul utilizării propriilor estimări ale LGD sau al utilizării CCF pe baza IRB.

Secțiunea 6

Condiții pentru a reveni la utilizarea unor abordări mai puțin sofisticate

40. O bancă care utilizează abordarea IRB pentru o anumită clasă de expuneri sau pentru un anumit tip de expunere nu renunță la utilizarea acestei abordări pentru a utiliza în schimb abordarea standardizată pentru calcularea cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor, decât dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

40.1. banca a demonstrat, într-un mod considerat satisfăcător de Banca Națională a Moldovei, că utilizarea abordării standardizate nu are ca scop angajarea în arbitraj de reglementare, inclusiv prin reducerea nejustificată a cerințelor de fonduri proprii, că ea este necesară ținând cont de natura și complexitatea tuturor expunerilor de acest tip ale băncii și că nu ar avea un impact negativ semnificativ asupra solvabilității băncii sau a capacității sale de a administra riscul în mod eficient;

40.2. Banca a primit aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei.

41. Băncile care au obținut aprobarea prevăzută la punctul 56 pentru utilizarea propriilor estimări ale LGD și a propriilor factori de conversie, nu revin la utilizarea valorilor LGD și a factorilor de conversie menționați la punctele 54 și 55, decât dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

41.1. Banca a demonstrat în mod satisfăcător Băncii Naționale a Moldovei că utilizarea LGD și a factorilor de conversie prevăzuți la punctele 54 și 55 pentru o anumită clasă de expuneri sau pentru un anumit tip de expunere nu este propusă pentru a reduce cerințele de fonduri proprii ale băncii, ci este necesară ținând cont de natura și complexitatea expunerilor totale de acest tip ale băncii și nu ar avea un impact negativ semnificativ asupra solvabilității băncii sau asupra capacității sale de a administra riscul în mod eficient;

41.2. Banca a primit aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei.

42. Aplicarea punctelor 40 și 41 este subordonată condițiilor pentru implementarea progresivă a abordării IRB stabilite de Banca Națională a Moldovei în conformitate cu punctele 36-39 și permisiunii de utilizare parțială permanentă menționată la punctele 43-47.

Secțiunea 7

Condiții de utilizare parțială permanentă

43. Băncile aplică abordarea standardizată în cazul tuturor expunerilor următoare:

43.1. Expunerile încadrate în clasa de expuneri provenind din titluri de capital, menționată la punctul 19 subpunctul 19.6;

43.2. Expunerile încadrate în clase de expuneri sau care aparțin unor tipuri de expuneri dintr-o clasă de expuneri în cazul cărora băncile nu au primit aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza abordarea IRB pentru calcularea cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și a cuantumurilor pierderilor așteptate.

44. O bancă căreia i se permite să utilizeze abordarea IRB pentru calcularea cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și a cuantumurilor pierderilor așteptate pentru o anumită clasă de expuneri poate, sub rezerva aprobării prealabile a Băncii Naționale a Moldovei, să aplice abordarea standardizată pentru anumite tipuri de expuneri din respectiva clasă de expuneri, inclusiv expuneri din sucursale străine și din diferite grupe de expuneri, în cazul în care respectivele tipuri de expuneri nu sunt semnificative din perspectiva dimensiunii și a profilului de risc.

45. În plus față de expunerile menționate la punctele 43 și 44, o bancă poate, sub rezerva aprobării prealabile a Băncii Naționale a Moldovei, să aplice abordarea standardizată pentru următoarele expuneri în cazul în care abordarea IRB se aplică pentru alte tipuri de expuneri din aceeași clasă de expuneri:

45.1. Expunerile față de administrațiile centrale și băncile centrale din Republica Moldova și din statele membre ale Uniunii Europene și față de administrațiile regionale, autoritățile locale și entitățile din sectorul public ale acestora, sub rezerva următoarelor condiții:

45.1.1. Din punctul de vedere al riscului, ca urmare a unor acorduri publice cu caracter specific, nu există diferențe între expunerile față de administrația centrală și față de banca centrală în cauză și celelalte expuneri menționate; și

45.1.2. Expunerile față de administrațiile centrale și față de băncile centrale primesc o pondere de risc de 0 % în temeiul Regulamentului nr.111/2018;

45.2. Expunerile unei bănci față de o contraparte care este întreprinderea-mamă, filiala sa sau o filială a întreprinderii-mamă, cu condiția ca contrapartea să fie o bancă sau o societate financiară holding, o societate financiară holding mixtă, o societate financiară nonbancară, o societate de administrare a activelor sau o întreprindere prestatoare de servicii auxiliare care face obiectul unor cerințe prudențiale adecvate sau o întreprindere legată printr-o relație în sensul Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017;

45.3. Expunerile față de băncile din statele membre ale Uniunii Europene, care îndeplinesc cerințele pentru a primi aprobări prealabile acordate de autoritățile competente ale statelor membre respective, să nu aplice cerințele de ponderare la risc a expunerilor, pentru expunerile față de contrapărțile cu care băncile au intrat într-un sistem instituțional de protecție care constă într-un acord de stabilire contractuală sau legală a responsabilităților care protejează băncile respective și le asigură, în special, lichiditatea și solvabilitatea pentru a evita falimentul, în cazul în care este necesar.

46. O bancă căreia i se permite să utilizeze abordarea IRB pentru calcularea cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor numai pentru anumite tipuri de expuneri din cadrul unei clase de expuneri aplică abordarea standardizată pentru celelalte tipuri de expuneri din respectiva clasă de expuneri.

47. În plus față de expunerile menționate la punctul 44 și la punctele 45-46, o bancă poate să aplice abordarea standardizată pentru expunerile față de biserici și comunități religioase care îndeplinesc cerințele prevăzute în Regulamentul nr.111/2018.

Capitolul III

CALCULUL CUANTUMURILOR PONDERATE LA RISC ALE EXPUNERILOR

Secțiunea 1

Tratament pe tip de clasă de expuneri

Subsecțiunea 1

Tratament pe clasă de expuneri

48. Cuantumulile ponderate la risc ale expunerilor pentru riscul de credit în cazul expunerilor încadrate într-una dintre clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctele 19.1-19.5 sau subpunctul 19.9 se calculează în conformitate cu punctele 71-93, cu excepția cazului în care respectivele expuneri sunt deduse din fondurile proprii sau sunt supuse tratamentului prevăzut la punctul 19²¹ din Regulamentul nr.109/2018.

49. Cuantumulile ponderate la risc ale expunerilor pentru riscul de diminuare a valorii creanței aferent creanțelor achiziționate se calculează în conformitate cu punctele 89-93. În cazul în care o bancă dispune de drept de recurs deplin împotriva vânzătorului creanțelor achiziționate, pentru riscul de nerambursare și riscul de diminuare a valorii creanței, dispozițiile prezentei secțiuni, punctelor 59-70 și ale punctelor 94-97 în ceea ce privește creanțele achiziționate nu se aplică, iar expunerea este tratată ca o expunere beneficiind de o garanție reală.

50. Cuantumulile ponderate la risc ale expunerilor pentru riscul de credit și riscul de diminuare a valorii creanței se calculează pe baza parametrilor relevanți aferenți expunerilor respective. Parametrii menționați includ PD, LGD, scadența (denumită în continuare „M”) și valoarea expunerii. PD și LGD pot fi considerate individual sau împreună, în conformitate cu capitolul IV.

51. Cuantumulile expunerilor ponderate la riscul de credit în cazul expunerilor provenind din finanțări specializate se calculează în conformitate cu punctele 75-76.

52. În cazul expunerilor încadrate în clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctele 19.1-19.5, băncile furnizează propriile estimări ale PD în conformitate cu punctele 4-7 și capitolul VI.

53. În cazul expunerilor de tip retail, băncile furnizează propriile estimări ale LGD, precum și CCF pe baza IRB, dacă este cazul, în temeiul punctelor 151-154 și 156-157, în conformitate cu punctele 4-7 și capitolul VI. Băncile utilizează CCF pe baza SA în cazul în care dispozițiile de la punctele 151-154 și 156-157 nu permit utilizarea CCF pe baza IRB.

54. Băncile aplică valorile LGD prevăzute la punctul 114 și CCF pe baza SA în conformitate cu punctele 151-154, 155 și 156-157 în cazul următoarelor expuneri:

54.1. Expunerile încadrate în clasa de expuneri față de bănci, menționată la punctul 19 subpunctul 19.3;

54.2. Expunerile față de entități din sectorul financiar, altele decât cele menționate la subpunctul 54.1;

54.3. Expunerile față de societăți mari care nu sunt încadrate în clasa de expuneri provenind din finanțări specializate menționată la punctul 19 subpunctul 19.4.2.

55. În cazul expunerilor încadrate în clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctele 19.1, 19.2 sau 19.4, cu excepția expunerilor menționate la punctul 54, băncile aplică valorile LGD prevăzute la punctul 114 și CCF pe baza SA în conformitate cu punctele 151-154, 155 și 156-157, cu excepția cazului în care li s-a permis să utilizeze propriile estimări ale LGD și ale CCF pe baza IRB pentru expunerile respective în conformitate cu punctul 56.

56. În cazul expunerilor menționate la punctul 55, Banca Națională a Moldovei permite băncilor să utilizeze propriile estimări ale LGD, precum și ale CCF pe baza IRB, dacă este cazul, în temeiul punctelor 151-154 și 156-157, în conformitate cu punctele 4-7 și cu capitolul VI.

57. Pentru expunerile din securitizări și pentru cele încadrate în clasa de expuneri „elemente reprezentând poziții din securitizare”, menționată la punctul 19 subpunctul 19.8, cuantumulile ponderate la risc ale expunerilor se calculează în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului prudentțial al securitizărilor.

58. În cazul expunerilor sub formă de acțiuni sau unități deținute într-un OPC care aparțin clasei de expuneri menționate la punctul 19 subpunctul 19.7, băncile aplică tratamentul prevăzut la punctele 59-70, cu excepția cazului în care expunerile respective sunt deduse din fondurile proprii sau fac obiectul deducerii din elementele de pasive eligibile conform Regulamentului nr.109/2018.

Subsecțiunea 2

Tratamentul expunerilor sub formă de unități sau acțiuni deținute în OPC-uri

59. Băncile calculează valorile expunerilor ponderate la risc pentru expunerile lor sub formă de unități sau acțiuni deținute într-un OPC înmulțind valoarea expunerii ponderate la risc pentru OPC, calculată în conformitate cu abordările prevăzute la punctele 60 și 64, cu procentajul unităților sau acțiunilor deținute de băncile în cauză.

60. În cazul în care sunt îndeplinite condițiile pentru stabilirea valorii expunerii ponderate la risc pentru expunerile unui OPC prevăzute în Regulamentul nr.111/2018, băncile care dispun de suficiente informații cu privire la expunerile-suport individuale ale unui OPC țin seama de aceste expuneri-suport pentru a calcula valoarea expunerii ponderate la risc pentru OPC, ponderând la risc toate expunerile-suport ale OPC-ului ca și cum ar fi deținute direct de băncile în cauză.

61. Prin derogare de la punctul 132 subpunctul 5) din Regulamentul nr.109/2018, băncile care calculează valoarea expunerii ponderate la risc pentru OPC în conformitate cu punctele 59 sau 60 pot calcula cerința de fonduri proprii pentru riscul aferent ajustărilor evaluării creditului pentru expunerile din instrumente financiare derivate ale respectivului OPC ca un quantum egal cu 50 % din cerința de fonduri proprii pentru expunerile din instrumentele financiare derivate respective, calculată în conformitate cu abordările și metodele prevăzute în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului riscului de credit al contrapărții, după caz.

62. Prin derogare de la punctul 61, o bancă poate să excludă din calculul cerinței de fonduri proprii pentru riscul aferent ajustărilor evaluării creditului expunerile din instrumente financiare derivate care nu ar fi supuse acestei cerințe dacă ar fi asumate direct de bancă.

63. Băncile care aplică abordarea transparentă de tip look through în conformitate cu punctele 60, 61 și 62 și care nu utilizează metodele prevăzute în prezentul regulament sau, după caz, în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului prudențial al securitizărilor, pentru toate expunerile-suport ale OPC-ului sau pentru o parte din acestea, calculează valorile expunerilor ponderate la risc și cuantumul pierderilor așteptate pentru toate expunerile-suport respective sau pentru partea respectivă din acestea în conformitate cu următoarele principii:

63.1. În cazul expunerilor-suport care ar fi încadrate în clasa de expuneri provenind din titluri de capital, menționată la punctul 19 subpunctul 19.6, băncile aplică abordarea standardizată prevăzută în Regulamentul nr.111/2018;

63.2. În cazul expunerilor încadrate în clasa de elemente reprezentând poziții din securitizare menționate la punctul 19 subpunctul 19.8, băncile aplică tratamentul privind ierarhia metodelor prevăzut în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului prudențial al securitizărilor ca și cum expunerile respective ar fi deținute direct de acele bănci;

63.3. În cazul tuturor celorlalte expuneri-suport, băncile aplică abordarea standardizată prevăzută în Regulamentul nr.111/2018.

64. În cazul în care sunt îndeplinite condițiile pentru stabilirea valorii expunerii ponderate la risc pentru expunerile unui OPC prevăzute în Regulamentul nr.111/2018, băncile care nu dispun de suficiente informații cu privire la expunerile-suport individuale ale unui OPC pot calcula valoarea expunerii ponderate la risc pentru expunerile respective în conformitate cu limitele stabilite în abordarea pe bază de mandat stabilită la punctele 82¹⁵-82¹⁷ din Regulamentul nr.111/2018. Cu toate acestea, pentru expunerile enumerate la punctul 63 subpunctele 63.1-63.3, băncile aplică abordările stabilite la respectivele subpuncte.

65. Sub rezerva punctului 82²¹ din Regulamentul nr.111/2018, băncile care nu aplică abordarea transparentă de tip look-through în conformitate cu punctele 60-62 sau abordarea pe

bază de mandat în conformitate cu punctul 64 aplică abordarea de rezervă (fall-back) menționată la punctele 82¹-82³ din Regulamentul nr.111/2018.

66. Băncile pot calcula valoarea expunerii ponderate la risc pentru expunerile lor sub formă de unități sau acțiuni deținute într-un OPC utilizând o combinație a abordărilor menționate în prezenta secțiune, în măsura în care condițiile de utilizare a abordărilor respective sunt îndeplinite.

67. Băncile care nu dispun de date sau informații adecvate pentru a calcula valoarea ponderată la risc pentru un OPC în conformitate cu abordările descrise la punctele 60-64 se pot baza pe calculele efectuate de o terță parte, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

67.1. Partea terță este:

67.1.1. Instituția depozitară sau instituția financiară depozitară a OPC-ului, cu condiția ca OPC-ul să investească exclusiv în titluri de valoare și să depoziteze toate titlurile de valoare la această instituție depozitară sau instituție financiară depozitară;

67.1.2. Pentru OPC-urile care nu se încadrează la subpunctul 67.1.1, societatea de administrare a OPC-ului, cu condiția ca societatea de administrare a OPC-ului să îndeplinească criteriile prevăzute la punctul 82⁴ subpunctul 1) din Regulamentul nr.111/2018;

67.2. Pentru alte expuneri decât cele menționate la punctul 63 subpunctele 63.1-63.3, partea terță efectuează calculul în conformitate cu abordarea de tip look-through prevăzută la punctul 82¹⁴ din Regulamentul nr.111/2018;

67.3. Pentru expunerile menționate la punctul 63 subpunctele 63.1-63.3, partea terță efectuează calculul în conformitate cu abordările prevăzute la subpunctele respective;

67.4. Un auditor extern a confirmat corectitudinea calculului efectuat de partea terță.

68. Băncile care se bazează pe calcule efectuate de terți înmulțesc valoarea expunerii ponderate la risc pentru expunerile unui OPC rezultată în urma acestor calcule cu un factor de 1,2.

69. Prin derogare de la punctul 68, în cazul în care banca dispune de acces nerestricționat la calculele detaliate efectuate de partea terță, nu se aplică factorul de 1,2. Banca furnizează, la cerere, calculele respective Băncii Naționale a Moldovei.

70. În sensul prezentei subsecțiuni, se aplică excluderile de la abordările pentru calcularea valorilor expunerilor ponderate la risc pentru OPC-uri și punctele 82¹¹-82¹² din Regulamentul nr.111/2018. În sensul prezentei subsecțiuni, tratamentul expunerilor extrabilanțiere față de OPC-uri prevăzut în Regulamentul nr.111/2018 se aplică, cu folosirea ponderilor de risc calculate în conformitate cu prezentul regulament.

Secțiunea 2

Calculul quantumurilor expunerilor ponderate la riscul de credit

Subsecțiunea 1

Cuantumurile ponderate la risc ale expunerilor pentru expunerile față de administrații centrale și bănci centrale, expunerile față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, expunerile față de bănci și expunerile față de societăți

71. Sub rezerva aplicării tratamentelor specifice prevăzute la punctele 72 și 73, quantumurile ponderate la risc ale expunerilor pentru expunerile față de administrații centrale și bănci centrale, expunerile față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, expunerile față de bănci și expunerile față de societăți se calculează în conformitate cu următoarele formule:

Cuantumul ponderat la risc al expunerii = $RW \cdot \text{valoarea expunerii}$

unde ponderea de risc (RW) este definită după cum urmează:

71.1. dacă $PD = 0$, RW este 0;

71.2. dacă $PD = 1$, și anume pentru expunerile aflate în stare de nerambursare:

71.2.1. atunci când băncile aplică valorile LGD prevăzute la punctul 114, RW este 0;

71.2.2. atunci când băncile folosesc propriile estimări ale LGD, RW este

$$RW = \max\{0; 10 \cdot (LGD - EL_{BE})\}$$

unde cea mai bună estimare a pierderii așteptate (EL_{BE}) - *Expected Loss Best Estimate*, este cea mai bună estimare a băncii cu privire la pierderea așteptată în cazul expunerilor aflate în stare de nerambursare în conformitate cu subpunctul 202.9;

71.3. dacă $0 < PD < 1$, atunci:

$$RW = \left(LGD \cdot N \left(\frac{1}{\sqrt{1-R}} \cdot G(PD) * \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot G(0.999) \right) - LGD \cdot PD \right) \cdot \frac{1 + (M - 2,5) \cdot b}{1 - 1,5 \cdot b} \cdot 10$$

unde:

N = funcția de distribuție cumulativă a unei variabile aleatorii normale standard, adică N(x) exprimă probabilitatea ca o variabilă aleatorie normal distribuită, cu media zero și varianța 1, să fie mai mică sau egală cu x;

G = inversa funcției de distribuție cumulative pentru o variabilă aleatorie normală standard, adică dacă $x = G(z)$, x exprimă valoarea astfel determinată încât $N(x) = z$;

R = coeficientul de corelație, care este definit ca:

$$R = 0.12 \cdot \frac{1 - e^{-50 \cdot PD}}{1 - e^{-50}} + 0.24 \cdot \left(1 - \frac{1 - e^{-50 \cdot PD}}{1 - e^{-50}} \right)$$

b = factorul de ajustare în funcție de scadență, care este definit ca:

$$b = (0.11852 - 0.05478 \cdot \ln(PD))^2$$

M = scadența, exprimată în ani și determinată în conformitate cu punctele 123-129.

72. În cazul expunerilor față de entități mari reglementate din sectorul financiar și față de entități nereglementate din sectorul financiar, coeficientul de corelație R menționat punctul 71 subpunctul 71.3 sau, după caz, la punctul 73 se înmulțește cu 1,25 atunci când se calculează ponderile de risc ale expunerilor respective.

73. Pentru calcularea ponderilor de risc pentru expunerile față de societăți în cazul cărora cifra de afaceri anuală a grupului consolidat din care face parte respectiva societate este mai mică de echivalentul în MDL a 50 de milioane EUR, băncile pot folosi formula de corelație de la punctul 71 subpunctul 71.3. În această formulă, S (sales) corespunde cifrei de afaceri anuale exprimate în milioane de euro, unde $5 \text{ milioane EUR} \leq S \leq 50 \text{ milioane EUR}$. O cifră de afaceri declarată mai mică de 5 milioane EUR se consideră a fi echivalentă cu 5 milioane EUR. Pentru creanțele achiziționate, cifra de afaceri anuală totală reprezintă media ponderată a expunerilor individuale din coș.

$$R = 0.12 \cdot \frac{1 - e^{-50 \cdot PD}}{1 - e^{-50}} + 0.24 \cdot \left(\frac{1 - e^{-50 \cdot PD}}{1 - e^{-50}} \right) - 0.04 \cdot \left(1 - \frac{\min\{\max\{5, S\}, 50\} - 5}{45} \right)$$

74. Băncile pot folosi activele totale ale grupului consolidat în locul cifrei de afaceri anuale totale în cazul în care cifra de afaceri anuală totală nu este un indicator adecvat pentru dimensiunea societății, iar activele totale constituie un indicator mai reprezentativ decât cifra de afaceri anuală totală.

75. Pentru expunerile din finanțări specializate pentru care o bancă nu poate estima PD sau estimările PD ale băncii nu îndeplinesc cerințele prevăzute în capitolul VI, banca atribuie ponderi de risc în conformitate cu tabelul nr.1, după cum urmează:

Tabelul nr.1

Scadența rămasă	Categoria 1	Categoria 2	Categoria 3	Categoria 4	Categoria 5
Mai puțin de 2,5 ani	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %

Egală sau mai mare de 2,5 ani	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %
-------------------------------	------	------	-------	-------	-----

76. Atunci când atribuie ponderi de risc pentru expunerile din finanțări specializate, băncile iau în considerare următorii factori: puterea financiară, cadrul politic și juridic, caracteristicile tranzacției și/sau ale activului, soliditatea sponsorului și a promotorului, inclusiv veniturile obținute în urma unui parteneriat public-privat și mecanismele de garantare, astfel cum se prevede în anexa la regulament.

77. În cazul creanțelor achiziționate asupra societăților, băncile respectă cerințele prevăzute la punctul 231-236. Pentru creanțele achiziționate asupra societăților care întrunesc și condițiile prevăzute la punctul 85, atunci când aplicarea standardelor de cuantificare a riscurilor prevăzute în capitolul VI pentru expunerile față de societăți reprezintă o sarcină excesivă pentru bancă, se pot aplica standardele prevăzute în capitolul VI pentru cuantificarea riscurilor pentru expunerile de tip retail.

78. În cazul creanțelor achiziționate asupra societăților, reducerile de preț de cumpărare rambursabile, garanțiile reale sau garanțiile parțiale care asigură protecția pentru prima pierdere în cazul pierderilor în caz de nerambursare, al pierderilor din diminuarea valorii creanței sau al pierderilor provenite din ambele situații pot fi considerate drept o protecție a creditului pentru prima pierdere de către cumpărătorul creanțelor sau de către beneficiarul garanției reale sau al garanției parțiale, în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului prudential al securitizărilor. Vanzătorul care oferă reducerea de preț de cumpărare rambursabilă și furnizorul unei garanții reale sau a unei garanții parțiale tratează respectiva garanție drept o expunere față de o poziție care suportă prima pierdere în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului prudential al securitizărilor.

79. În cazul în care o bancă oferă protecția creditului pentru o serie de expuneri supuse condiției potrivit căreia al n-lea caz de nerambursare corespunzător expunerilor declanșează plata, iar acest eveniment de credit conduce la încetarea contractului, ponderile de risc pentru expunerile incluse în coș sunt agregate, mai puțin un număr de n-1 expuneri, unde suma quantumului pierderilor așteptate înmulțit cu 10 și al quantumului ponderat la risc al expunerii nu depășește valoarea nominală a protecției furnizate de instrumentul financiar derivat de credit înmulțită cu 10. Cele n-1 expuneri excluse din agregare sunt determinate astfel încât să includă fiecare dintre acele expuneri care generează un quantum ponderat la risc al expunerii inferior quantumului ponderat la risc al oricărei expuneri incluse în agregare. O pondere de risc de 1000 % se aplică pozițiilor din coș pentru care banca nu poate determina ponderea de risc în temeiul abordării IRB.

Subsecțiunea 2

Cuquanturile ponderate la risc ale expunerilor pentru expunerile de tip retail și pentru alte active decât creanțele de tip credit

80. Cuquanturile ponderate la risc ale expunerilor pentru expunerile de tip retail se calculează după următoarele formule:

$$\text{Cuquantumul ponderat la risc al expunerii} = RW \cdot \text{valoarea expunerii}$$

unde ponderea de risc (RW) este definită după cum urmează:

80.1. dacă $PD = 1$, adică în cazul expunerilor aflate în stare de nerambursare, RW este;

$$RW = \max \{0; 10 \cdot (LGD - EL_{BE})\}$$

unde EL_{BE} este cea mai bună estimare a pierderii așteptate a băncii pentru expunerea aflată în stare de nerambursare în conformitate cu subpunctul 202.9;

80.2. dacă $PD < 1$, atunci:

$$RW = \left(LGD \cdot N \left(\frac{1}{\sqrt{1-R}} \cdot G(PD) + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot G(0.999) \right) - LGD \cdot PD \right) \cdot 10$$

unde:

N = funcția de distribuție cumulativă a unei variabile aleatorii normale standard, adică $N(x)$ exprimă probabilitatea ca o variabilă aleatorie normal distribuită, cu media zero și varianța 1, să fie mai mică sau egală cu x ;

G = inversa funcției de distribuție cumulative pentru o variabilă aleatorie normală standard, adică dacă $x = G(z)$, x exprimă valoarea astfel determinată încât $N(x) = z$;

R = coeficientul de corelație, care este definit ca:

$$R = 0.03 \cdot \frac{1 - e^{-35 \cdot PD}}{1 - e^{-35}} + 0.16 \cdot \left(1 - \frac{1 - e^{-35 \cdot PD}}{1 - e^{-35}}\right)$$

81. În cazul expunerilor de tip retail care nu sunt în stare de nerambursare și care sunt garantate sau parțial garantate cu bunuri imobile locative, un coeficient de corelație R de 0,15 înlocuiește cifra obținută cu ajutorul formulei coeficientului de corelație de la punctul 80.

82. Ponderea de risc calculată pentru o expunere garantată parțial cu bunuri imobile locative în temeiul punctului 80 subpunctului 80.2, ținând seama de un coeficient de corelație R astfel cum este prevăzut la punctul 81, se aplică atât părții garantate, cât și părții negarantate a expunerii respective.

83. În cazul QRRE care nu sunt în stare de nerambursare, un coeficient de corelație R de 0,04 înlocuiește cifra obținută cu ajutorul formulei coeficientului de corelație de la punctul 80.

84. Banca Națională a Moldovei examinează volatilitatea relativă a ratei pierderilor pentru QRRE aparținând aceluiași tip de expuneri, precum și pentru clasa agregată de expuneri QRRE.

85. Pentru a fi eligibile pentru tratament de tip retail, creanțele achiziționate respectă cerințele prevăzute la punctele 198-**Error! Reference source not found.**, precum și următoarele condiții:

85.1. Banca a achiziționat creanțele de la un vânzător terț cu care nu se află în legătură, iar expunerile sale față de debitorul creanțelor nu includ nicio expunere la originea căreia se află, în mod direct sau indirect, banca însăși;

85.2. Creanțele achiziționate sunt generate în condiții de concurență deplină între vânzător și debitor. În consecință, creanțele din tranzacții între conturile aceleiași societăți și creanțele care fac obiectul unor operațiuni încrucișate între conturile societăților care vând și cumpără una de la cealaltă nu sunt eligibile;

85.3. Banca cumpărătoare deține o creanță asupra ansamblului veniturilor generate de creanțele achiziționate sau un drept pro-rata asupra veniturilor respective; și

85.4. Portofoliul de creanțe achiziționate este suficient de diversificat.

86. În cazul creanțelor achiziționate de tip retail, reducerile de preț de cumpărare rambursabile, garanțiile reale sau garanțiile parțiale care asigură protecția pentru prima pierdere în cazul pierderilor în caz de nerambursare, al pierderilor din diminuarea valorii creanței sau al pierderilor provenite din ambele situații pot fi considerate drept o protecție a creditului pentru prima pierdere de către cumpărătorul creanțelor sau de către beneficiarul garanției reale sau al garanției parțiale, în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului prudentțial al securitizărilor. Vânzătorul care oferă reducerea de preț de cumpărare rambursabilă și furnizorul garanției reale sau a garanției parțiale tratează respectivele garanții drept o expunere față de o poziție care suportă prima pierdere în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului prudentțial al securitizărilor.

87. În cazul portofoliilor hibride de creanțe achiziționate de tip retail, atunci când banca cumpărătoare nu poate separa expunerile garantate cu un bun imobil și expunerile eligibile de tip retail reînnoibile de alte expuneri de tip retail, se aplică funcția de ponderare la risc de tip retail care are drept rezultat cele mai ridicate cerințe de capital pentru expunerile respective.

88. Cuantumul ponderat la risc ale expunerilor pentru alte active, altele decât creanțele de tip credit se calculează după următoarea formulă:

$$\text{Cuantumul ponderat la risc al expunerii} = 100\% \cdot \text{valoarea expunerii}$$

exceptând următoarele:

88.1. Numerarul aflat în casierie și elementele echivalente numerarului, precum și lingourile de aur păstrate în case de valori proprii sau depozitate în custodie, în limita sumelor garantate cu pasive sub formă de lingouri de aur, cărora li se atribuie o pondere de risc de 0 %;

88.2. Situațiile în care expunerea este o valoare reziduală a unor active care fac obiectul unui contract de leasing, când cuantumurile ponderate la risc ale expunerilor se calculează după cum urmează:

$$\frac{1}{t} * 100\% * \text{valoarea expunerii}$$

unde t reprezintă numărul cel mai mare dintre 1 și cel mai apropiat număr întreg de ani aferenți duratei rămase a contractului de leasing.

Secțiunea 3

Calculul cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor pentru riscul de diminuare a valorii creanței aferent creanțelor achiziționate

89. Băncile calculează cuantumurile ponderate la risc ale expunerilor pentru riscul de diminuare a valorii creanței aferent creanțelor achiziționate asupra societăților și a celor de tip retail după formula prevăzută la punctul 71.

90. Băncile determină parametrii de intrare PD și LGD în conformitate cu capitolul IV.

91. Băncile determină valoarea expunerii în conformitate cu capitolul VI.

92. În sensul prezentei secțiuni, valoarea M este de 1 an.

93. Banca Națională a Moldovei exceptează o bancă de la calculul și recunoașterea cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor pentru riscul de diminuare a valorii creanței a unui tip de expuneri, cauzat de creanțe achiziționate asupra societăților sau de creanțe de tip retail, în cazul în care banca a demonstrat, spre satisfacția Băncii Naționale a Moldovei, că riscul de diminuare pentru banca respectivă este neglijabil pentru acest tip de expuneri.

Secțiunea 4

Cuantumurile pierderilor așteptate

Subsecțiunea 1

Tratamentul pe tip de expunere

94. Calculul cuantumurilor pierderilor așteptate se bazează pe aceleași valori de intrare ale probabilității de nerambursare (PD) și pierderii în caz de nerambursare (LGD) și pe aceeași valoare a expunerii pentru fiecare expunere ca cele utilizate pentru calculul cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor, în conformitate cu punctele 48-58.

95. Cuantumurile pierderilor așteptate pentru expunerile din securitizări se calculează în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului prudentțial al securitizărilor.

96. Cuantumul pierderilor așteptate este zero pentru expunerile încadrate în clasa de expuneri „active, altele decât cele care reprezintă creanțe de tip credit”, menționată la punctul 19 subpunctul 19.9.

97. Cuantumurile pierderilor așteptate pentru expunerile sub formă de acțiuni sau de unități ale unui OPC menționat la punctele 59-70 se calculează în conformitate cu metodele prevăzute în prezenta secțiune.

98. Pierderea așteptată (EL) și cuantumurile pierderilor așteptate pentru expunerile față de societăți, bănci, administrații centrale și bănci centrale, administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, precum și pentru expunerile de tip retail se calculează conform următoarelor formule:

$$\text{Pierderea așteptată (EL)} = \text{PD} \cdot \text{LGD};$$

$$\text{Cuantumul pierderii așteptate} = \text{EL multiplicat cu valoarea expunerii.}$$

99. Pentru expunerile aflate în stare de nerambursare (PD = 100 %), în cazul în care băncile utilizează propriile estimări ale LGD, EL este EL_{BE}, respectiv cea mai bună estimare a băncii cu

privire la pierderea așteptată pentru expunerea aflată în stare de nerambursare, în conformitate cu subpunctul 202.9.

100. Pentru expunerile provenind din finanțări specializate, în cazul în care băncile utilizează metodele prevăzute la punctele 75-76 pentru atribuirea ponderilor de risc, valorile pierderilor așteptate se atribuie în conformitate cu tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

Scadența rămasă	Categoria 1	Categoria 2	Categoria 3	Categoria 4	Categoria 5
Mai puțin de 2,5 ani	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
2,5 ani sau mai mult	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

101. Cuantumul pierderilor așteptate pentru un angajament de valoare minimă care îndeplinește toate cerințele stabilite la punctul 82²⁵ din Regulamentul nr.111/2018 este zero.

102. Cuantumul pierderilor așteptate pentru riscul de diminuare a valorii creanței aferente creanțelor achiziționate se calculează conform următoarei formule:

$$\text{Pierdere așteptată (EL)} = \text{PD} \cdot \text{LGD};$$

$$\text{Cuantumul pierderii așteptate} = \text{EL} \cdot \text{valoarea expunerii.}$$

Subsecțiunea 2

Tratamentul cuantumurilor pierderilor așteptate, al deficitului conform IRB și al excedentului conform IRB

103. Băncile deduc cuantumurile pierderilor așteptate pentru expunerile menționate la punctele 98-100 și 102 din suma tuturor elementelor următoare:

103.1. Ajustările generale și specifice pentru riscul de credit aferente expunerilor respective, calculate în conformitate cu Regulamentul cu privire la calculul de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.116/2018;

103.2. Ajustările de valoare suplimentare datorate stării de nerambursare a contrapărții, determinate în conformitate cu punctul 28 din Regulamentul nr.109/2018 și legate de expunerile pentru care cuantumurile pierderilor așteptate se calculează în conformitate cu punctele 98-100 și 102;

103.3. Alte reduceri ale fondurilor proprii aferente expunerilor respective, altele decât deducerile aferente cuantumului aplicabil al acoperirii insuficiente pentru expunerile neperformante efectuate în conformitate cu punctul 30 subpunctul 12) din Regulamentul nr.109/2018.

104. În cazul în care calculul efectuat în conformitate cu punctul 103 are drept rezultat o valoare pozitivă, cuantumul obținut se numește „excedent conform IRB”. În cazul în care calculul efectuat în conformitate cu primul paragraf are drept rezultat o valoare negativă, cuantumul obținut se numește „deficit conform IRB”.

105. În scopul calculului menționat la punctul 103, băncile tratează discounturile determinate în conformitate cu punctele 142-144 aferente expunerilor bilanțiere achiziționate atunci când se află în stare de nerambursare în același fel ca ajustările specifice pentru riscul de credit. Discount-le aferente expunerilor bilanțiere achiziționate atunci când nu se află în stare de nerambursare nu pot fi incluse în calculul deficitului conform IRB sau al excedentului conform IRB. Ajustările specifice pentru riscul de credit aferente expunerilor aflate în stare de nerambursare nu se utilizează pentru a acoperi cuantumurile pierderilor așteptate în cazul altor expuneri. Cuantumurile pierderilor așteptate pentru expunerile securitizate și ajustările generale și specifice pentru riscul de credit aferente expunerilor respective nu se includ în calculul deficitului conform IRB sau al excedentului conform IRB.

Capitolul IV

Probabilitatea de nerambursare (PD), pierderile în caz de nerambursare (LGD) și scadența

Secțiunea 1

Expunerile față de societăți, bănci, administrații centrale și bănci centrale, administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public

Subsecțiunea 1

Probabilitatea de nerambursare (PD) și neaplicarea pragurilor minime ale PD, LGD și CCF

106. În sensul prezentului regulament, în special în ceea ce privește punctele 107, 117, 136 și 158, în cazul în care o expunere este acoperită de o garanție eligibilă furnizată de o administrație centrală sau de o bancă centrală sau de Banca Centrală Europeană, pragurile minime ale PD, LGD și CCF nu se aplică părții expunerii care este acoperită de garanția respectivă. Cu toate acestea, partea expunerii care nu este acoperită de garanția respectivă este supusă pragurilor minime ale PD, LGD și CCF în cauză.

107. În cazul expunerilor încadrate în clasele de expuneri față de bănci sau societăți, menționate la punctul 19 subpunctele 19.3 sau 19.4, exclusiv în scopul calculării cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și a cuantumurilor pierderilor așteptate aferente expunerilor respective, în special în sensul punctelor 71-79 și 89-93 și punctelor 94, 98-99 și 102, valoarea PD pentru fiecare expunere care este utilizată ca dată de intrare în formula de calcul al valorilor ponderate la risc ale expunerilor și al pierderii așteptate nu este mai mică decât următoarea valoare a pragului minim al PD: 0,05%.

108. În cazul expunerilor încadrate în clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctul 19.2, exclusiv în scopul calculării cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și ale pierderilor așteptate aferente expunerilor respective, valoarea PD pentru fiecare expunere care este utilizată ca dată de intrare în formula de calcul al valorilor ponderate la risc ale expunerilor și al pierderii așteptate nu este mai mică decât următoarea valoare a pragului minim al PD: 0,03%.

109. În cazul expunerilor provenind din creanțe asupra societăților, achiziționate de către bancă, pentru care aceasta nu poate estima probabilitățile de nerambursare sau pentru care estimările băncii cu privire la probabilitatea de nerambursare nu îndeplinesc cerințele stabilite în capitolul VI, probabilitățile de nerambursare se determină conform următoarelor metode:

109.1. Pentru drepturile cu rang prioritar în ceea ce privește creanțele asupra societăților, achiziționate de către bancă, probabilitatea de nerambursare este estimarea băncii cu privire la pierderea așteptată împărțită la pierderea în caz de nerambursare pentru creanțele respective;

109.2. Pentru drepturile subordonate în ceea ce privește creanțele asupra societăților, achiziționate de către bancă, probabilitatea de nerambursare este estimarea băncii cu privire la pierderea așteptată;

109.3. O bancă care a primit, în temeiul punctelor 4-7, aprobarea Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza propriile estimări ale pierderii în caz de nerambursare pentru expunerile față de societăți și care poate descompune estimările sale cu privire la pierderea așteptată pentru creanțele asupra societăților, achiziționate de către aceasta, în probabilități de nerambursare și pierderi în caz de nerambursare, într-un mod pe care Banca Națională a Moldovei îl consideră fiabil, poate utiliza estimarea probabilității de nerambursare care rezultă din această descompunere.

110. În cazul debitorilor aflați în stare de nerambursare, probabilitatea de nerambursare este 100 %.

111. În cazul unei expuneri acoperite de o protecție nefinanțată a creditului, o bancă care utilizează propriile estimări ale LGD în temeiul punctelor 4-7 atât pentru expunerea acoperită de protecția nefinanțată a creditului, cât și pentru expunerile directe comparabile față de furnizorul de protecție poate recunoaște protecția nefinanțată a creditului în LGD în conformitate cu punctele 220-230.

112. Pentru riscul de diminuare a valorii creanțelor achiziționate asupra societăților, PD se stabilește ca fiind egală cu estimările băncii cu privire la pierderile așteptate pentru riscul de

diminuare a valorii creanței. O bancă care a primit, în temeiul punctelor 4-7, aprobarea Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza propriile estimări ale LGD pentru expunerile față de societăți și care poate descompune estimările sale cu privire la pierderea așteptată pentru riscul de diminuare a valorii creanțelor achiziționate asupra societăților în PD și LGD într-un mod pe care Banca Națională a Moldovei îl consideră fiabil poate utiliza estimările PD care rezultă din descompunerea respectivă. În calculul PD, băncile pot recunoaște protecția nefinanțată a creditului în conformitate cu Regulamentul nr.112/2018.

113. O bancă care a primit, în temeiul punctelor 4-7, aprobarea Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza propriile estimări ale LGD pentru riscul de diminuare a valorii creanțelor achiziționate asupra societăților poate recunoaște protecția nefinanțată a creditului ajustând PD, cu respectarea dispozițiilor punctului 116.

Subsecțiunea 2 ***Pierderea în caz de nerambursare (LGD)***

114. Băncile trebuie să utilizeze următoarele valori ale pierderilor în caz de nerambursare:

114.1. Expuneri cu rang prioritar fără protecție finanțată a creditului eligibilă față de administrații centrale și bănci centrale, față de entități din sectorul financiar și față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public: 45 %;

114.2. Expuneri cu rang prioritar fără protecție finanțată a creditului eligibilă față de societăți care nu sunt entități din sectorul financiar: 40 %;

114.3. Expuneri subordonate care nu beneficiază de garanții reale eligibile: 75 %;

114.4. Obligațiunilor garantate eligibile pentru tratamentul stabilit la punctele 75¹⁴-75¹⁵ din Regulamentul nr.111/2018 li se poate atribui o valoare a pierderii în caz de nerambursare de 11,25 %;

114.5. Pentru expunerile aferente creanțelor cu rang prioritar achiziționate asupra societăților, în cazul în care o bancă nu poate estima PD sau în care estimările PD ale băncii nu îndeplinesc cerințele stabilite în capitolul VI: 40%;

114.6. Pentru expunerile aferente creanțelor subordonate asupra societăților, achiziționate de către bancă, în cazul în care aceasta nu poate estima probabilitățile de nerambursare sau în care estimările băncii cu privire la probabilitatea de nerambursare nu îndeplinesc cerințele stabilite în capitolul VI: 100%;

114.7. Pentru riscul de diminuare a valorii creanțelor achiziționate asupra societăților: 100 %.

115. Pentru riscul de diminuare a valorii creanței și riscul de nerambursare, în cazul în care o bancă a primit, în temeiul punctelor 4-7, aprobarea Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza propriile estimări ale pierderii în caz de nerambursare pentru expunerile față de societăți și poate descompune estimările sale cu privire la pierderea așteptată pentru creanțele asupra societăților, achiziționate de bancă, în probabilități de nerambursare și pierderi în caz de nerambursare, într-un mod pe care Banca Națională a Moldovei îl consideră fiabil, se poate utiliza estimarea pierderii în caz de nerambursare pentru creanțele asupra societăților, achiziționate de bancă.

116. În cazul unei expuneri acoperite de o protecție nefinanțată a creditului, o bancă care utilizează propriile estimări ale LGD în temeiul punctelor 4-7 atât pentru expunerea care este acoperită de o protecție nefinanțată a creditului, cât și pentru expunerile directe comparabile față de furnizorul de protecție poate recunoaște protecția nefinanțată a creditului în LGD în conformitate cu punctele 220-230.

117. În cazul expunerilor față de societăți, încadrate în clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctul 19.4, exclusiv în scopul calculării cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și a cuantumurilor pierderilor așteptate aferente expunerilor respective, în special în sensul subpunctului 71.3, punctelor 89-93 și punctelor 94, 98-99 și 102, în cazul în care se utilizează propriile estimări ale LGD, valorile LGD care sunt utilizate pentru fiecare expunere ca date de intrare în formula de calcul al valorilor ponderate la risc ale expunerilor și al pierderilor

așteptate nu sunt mai mici decât valorile pragului minim al LGD prezentare în tabelul nr.3, calculate în conformitate cu punctele 119-121.

Tabelul nr.3

Pragurile minime ale LGD (LGD_{floor}) pentru expunerile față de societăți încadrate în clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctul 19.4		
Expunere fără FCP eligibilă ($LGD_{U-floor}$)	Expunere garantată integral cu o FCP eligibilă ($LGD_{S-floor}$)	
25 %	garanții financiare	0 %
	creanțe	10 %
	bunuri imobile locative sau comerciale	10 %
	alte garanții reale corporale	15 %

118. În cazul expunerilor încadrate în clasele de expuneri menționate la punctul 19 subpunctul 19.2, exclusiv în scopul calculării quantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și ale pierderilor așteptate aferente expunerilor respective, și în special în sensul subpunctului 71.3, punctelor 89-93 și punctelor 94, 98-99 și 102, în cazul în care se utilizează propriile estimări ale LGD, valoarea LGD utilizată ca dată de intrare în formula de calcul al valorilor ponderate la risc ale expunerilor și al pierderii așteptate pentru expunerile fără o FCP eligibilă nu este mai mică decât următoarea valoare a pragului minim al LGD: 5%.

119. În sensul punctului 117, pragurile minime ale LGD din tabelul nr.3 pentru expunerile garantate integral cu o protecție finanțată a creditului eligibilă se aplică atunci când valoarea protecției finanțate a creditului, după aplicarea ajustărilor de volatilitate H_c și H_{fx} în cauză, în conformitate cu punctele 107⁶-107¹⁰ din Regulamentul nr.112/2018, este egală sau mai mare decât valoarea expunerii-suport.

120. În sensul punctului 117 și în scopul aplicării ajustărilor aferente relevante, H_c și H_{fx} , în conformitate cu punctele 107⁶-107¹⁰ din Regulamentul nr.112/2018, protecția finanțată a creditului este eligibilă în temeiul prezentului regulament. În acest caz, tipul de protecție finanțată a creditului „alte garanții reale corporale” prevăzută în tabelul nr.5 din Regulamentul nr.112/2018 se înțelege ca „alte garanții reale corporale și alte garanții eligibile”.

121. Pragul minim al LGD (LGD_{floor}) pentru o expunere parțial garantată cu o FCP se calculează ca medie ponderată între $LGD_{U-floor}$ pentru partea din expunere fără FCP și $LGD_{S-floor}$ pentru partea garantată integral, după cum urmează:

$$LGD_{floor} = LGD_{U-floor} \cdot \frac{E_U}{E \cdot (1 + H_E)} + LGD_{S-floor} \cdot \frac{E_S}{E \cdot (1 + H_E)}$$

unde:

$LGD_{U-floor}$ și $LGD_{S-floor}$ sunt valorile relevante ale pragurilor minime din tabelul nr.3;

E , E_S , E_U și H_E sunt determinate în conformitate cu punctele 107⁶-107¹⁰ din Regulamentul nr.112/2018.

122. În cazul în care o bancă care utilizează propriile estimări ale LGD pentru un anumit tip de expuneri negarantate față de societăți și expuneri negarantate față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public nu este în măsură să ia în considerare, în propriile estimări ale LGD, efectul protecției finanțate a creditului care garantează una dintre expunerile de

acest tip din cauza lipsei de date privind recuperările pentru respectiva protecție finanțată a creditului, banca este autorizată să aplice formula prevăzută la punctele 107⁶-107¹⁰ din Regulamentul nr.112/2018, cu excepția faptului că LGDU din formula respectivă este propria estimare a LGD a băncii pentru expunerile negarantate. În acest caz, protecția finanțată a creditului este eligibilă în conformitate cu Regulamentul nr.112/2018, iar propria estimare a LGD a băncii utilizată ca LGDU se calculează pe baza pierderii subiacente, excluzând orice recuperări provenite din respectiva protecție finanțată a creditului.

Subsecțiunea 3 **Scadența**

123. În cazul expunerilor pentru care o bancă nu a primit aprobarea din partea Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza propriile estimări ale LGD, valoarea scadenței (M) se aplică în mod consecvent și fie este stabilită la 2,5 ani, cu excepția expunerilor provenite din operațiuni de finanțare prin instrumente financiare, în cazul cărora scadența este de 0,5 ani, fie, alternativ, este calculată în conformitate cu punctul 124.

124. În cazul expunerilor pentru care o bancă aplică propriile estimări ale LGD, valoarea scadenței (M) se calculează utilizând perioade exprimate în ani, astfel cum se prevede la prezentul punct și sub rezerva punctelor 125-126, 127 și 128. M nu depășește cinci ani, cu excepția cazurilor aferente abordării de bază privind tratamentul riscului de ajustare a evaluării creditului pentru bănci, în care se utilizează M specificată la punctul respectiv. M se calculează, în fiecare dintre următoarele cazuri, după cum urmează:

124.1. Pentru un instrument care face obiectul unei eşalonări a fluxurilor de numerar, scadența (M) se calculează conform următoarei formule:

$$M = \max \left\{ 1, \min \left\{ \frac{\sum_t t \cdot CF_t}{\sum_t CF_t}, 5 \right\} \right\}$$

unde CF_t reprezintă fluxurile de numerar (principal, dobânzi și comisioane) pe care debitorul trebuie să le plătească conform contractului în perioada t ;

124.2. Pentru instrumentele financiare derivate care fac obiectul unui acord-cadru de compensare, scadența este media ponderată a scadențelor rămase ale expunerilor și trebuie să fie de cel puțin 1 an. Pentru ponderarea scadențelor, se utilizează quantumul noțional al fiecărei expuneri;

124.3. Pentru expunerile provenind din instrumente financiare derivate enumerate în anexa nr.1 la actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent cerințelor de fonduri proprii pentru riscul de piață, acoperite integral sau aproape integral cu garanții reale, și pentru expunerile provenind din tranzacții de creditare în marjă acoperite integral sau aproape integral cu garanții reale, care fac obiectul unui acord-cadru de compensare, scadența este media ponderată a scadențelor rămase ale tranzacțiilor și trebuie să fie de cel puțin 10 zile;

124.4. Pentru tranzacțiile de răscumpărare sau pentru operațiunile de dare sau luare de titluri sau mărfuri cu împrumut, care fac obiectul unui acord-cadru de compensare, scadența este media ponderată a scadențelor rămase ale tranzacțiilor și trebuie să fie de cel puțin 5 zile. Pentru ponderarea scadențelor, se utilizează quantumul noțional al fiecărei tranzacții;

124.5. Pentru tranzacțiile de creditare garantată care fac obiectul unui acord-cadru de compensare, M este media ponderată a scadențelor rămase ale tranzacțiilor și este de cel puțin 20 de zile; pentru ponderarea scadențelor, se utilizează quantumul noțional al fiecărei tranzacții;

124.6. Pentru un acord-cadru de compensare care include mai multe dintre tipurile de tranzacții corespunzătoare subpunctelor 124.3, 124.4 sau 124.5, M este media ponderată a scadențelor rămase ale tranzacțiilor și este cel puțin cea mai lungă perioadă de deținere, exprimată în ani, aplicabilă pentru astfel de tranzacții, astfel cum se prevede la punctele 96-96¹ din Regulamentul nr.112/2018, și anume fie 10, fie 20 de zile, după caz; pentru ponderarea scadențelor, se utilizează quantumul noțional al fiecărei tranzacții;

124.7. Pentru o bancă care a primit, în temeiul punctelor 4-7, aprobarea Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza propriile estimări ale probabilității de nerambursare pentru creanțele achiziționate asupra societăților, în cazul sumelor trase, scadența este egală cu scadența medie ponderată a expunerilor provenind din creanțele achiziționate și trebuie să fie de cel puțin 90 de zile. Aceeași valoare a scadenței se aplică și sumelor neutilizate din cadrul unei facilități de cumpărare ferme, cu condiția ca facilitatea de cumpărare să prevadă angajamente efective, situații în care se declanșează rambursarea anticipată sau alte elemente care să protejeze banca cumpărătoare împotriva unei deteriorări viitoare semnificative a calității creanțelor pe care este obligată să le cumpere până la scadența facilității. În lipsa unor astfel de protecții efective, pentru sumele neutilizate, scadența se calculează ca suma dintre cea mai îndelungată scadență a unei creanțe potențiale conform contractului de cumpărare și scadența reziduală a facilității de cumpărare și trebuie să fie de cel puțin 90 de zile;

124.8. Pentru orice alte instrumente decât cele menționate la prezentul alineat sau în cazul în care o bancă nu este în măsură să calculeze M astfel cum se prevede la litera (a), M este durata reziduală maximă, în ani, pe care o poate avea la dispoziție debitorul pentru a-și achita integral obligațiile contractuale, inclusiv principalul, dobânzile și comisioanele, și este de cel puțin un an;

124.9. În cazul băncilor care determină valorile expunerilor utilizând metoda modelelor interne prevăzută în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului riscului de credit al contrapărții, pentru expunerile cărora li se aplică metoda respectivă și care sunt incluse într-un set de compensare în care scadența celui mai îndelungat contract este mai mare de un an, scadența se calculează conform următoarei formule:

$$M = \min \left\{ \frac{\sum_k \text{Effective } EE_{t_k} \cdot \Delta t_k \cdot df_{t_k} \cdot s_{t_k} + \sum_k EE_{t_k} \cdot \Delta t_k \cdot df_{t_k} \cdot (1 - s_{t_k})}{\sum_k \text{Effective } EE_{t_k} \cdot \Delta t_k \cdot df_{t_k} \cdot s_{t_k}}, 5 \right\}$$

unde:

s_{t_k} = o variabilă de tip „dummy” a cărei valoare pentru perioada viitoare t_k este egală cu 0, dacă $t_k > 1$ an, și cu 1, dacă $t_k \leq 1$;

EE_{t_k} = expunerea așteptată pentru perioada viitoare t_k ;

$\text{Effective } EE_{t_k}$ = expunerea așteptată efectivă pentru perioada viitoare t_k ;

df_{t_k} = factorul de actualizare fără risc pentru perioada de timp viitoare t_k ;

$$\Delta t_k = t_k - t_{k-1} .$$

124.10. O bancă care folosește un model intern pentru a calcula o ajustare unilaterală a evaluării creditului (CVA) poate utiliza ca valoare a scadenței, cu aprobarea Băncii Naționale a Moldovei, durata efectivă a creditului estimată prin modelul intern.

Sub rezerva dispozițiilor punctului 124, pentru seturile de compensare în care toate contractele au o scadență inițială mai mică de 1 an, se aplică formula de la subpunctul 124.1;

124.11. În cazul băncilor care utilizează abordarea standardizată sau abordarea de bază conform actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului riscului de ajustare a evaluării creditului pentru a calcula cerințele de fonduri proprii pentru riscul CVA al tranzacțiilor cu o anumită contraparte, M nu este mai mare de 1 în formula prevăzută la punctul 71 subpunctul 71.3 în scopul calculării cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor pentru riscul de contraparte pentru aceleași tranzacții, astfel cum se menționează la punctul 132 subpunctele 1) sau 6) din Regulamentul nr.109/2018, după caz;

124.12. În cazul expunerilor reînnoibile, M se determină utilizând data contractuală maximă de încetare a facilității; băncile nu utilizează data de rambursare a tragerii curente dacă data respectivă nu este data contractuală maximă de încetare a facilității.

125. În cazul în care documentația impune recalcularea zilnică a marjei și reevaluarea zilnică și include clauze care permit lichidarea sau compensarea rapidă a garanțiilor reale în caz de

nerambursare sau de imposibilitate de refacere a marjei, M este media ponderată a scadențelor rămase ale tranzacțiilor și este de cel puțin o zi pentru:

125.1. Instrumentele financiare derivate enumerate în anexa nr.1 la actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent cerințelor de fonduri proprii pentru riscul de piață , acoperite integral sau aproape integral cu garanții reale;

125.2. Tranzacțiile de creditare în marjă acoperite integral sau aproape integral cu garanții reale;

125.3. Tranzacțiile de răscumpărare, operațiunile de dare sau luare de titluri sau mărfuri cu împrumut.

126. În plus, pentru expuneri pe termen scurt eligibile care nu fac parte din finanțarea curentă a debitorului de către bancă, scadența este de cel puțin o zi. Expunerile pe termen scurt eligibile includ următoarele:

126.1. Expuneri față de bănci sau firme de investiții provenind din decontarea obligațiilor în monedă străină;

126.2. Operațiuni de finanțare a comerțului pe termen scurt care se lichidează de la sine și creanțele achiziționate asupra societăților, cu condiția ca expunerile respective să aibă o scadență reziduală de până la un an;

126.3. Expuneri provenind din decontarea achiziționărilor și vânzărilor de titluri în cadrul perioadei de livrare obișnuite de două zile lucrătoare;

126.4. Expuneri provenind din decontarea plăților în numerar prin transfer electronic și din decontarea operațiunilor de plată electronică și a serviciilor preplătite, inclusiv din descoperitul de cont rezultat din tranzacții nereușite, care nu depășesc un număr de zile lucrătoare redus, fix și convenit;

126.5. Scrisori de credit emise și confirmate care sunt pe termen scurt, adică au o scadență mai mică de un an, și care se lichidează de la sine.

127. Pentru expunerile față de societăți care sunt stabilite în Uniune și care nu sunt societăți mari, băncile pot alege să stabilească M pentru toate aceste expuneri astfel cum se prevede la punctul 123, în loc să aplice punctul 124.

128. Neconcordanțele scadenței se tratează astfel cum se prevede în Regulamentul nr.112/2018.

129. În scopul exprimării în ani a numărului minim de zile menționat la punctul 124 subpunctele 124.3-124.6 și la punctul 125, numărul minim de zile se împarte la 365,25.

Secțiunea 2

Expunerile de tip retail

Subsecțiunea 1

Probabilitatea de nerambursare (PD)

130. Exclusiv în scopul calculării cuantumurilor ponderate la risc ale expunerii și a cuantumurilor pierderii așteptate aferente expunerilor respective, în special în sensul punctelor 80-87 și 89-93 și punctelor 94, 98-99 și 102, PD pentru fiecare expunere care este utilizată ca dată de intrare în formula de calcul al valorilor ponderate la risc ale expunerilor și al pierderii așteptate este valoarea cea mai mare dintre PD pe un an asociată cu clasa de rating sau grupa de risc internă a debitorului în care se încadrează expunerea de tip retail și următoarele valori ale pragului minim al PD:

130.1. 0,1 % pentru QRRE față de debitori generatori de expuneri reînnoibile;

130.2. 0,05 % pentru expunerile de tip retail care nu sunt QRRE față de debitori din expuneri reînnoibile.

131. Probabilitatea de nerambursare în cazul debitorilor sau, atunci când se utilizează o abordare bazată pe tranzacții, probabilitatea de nerambursare a expunerilor aflate în stare de nerambursare este de 100 %.

132. În cazul riscului de diminuare a valorii creanței aferent creanțelor achiziționate, probabilitatea de nerambursare este egală cu estimările pierderii așteptate pentru riscul de

diminuare a valorii creanței. Dacă o bancă poate descompune propriile estimări ale pierderii așteptate pentru riscul de diminuare a valorii creanței aferent creanțelor achiziționate în probabilități de nerambursare și pierderi în caz de nerambursare, într-un mod pe care Banca Națională a Moldovei îl consideră fiabil, se poate utiliza estimarea probabilității de nerambursare.

133. În cazul unei expuneri acoperite de o protecție nefinanțată a creditului, o bancă care utilizează propriile estimări ale LGD în temeiul punctelor 4-7 pentru expuneri directe comparabile față de furnizorul de protecție poate recunoaște protecția nefinanțată a creditului în PD în conformitate cu punctele 220-230.

Subsecțiunea 2

Pierderea în caz de nerambursare (LGD)

134. Băncile furnizează propriile estimări ale LGD, cu respectarea cerințelor prevăzute în capitolul VI și cu aprobarea Băncii Naționale a Moldovei, acordată în conformitate cu punctele 4-7. În cazul riscului de diminuare a valorii creanțelor achiziționate se folosește valoarea LGD de 100 %. Dacă o bancă poate descompune, în mod fiabil, în PD și LGD estimările sale cu privire la pierderea așteptată pentru riscul de diminuare a valorii creanțelor achiziționate, banca poate utiliza propriile sale estimări ale LGD.

135. Băncile care utilizează propriile estimări ale LGD în temeiul punctelor 4-7 pentru expuneri directe comparabile față de furnizorul de protecție pot recunoaște protecția nefinanțată a creditului în LGD în conformitate cu punctele 220-230.

136. Exclusiv în scopul calculării cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și a cuantumurilor pierderilor așteptate aferente expunerilor de tip retail și în special în temeiul subpunctului 80.2, al punctelor 89-93 și punctelor 94, 98-99 și 102, valorile LGD pentru fiecare expunere utilizate ca date de intrare în formula de calcul al valorilor ponderate la risc ale expunerilor și al pierderii așteptate nu sunt mai mici decât valorile pragului minim al LGD prevăzute în tabelul nr.4, calculate în conformitate cu punctul 137:

Tabelul nr.4

Pragurile minime ale LGD (LGD_{floor}) pentru expunerile de tip retail			
Expunere fără FCP ($LGD_{U-floor}$)		Expunere garantată cu o FCP ($LGD_{S-floor}$)	
Expunere de tip retail garantată cu bunuri imobile locative	nu se aplică	Expunere de tip retail garantată cu bunuri imobile locative	5 %
QRRE	50 %	QRRE	nu se aplică
Altă expunere de tip retail	30 %	Altă expunere de tip retail garantată cu garanții financiare	0 %
		Altă expunere de tip retail garantată cu creanțe	10 %
		Altă expunere de tip retail garantată cu bunuri imobile locative sau comerciale	10 %
		Altă expunere de tip retail garantată cu alte garanții reale corporale	15 %

137. În scopul punctului 136, se aplică următoarele:

137.1. Pragurile minime ale LGD din tabelul nr.4 se aplică expunerilor garantate cu o protecție finanțată a creditului atunci când protecția finanțată a creditului este eligibilă în temeiul prezentului regulament;

137.2. Cu excepția expunerilor de tip retail garantate cu bunuri imobile locative, pragurile minime ale LGD din tabelul nr.4 se aplică expunerilor garantate integral cu o protecție finanțată a creditului în cazul cărora valoarea FCP, după aplicarea ajustărilor de volatilitate relevante în conformitate cu punctele 107⁶-107¹⁰ din Regulamentul nr.112/2018, este egală cu valoarea expunerii-suport sau mai mare decât aceasta; în scopul aplicării ajustărilor aferente relevante, Hc și Hfx, în conformitate cu punctele 107⁶-107¹⁰ din Regulamentul nr.112/2018, protecția finanțată a creditului este eligibilă în temeiul prezentului regulament;

137.3. Cu excepția expunerilor de tip retail garantate cu bunuri imobile locative, pragul minim al LGD aplicabil unei expuneri garantate parțial cu o protecție finanțată a creditului se calculează în conformitate cu formula prevăzută la punctele 119-121;

137.4. Pentru expunerile de tip retail garantate cu bunuri imobile locative, pragul minim al LGD aplicabil se stabilește la 5 %, indiferent de nivelul garanțiilor reale furnizate de bunul imobil locativ.

138. Pe baza datelor colectate în temeiul anexei nr.2¹ din Regulamentul nr.111/2018 și a oricăror altor indicatori relevanți și ținând seama de perspectivele de evoluție a piețelor de bunuri imobile, Banca Națională a Moldovei evaluează periodic, cel puțin o dată pe an, dacă valorile pragului minim al LGD prevăzute la punctul 136 sunt adecvate pentru expunerile de tip retail garantate cu bunuri imobile locative sau alte expuneri de tip retail garantate cu bunuri imobile locative sau comerciale situate pe teritoriul Republicii Moldova.

139. În cazul în care, pe baza evaluării menționate la punctul 138, Banca Națională a Moldovei concluzionează că valorile pragului minim al LGD menționate la punctul 136 nu sunt adecvate, precum și în cazul în care consideră că caracterul neadecvat al valorilor pragului minim al LGD ar putea avea efecte negative asupra stabilității financiare actuale sau viitoare, aceasta poate stabili valori mai mari ale pragului minim al LGD pentru expunerile respective. Aceste valori mai mari ale pragului minim al LGD pot fi aplicate, de asemenea, la nivelul unuia sau mai multor segmente imobiliare ale expunerilor respective.

140. În cazul în care Banca Națională a Moldovei stabilește valori mai mari ale pragului minim al LGD în temeiul punctelor 138-139, băncile dispun de o perioadă de tranziție de șase luni pentru a le aplica.

141. Băncile aplică valorile minime mai mari ale pierderilor în caz de nerambursare, stabilite de autoritățile dintr-un stat membru al Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile care sunt echivalente punctelor 138-139, pentru toate expunerile lor corespunzătoare garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile locative sau a bunurilor imobile comerciale situate în una sau mai multe părți ale teritoriului statului membru al Uniunii Europene respectiv.

Capitolul V

Valoarea expunerii - expuneri față de societăți, bănci, administrații centrale și bănci centrale, administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, expuneri de tip retail și active, altele decât cele de tip credit

142. Cu excepția cazului în care se specifică altfel, valoarea expunerii pentru expunerile bilanțiere este valoarea contabilă măsurată fără a ține seama de ajustările pentru riscul de credit efectuate.

143. Această regulă se aplică și activelor achiziționate la un preț diferit de suma datorată.

144. Pentru activele achiziționate, diferența dintre suma datorată și valoarea contabilă rezultată după aplicarea ajustărilor specifice pentru riscul de credit, care a fost înregistrată în bilanțul băncilor la achiziționarea activului, este denumită discount dacă suma datorată este mai mare, respectiv, primă dacă suma datorată este mai mică.

145. În cazul în care băncile utilizează acorduri-cadru de compensare pentru tranzacțiile de răscumpărare sau pentru operațiunile de dare sau luare de titluri sau mărfuri cu împrumut, valoarea

expunerii se calculează în conformitate cu Regulamentul nr.112/2018 sau actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului riscului de credit al contrapărții.

146. La calculul valorii expunerii pentru compensarea bilanțieră a creditelor și depozitelor, băncile aplică metodele prevăzute în Regulamentul nr.112/2018.

147. Valoarea expunerii pentru operațiunile de leasing este valoarea actualizată a plăților minime de leasing. Plățile minime de leasing sunt plățile pe care locatarul este obligat sau poate fi obligat să le efectueze pe perioada contractului de leasing, precum și orice opțiune de cumpărare avantajoasă (bargain option) (a cărei probabilitate de exercitare este certă într-o măsură rezonabilă). Dacă o parte, alta decât locatarul, poate fi obligată să efectueze o plată legată de valoarea reziduală a activului care face obiectul contractului de leasing și dacă această obligație de plată îndeplinește setul de condiții prevăzut la punctul 36 din Regulamentul nr.112/2018 cu privire la eligibilitatea furnizorilor de protecție, precum și cerințele de recunoaștere a altor tipuri de garanții, prevăzute la punctele 52-56 din Regulamentul nr.112/2018, obligația de plată poate fi recunoscută ca protecție nefinanțată a creditului în conformitate cu regulamentul menționat.

148. În cazul oricărui contract menționat în anexa nr.1 la Regulamentul nr.114/2018, valoarea expunerii se determină utilizând metodele prevăzute în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului riscului de credit al contrapărții și nu ia în considerare ajustările pentru riscul de credit efectuate.

149. Pentru calculul quantumurilor ponderate la risc ale expunerilor pentru creanțele achiziționate, valoarea expunerii este valoarea stabilită în conformitate cu punctele 142-144, mai puțin cerințele de fonduri proprii pentru riscul de diminuare a valorii creanțelor, anterior aplicării tehnicilor de diminuare a riscului de credit.

150. În cazul unei expuneri sub formă de titluri sau mărfuri vândute, gajate sau date cu împrumut în cadrul tranzacțiilor de răscumpărare, sau al operațiunilor de dare sau luare de titluri sau mărfuri cu împrumut, al tranzacțiilor cu termen lung de decontare și al tranzacțiilor de creditare în marjă, valoarea expunerii este valoarea titlurilor sau a mărfurilor, determinată în conformitate cu cadrul contabil aplicabil. Dacă se utilizează metoda extinsă a garanțiilor financiare (Financial Collateral Comprehensive Method) prevăzută la punctele 84-94 din Regulamentul nr.112/2018, valoarea expunerii se majorează cu ajustarea de volatilitate corespunzătoare unor astfel de titluri sau mărfuri, astfel cum prevede regulamentul respectiv. În cazul tranzacțiilor de răscumpărare, al operațiunilor de dare sau luare de titluri sau mărfuri cu împrumut, al tranzacțiilor cu termen lung de decontare și al tranzacțiilor de creditare în marjă, valoarea expunerii se poate determina fie în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului riscului de credit al contrapărții, fie în conformitate cu punctul 69 din Regulamentul nr.112/2018.

151. Valoarea expunerii elementelor extrabilanțiere care nu sunt contracte, astfel cum sunt enumerate în anexa nr.1 la Regulamentul nr.114/2018, se calculează utilizând fie CCF pe baza IRB, fie CCF pe baza SA, în conformitate cu punctele 155 și 156 și cu punctele 54 și 55.

152. În cazul în care numai soldurile trase ale facilităților reînnoibile au fost securitizate, băncile se asigură că dețin în continuare quantumul necesar de fonduri proprii în raport cu soldurile netrase asociate securitizării.

153. O bancă care nu a primit autorizarea de a utiliza CCF pe baza IRB calculează valoarea expunerii ca fiind quantumul angajat, dar netras, înmulțit cu CCF pe baza SA în cauză.

154. O bancă care utilizează CCF pe baza IRB calculează valoarea expunerii pentru angajamentele neutilizate ca fiind quantumul netras înmulțit cu CCF pe baza IRB.

155. În cazul unei expuneri pentru care banca nu a primit aprobarea de a utiliza CCF pe baza IRB, CCF aplicabil este CCF pe baza SA prevăzut în Regulamentul nr.111/2018 pentru aceleași tipuri de elemente, astfel cum se prevede la punctele 5-10 din Regulamentul nr.111/2018. Quantumul la care trebuie aplicat CCF pe baza SA este valoarea cea mai mică dintre valoarea quantumului angajat, dar netras, și valoarea care reflectă orice posibilă constrângere privind disponibilitatea facilității, inclusiv existența unei limite superioare a quantumului potențial al creditului care este legată de fluxul de numerar raportat al debitorului. În cazul în care o facilitate

este supusă unor astfel de constrângeri, banca dispune de suficiente proceduri de monitorizare și gestionare a liniei de credit pentru a sprijini existența constrângerii respective.

156. Sub rezerva aprobării Băncii Naționale a Moldovei, băncile care îndeplinesc cerințele pentru a utiliza CCF pe baza IRB, astfel cum se specifică în capitolul VI, utilizează CCF pe baza IRB pentru expunerile provenite din angajamente reînnoibile netrase tratate conform abordării IRB, cu condiția ca expunerile respective să nu facă obiectul unui CCF pe baza SA de 100 % conform abordării standardizate. CCF pe baza SA se utilizează pentru:

156.1. Toate celelalte elemente extrabilanțiere, în special angajamentele nereînnoibile netrase;

156.2. Expunerile în cazul cărora cerințele minime pentru calcularea CCF pe baza IRB, astfel cum sunt specificate în capitolul VI, nu sunt îndeplinite de bancă sau în cazul cărora Banca Națională a Moldovei nu a permis utilizarea CCF pe baza IRB.

157. În sensul prezentului capitol, un angajament este considerat „reînnoibil” atunci când acesta îi permite unui debitor să obțină un credit în cadrul căruia debitorul dispune de flexibilitatea de a decide cât de des și la ce intervale să facă trageri din credit, permițând tragerea, rambursarea și tragerea din nou de către debitor a creditelor care i-au fost acordate. Acordurile contractuale care permit plăți anticipate și, ulterior, noi trageri ale plăților anticipate respective sunt considerate reînnoibile.

158. Atunci când CCF pe baza IRB se utilizează exclusiv în scopul calculării cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și a cuantumurilor pierderilor așteptate aferente expunerilor provenite din angajamente reînnoibile altele decât expunerile atribuite clasei de expuneri în conformitate cu punctul 19 subpunctul 19.1, în special în temeiul punctului 71 și punctelor 89-93 și punctelor 94, 98-99 și 102, valoarea pentru fiecare expunere utilizată ca dată de intrare în formula de calcul al cuantumului ponderat la risc al expunerii și al pierderii așteptate nu este mai mică decât suma dintre:

158.1. Cuantumul tras din angajamentul reînnoibil;

158.2. 50% din cuantumul expunerii extrabilanțiere aferente părții netrase rămase din angajamentul reînnoibil, calculat utilizând CCF pe baza SA aplicabil, astfel cum este prevăzut la punctele 5-10 din Regulamentul nr.111/2018.

Suma cuantumurilor de la subpunctele 158.1 și 158.2 este denumită „pragul minim al CCF”.

159. În cazul în care un angajament se referă la prelungirea unui alt angajament, se utilizează cel mai mic dintre cei doi factori de conversie asociați angajamentelor individuale.

160. Valoarea expunerii pentru active, altele decât obligațiile din credit, este valoarea contabilă rezultată după aplicarea ajustărilor specifice pentru riscul de credit.

Capitolul VI

Cerințe pentru utilizarea abordării IRB

Secțiunea 1

Sisteme de rating

Subsecțiunea 1

Structura sistemelor de rating

161. În cazul în care o bancă utilizează mai multe sisteme de rating, raționamentul pe baza căruia un debitor sau o tranzacție sunt alocați unui anumit sistem de rating trebuie formalizat și aplicat astfel încât să reflecte în mod adecvat nivelul de risc.

162. Criteriile și procesele de alocare trebuie revizuite periodic pentru a se stabili dacă sunt în continuare adecvate portofoliului curent și condițiilor externe.

163. În cazul în care o bancă utilizează estimări directe ale parametrilor de risc pentru debitori individuali sau expuneri, acestea pot fi considerate ca fiind estimări alocate claselor de pe o scală continuă de rating.

164. Structura sistemelor de rating pentru expunerile față de societăți, bănci, administrații centrale și bănci centrale și administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public respectă următoarele cerințe:

164.1. Un sistem de rating trebuie să ia în considerare caracteristicile de risc ale debitorului și ale tranzacției;

164.2. Un sistem de rating trebuie să includă o scală de rating a debitorilor care să reflecte exclusiv cuantificarea riscului de nerambursare asociat debitorilor. Scala de rating a debitorilor trebuie să aibă minimum 7 clase pentru debitorii care nu se află în stare de nerambursare și o clasă pentru debitorii care se află în stare de nerambursare;

164.3. Banca trebuie să formalizeze relația dintre clasele de rating ale debitorilor din punctul de vedere al nivelului riscului de nerambursare pe care îl implică fiecare clasă de rating și al criteriilor utilizate pentru a distinge nivelul respectiv al riscului de nerambursare;

164.4. Băncile care dețin portofolii concentrate pe un anumit segment de piață și într-un anumit interval al riscului de nerambursare trebuie să dispună de un număr suficient de clase de rating în cadrul intervalului respectiv pentru a evita concentrarea excesivă a debitorilor într-o anumită clasă de rating. Concentrările semnificative dintr-o singură clasă de rating trebuie justificate prin dovezi empirice convingătoare din care să rezulte că respectiva clasă de rating a debitorilor acoperă un interval rezonabil de îngust al PD și că riscul de nerambursare aferent tuturor debitorilor din această clasă de rating se încadrează în intervalul respectiv;

164.5. Pentru a i se permite de către Banca Națională a Moldovei să folosească propriile estimări ale pierderilor în caz de nerambursare în vederea determinării cerințelor de fonduri proprii, un sistem de rating trebuie să includă o scală de rating a tranzacțiilor distinctă, care să reflecte exclusiv caracteristicile asociate pierderii în caz de nerambursare ale tranzacțiilor. Definiția clasei de rating a tranzacțiilor trebuie să includă atât descrierea modului de încadrare a expunerilor în clasa respectivă, cât și a criteriilor utilizate pentru a distinge nivelul de risc aferent fiecărei clase de rating;

164.6. Concentrările semnificative dintr-o singură clasă de rating a tranzacțiilor trebuie justificate prin dovezi empirice convingătoare din care să rezulte că respectiva clasă de rating a tranzacțiilor acoperă un interval rezonabil de îngust al pierderilor în caz de nerambursare și că riscul aferent tuturor expunerilor din această clasă de rating se încadrează în intervalul respectiv.

165. Băncile care utilizează metodele stabilite la punctele 75-76 pentru atribuirea ponderilor de risc în cazul expunerilor provenind din finanțări specializate sunt exceptate de la obligația de a avea o scală de rating a debitorilor care să reflecte exclusiv cuantificarea riscului de nerambursare asociat debitorilor pentru aceste expuneri. Băncile respective trebuie să dispună, pentru aceste expuneri, de cel puțin 4 clase de rating pentru debitorii care nu se află în stare de nerambursare și de cel puțin o clasă pentru debitorii care se află în stare de nerambursare.

166. Structura sistemelor de rating pentru expunerile de tip retail respectă următoarele cerințe:

166.1. Sistemele de rating trebuie să reflecte riscul, atât cel asociat debitorului, cât și cel asociat tranzacției, și să includă toate caracteristicile relevante ale debitorilor și ale tranzacțiilor.

166.2. Nivelul de diferențiere a riscului trebuie să asigure faptul că numărul de expuneri încadrate într-o clasă de rating dată sau într-o grupă de risc dată este suficient de mare pentru a permite cuantificarea și validarea adecvată a caracteristicilor pierderilor la nivelul clasei de rating sau al grupei de risc. Distribuția expunerilor și a debitorilor în clase de rating sau grupe de risc se efectuează astfel încât să se evite concentrările excesive.

166.3. Procesul de încadrare a expunerilor în clase de rating sau grupe de risc trebuie să permită diferențierea adecvată a riscului, gruparea expunerilor suficient de omogene și estimarea precisă și coerentă a caracteristicilor pierderilor la nivel de clasă de rating sau grupă de risc. În cazul creanțelor achiziționate, gruparea trebuie să reflecte practicile de subscriere ale vânzătorului și eterogenitatea clienților săi.

167. La încadrarea expunerilor în clase de risc sau grupe de risc, băncile trebuie să ia în considerare următorii factori de risc:

167.1. Caracteristicile de risc ale debitorului;

167.2. Caracteristicile de risc ale tranzacției, inclusiv tipul de produs și tipul de protecție finanțată a creditului, protecția nefinanțată a creditului recunoscută, raportul între valoarea creditului acordat și cea a garanției aferente creditului, maturizarea expunerii și rangul de prioritate; băncile tratează în mod explicit cazurile în care mai multe expuneri beneficiază de aceeași protecție finanțată sau nefinanțată a creditului;

167.3. Incidentele de neplată, cu excepția cazului în care o bancă demonstrează Băncii Naționale a Moldovei într-un mod pe care aceasta îl consideră satisfăcător că incidentele de neplată nu constituie un factor de risc semnificativ pentru expunere.

Subsecțiunea 2

Încadrarea în clase de rating sau grupe de risc și integritatea procesului de încadrare.

Utilizarea modelelor

168. O bancă trebuie să utilizeze definiții, procese și criterii specifice pentru a încadra expunerile în clase de rating sau grupe de risc în cadrul unui sistem de rating, care să respecte următoarele cerințe:

168.1. Definițiile și criteriile corespunzătoare claselor de rating sau grupelor de risc trebuie să fie suficient de detaliate pentru a permite persoanelor responsabile cu acordarea ratingurilor să încadreze în mod consecvent debitorii sau tranzacțiile care prezintă un risc similar în aceeași clasă de rating sau grupă de risc. Această consecvență trebuie menținută indiferent de linia de activitate, de departament sau de localizarea geografică;

168.2. Documentația aferentă procesului de rating trebuie să permită terților să înțeleagă și să reproducă încadrarea expunerilor în clase de rating sau grupe de risc, precum și să evalueze adecvarea încadrării într-o anumită clasă de rating sau grupă de risc;

168.3. De asemenea, criteriile trebuie să respecte normele interne de creditare ale băncii și politicile sale privind tratamentul aplicat debitorilor și tranzacțiilor în dificultate.

169. La încadrarea debitorilor și tranzacțiilor în clase de rating sau grupe de risc, o bancă trebuie să ia în considerare toate informațiile relevante. Informațiile trebuie să fie actuale și să permită băncii să previzioneze performanța viitoare a expunerii. O bancă trebuie să fie cu atât mai prudentă la încadrarea expunerilor în clase de rating sau grupe de risc de debitori și tranzacții, cu cât dispune de mai puține informații. Dacă utilizează un rating extern ca factor principal în alocarea unui rating intern, banca trebuie să se asigure că ia în considerare și alte informații relevante.

170. Băncile utilizează un orizont de timp de peste un an la atribuirea ratingurilor. Un rating al debitorului reprezintă evaluarea de către bancă a capacității și a disponibilității debitorului de a respecta contractul, în pofida unor condiții economice nefavorabile sau a producerii unor evenimente neprevăzute. Sistemele de rating sunt concepute astfel încât schimbările idiosincratice și schimbările specifice sectorului, atunci când acestea reprezintă factori de risc semnificativi pentru tipul de expunere, să fie un factor determinant al trecerilor dintr-o clasă de rating sau grupă de risc în alta. Efectele ciclurilor economice pot fi, de asemenea, un factor determinant al trecerilor dintr-o clasă de rating sau grupă de risc în alta.

171. În ceea ce privește expunerile față de administrații centrale și bănci centrale, expunerile față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, expunerile față de bănci și expunerile față de societăți, încadrarea acestora se efectuează în conformitate cu următoarele criterii:

171.1. Fiecare debitor trebuie încadrat într-o clasă de rating a debitorilor, ca parte a procesului de aprobare a creditelor;

171.2. În cazul expunerilor pentru care o bancă a primit, în temeiul punctelor 4-7, aprobarea Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza propriile estimări ale pierderilor în caz de nerambursare și ale factorilor de conversie, fiecare expunere este încadrată, de asemenea, într-o clasă de rating al tranzacției, ca parte a procesului de aprobare a creditelor;

171.3. Băncile care utilizează metodele prevăzute la punctele 75-76 pentru atribuirea ponderilor de risc în cazul expunerilor provenind din finanțări specializate, încadrează fiecare dintre aceste expuneri într-o clasă de rating, în conformitate cu punctul 165;

171.4. Fiecare entitate juridică distinctă față de care banca înregistrează expuneri este evaluată separat;

171.5. Expunerile distincte față de același debitor trebuie încadrate în aceeași clasă de rating al debitorului, indiferent de diferențele existente în natura fiecărei tranzacții specifice. Cu toate acestea, expunerile distincte pot conduce la încadrarea aceluiași debitor în mai multe clase de rating, în următoarele cazuri:

171.5.1. Există un risc de transfer aferent unei țări, după cum expunerile sunt denumite în moneda locală sau într-o monedă străină;

171.5.2. Tratamentul garanțiilor asociate unei expuneri poate consta în ajustarea unui rating atribuit debitorului;

171.5.3. Legislația privind protecția consumatorilor sau secretul bancar, sau orice alte reglementări interzic schimbul de informații cu privire la clienți.

172. În sensul subpunctului 171.4, o bancă dispune de politici adecvate privind tratamentul clienților debitori individuali și al grupurilor de clienți aflați în legătură. Politicile respective conțin un proces de identificare a riscului specific de corelare defavorabilă pentru fiecare entitate juridică față de care banca are expuneri.

173. În sensul actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului riscului de credit al contrapărții, tranzacțiile cu contrapărți în cazul cărora s-a identificat un risc specific de corelare defavorabilă sunt tratate diferit atunci când se calculează valoarea expunerii lor.

174. În cazul expunerilor de tip retail, fiecare expunere trebuie încadrată într-o clasă de rating sau într-o grupă de risc, ca parte a procesului de aprobare a creditelor.

175. În ceea ce privește încadrarea într-o clasă de rating sau într-o grupă de risc, băncile trebuie să formalizeze situațiile în care raționamentul profesional poate prima asupra datelor de intrare sau de ieșire din procesul de încadrare, precum și informațiile privind personalul responsabil cu aprobarea priorității raționamentului uman. Băncile trebuie să formalizeze aceste modificări și să consemneze în scris personalul responsabil în acest sens. Băncile trebuie să analizeze performanța expunerilor ale căror încadrări au fost modificate. Această analiză include o evaluare a performanței expunerilor ale căror ratinguri au fost modificate de către o anumită persoană, care preia responsabilitatea întregului personal responsabil.

176. În ceea ce privește expunerile față de administrații centrale și bănci centrale, expunerile față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, expunerile față de bănci și expunerile față de societăți, procesul de încadrare îndeplinește următoarele cerințe:

176.1. Încadrările și revizuirile periodice ale acestora se efectuează sau se aprobă de către o parte independentă, care nu obține în mod direct beneficii în urma deciziei de acordare a creditului.

176.2. Băncile reexaminează încadrările cel puțin anual și ajustează încadrarea în cazul în care rezultatul reexaminării nu justifică continuarea încadrării actuale. Debitorii care prezintă un risc ridicat și expunerile cu probleme trebuie să facă obiectul unor revizuri mai frecvente. Dacă noi informații semnificative privind un debitor sau o expunere devin disponibile, băncile efectuează o nouă încadrare.

176.3. O bancă trebuie să dispună de un proces eficient de obținere și actualizare a informațiilor relevante referitoare la caracteristicile debitorilor care afectează probabilitățile de nerambursare și la caracteristicile tranzacțiilor care afectează pierderile în caz de nerambursare sau factorii de conversie.

177. În cazul expunerilor de tip retail, o bancă trebuie să reexamineze cel puțin anual încadrările debitorilor și ale tranzacțiilor și să ajusteze încadrarea în cazul în care rezultatul reexaminării nu justifică continuarea încadrării actuale, sau să reexamineze caracteristicile pierderilor și situația incidentelor de neplată pentru fiecare grupă de risc identificată, după caz. O bancă trebuie, de asemenea, să revizuiască cel puțin anual, pe baza unui eșantion reprezentativ, situația expunerilor individuale din fiecare grupă de risc, ca mijloc de a se asigura că expunerile sunt în continuare corect încadrate și să ajusteze încadrarea în cazul în care rezultatul reexaminării nu justifică continuarea încadrării actuale.

178. Băncile utilizează metode statistice sau alte metode matematice („modele”) pentru a încadra expunerile în clase de rating sau grupe de risc de debitori sau de tranzacții. Trebuie să fie îndeplinite următoarele cerințe:

178.1. Modelul are o bună putere de previzionare, iar utilizarea sa nu denaturează cerințele de fonduri proprii;

178.2. Banca trebuie să dispună de un proces de verificare a datelor de intrare ale modelului, care să includă o evaluare a acurateții, exhaustivității și adecvării acestor date;

178.3. Datele utilizate pentru a crea modelul trebuie să fie reprezentative pentru populația de debitori sau de expuneri curente a băncii;

178.4. Banca trebuie să dispună de un ciclu periodic de validare a modelului, care să includă monitorizarea performanței și a stabilității, revizuirea specificațiilor și compararea datelor de ieșire cu rezultatele efective;

178.5. Banca trebuie să utilizeze raționamentul profesional și supravegherea umană în completarea modelului statistic, pentru a revizui încadrările efectuate pe baza modelului și a se asigura că modelul este utilizat în mod adecvat. Procedurile de revizuire trebuie să urmărească identificarea și limitarea erorilor asociate unor deficiențe ale modelului. Raționamentele profesionale trebuie să țină seama de toate informațiile relevante pe care modelul nu le ia în considerare. Banca trebuie să formalizeze modul în care trebuie îmbinate raționamentul profesional și rezultatele modelului.

179. În sensul subpunctului 178.1, variabilele de intrare constituie o bază rezonabilă și eficace pentru previziunile rezultate. Modelul nu produce denaturări semnificative ale rezultatelor. Există o legătură funcțională între datele de intrare și rezultatele modelului, care poate fi determinată prin avizul experților, după caz.

Subsecțiunea 3

Documentația sistemelor de rating și păstrarea datelor

180. Băncile formalizează detaliile conceptuale și operaționale ale sistemelor lor de rating. Documentația trebuie să ateste îndeplinirea cerințelor stabilite în prezenta secțiune și să trateze subiecte incluzând diferențierea portofoliilor, criteriile de rating, responsabilitățile părților care acordă ratinguri debitorilor și expunerilor, frecvența revizuirii încadrărilor și supravegherea procesului de rating de către organul de conducere.

181. Banca formalizează motivele și analiza pe care se bazează alegerea criteriilor de rating. Banca formalizează toate modificările majore aduse procesului de rating al riscului, documentația respectivă permițând identificarea modificărilor aduse procesului de rating al riscului în urma ultimei revizuirii efectuate de către Banca Națională a Moldovei. Este formalizat, de asemenea, modul în care se organizează alocarea pe clase de rating și grupe de risc, inclusiv procesul de acordare a ratingurilor și structura controlului intern.

182. Băncile formalizează definițiile specifice ale stării de nerambursare și pierderii, pe care le utilizează intern, și asigură coerența acestora cu definițiile prevăzute de prezentul regulament.

183. În cazul în care utilizează modele statistice în procesul de rating, banca formalizează metodologiile aferente acestora. Documentația trebuie:

183.1. Să descrie detaliat teoria, ipotezele și baza matematică și empirică utilizate pentru a atribui estimări claselor de rating, debitorilor individuali, expunerilor sau grupelor de risc, precum și sursa sau sursele de date utilizate pentru a estima modelul;

183.2. Să stabilească un proces statistic riguros de validare a modelului, care să includă teste de performanță „în afara orizontului de timp” (out-of-time) și „în afara eșantionului” (out-of-sample);

183.3. să precizeze orice circumstanțe în care modelul nu funcționează eficient.

184. În cazul în care o bancă a obținut un sistem de rating, sau un model utilizat în cadrul unui sistem de rating, de la un furnizor terț, iar furnizorul refuză sau restricționează accesul băncii la informațiile referitoare la metodologia sistemului de rating sau a modelului respectiv, sau la datele de bază utilizate pentru elaborarea metodologiei sau a modelului respectiv, invocând

drepturi de proprietate asupra acestor informații, banca în cauză trebuie să demonstreze Băncii Naționale a Moldovei, într-un mod pe care aceasta îl consideră satisfăcător, că sunt îndeplinite cerințele prevăzute de prezenta subsecțiune.

Subsecțiunea 4 ***Păstrarea datelor***

185. Băncile colectează și păstrează date cu privire la diverse aspecte ale ratingurilor lor interne, astfel cum se prevede în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente cerințelor de publicare a informațiilor de către bănci.

186. În ceea ce privește expunerile față de administrații centrale și bănci centrale, expunerile față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, expunerile față de bănci și expunerile față de societăți, băncile colectează și păstrează:

186.1. Istoricul complet al ratingurilor acordate debitorilor și garanțiilor recunoscuți;

186.2. Datele la care s-au acordat ratingurile;

186.3. Metodologia și datele principale utilizate pentru determinarea ratingurilor;

186.4. Identitatea persoanei responsabile cu acordarea ratingurilor;

186.5. Identitatea debitorilor aflați în stare de nerambursare și expunerile aflate în stare de nerambursare;

186.6. Data și circumstanțele apariției stărilor de nerambursare;

186.7. Datele privind probabilitățile de nerambursare și ratele de nerambursare efective asociate claselor de rating și datele privind migrația ratingurilor.

187. În cazul expunerilor pentru care prezentul regulament permite utilizarea propriilor estimări ale LGD sau utilizarea CCF pe baza IRB, dar pentru care băncile nu utilizează propriile estimări ale LGD sau CCF pe baza IRB, băncile colectează și păstrează date privind comparațiile dintre valorile efective ale LGD și valorile stabilite la punctul 144, precum și dintre valorile efective ale CCF și valorile CCF pe baza SA stabilite la punctul 155.

188. Băncile care utilizează propriile estimări ale pierderilor în caz de nerambursare și ale factorilor de conversie colectează și păstrează:

188.1. Istoricul complet al datelor privind ratingurile acordate tranzacțiilor și estimarea pierderii în caz de nerambursare și a factorului de conversie, asociate fiecărei scale de rating;

188.2. Datele la care s-au acordat ratingurile și s-au efectuat estimările;

188.3. Metodologia și datele principale utilizate pentru determinarea ratingurilor acordate tranzacțiilor și pentru obținerea estimării pierderii în caz de nerambursare și a factorului de conversie;

188.4. Identitatea persoanei care a acordat ratingul tranzacției și a persoanei care a furnizat estimarea pierderii în caz de nerambursare și a factorului de conversie;

188.5. Datele privind pierderile în caz de nerambursare estimate și efective și factorii de conversie estimați și efectivi, asociați fiecărei expuneri aflate în stare de nerambursare;

188.6. Datele privind pierderea în caz de nerambursare pentru o expunere, înainte și după evaluarea efectelor unei garanții sau ale unui instrumentului financiar derivat de credit, în cazul băncilor care țin seama, la calculul pierderii în caz de nerambursare, de efectele de diminuare a riscului de credit aferente garanțiilor sau instrumentelor financiare derivate de credit.

188.7. Datele privind componentele pierderii pentru fiecare expunere aflată în stare de nerambursare.

189. În cazul expunerilor de tip retail, băncile colectează și păstrează:

189.1. Datele utilizate în procesul de încadrare a expunerilor în clase de rating sau grupe de risc;

189.2. Datele privind estimările probabilităților de nerambursare, ale pierderilor în caz de nerambursare și ale factorilor de conversie asociați claselor de rating sau grupelor de expuneri;

189.3. Identitatea debitorilor aflați în stare de nerambursare și expunerile aflate în stare de nerambursare;

189.4. În cazul expunerilor aflate în stare de nerambursare, datele privind clasele de rating sau grupele de risc în care a fost încadrată expunerea în cursul anului anterior înregistrării stării de nerambursare, precum și pierderea efectivă în caz de nerambursare și factorul de conversie efectiv;

189.5. Datele privind ratele pierderilor pentru expunerile eligibile de tip retail reînnoibile.

Subsecțiunea 5

Simulările de criză (stress tests) utilizate la evaluarea adecvării capitalului

190. O bancă trebuie să dispună de procese de simulare de criză riguroase, pe care să le utilizeze la evaluarea adecvării capitalului său. Simularea de criză identifică evenimentele posibile sau modificările viitoare ale condițiilor economice care ar putea avea efecte nefavorabile asupra expunerilor la riscul de credit ale unei bănci și evaluează capacitatea acesteia de a face față modificărilor respective.

191. O bancă trebuie să efectueze cu regularitate o simulare de criză pentru riscul de credit pentru a evalua efectul anumitor condiții specifice asupra cerințelor sale totale de capital pentru riscul de credit. Simularea de criză este aleasă de către bancă, și face obiectul procesului de supraveghere. Simularea de criză utilizată trebuie să fie semnificativă și să ia în considerare efectele unor scenarii de recesiune gravă, dar plauzibilă. Banca trebuie să evalueze migrația ratingurilor sale în scenariile simulării de criză. Portofoliile testate în simularea de criză trebuie să conțină marea majoritate a expunerilor băncii.

192. Scenariile utilizate în temeiul punctului 191 includ, de asemenea, factori de risc ESG, în special factorii de risc fizic și de risc de tranziție care decurg din schimbările climatice.

Secțiunea 2

Cuantificarea riscului și validarea estimărilor interne

Subsecțiunea 1

Cerințe generale privind estimarea

193. Intrarea în stare de nerambursare a unui debitor sau a unei facilități de credit se determină în conformitate cu punctele 23-28 din Regulamentul nr.111/2018.

194. Băncile care utilizează date externe care nu sunt coerente cu definiția stării de nerambursare prevăzută la punctul 23 din Regulamentul nr.111/2018, trebuie să efectueze ajustările adecvate pentru a obține o echivalență substanțială cu definiția stării de nerambursare.

195. La cuantificarea parametrilor de risc care trebuie asociați claselor de rating sau grupelor de risc, băncile aplică următoarele cerințe:

195.1. Estimările proprii ale unei bănci cu privire la parametrii de risc: probabilitatea de nerambursare, pierderea în caz de nerambursare, factorul de conversie și pierderea așteptată trebuie să ia în considerare toate datele, informațiile și metodele relevante. Estimările se obțin utilizând experiența istorică și dovezile empirice și nu se bazează numai pe considerente derivate din raționamentul profesional. Estimările trebuie să fie plauzibile și intuitive și să se bazeze pe principalii factori care determină evoluția parametrilor de risc respectivi. Estimările unei bănci trebuie să fie cu atât mai prudente, cu cât aceasta dispune de mai puține date.

195.2. O bancă trebuie să fie în măsură să furnizeze un istoric, în funcție de factorii pe care îi consideră determinanți pentru evoluția parametrilor de risc, al experienței sale în materie de pierderi, exprimat prin frecvența stărilor de nerambursare, pierderea în caz de nerambursare, factorul de conversie sau pierdere, în cazul în care se utilizează estimări ale pierderii așteptate. Estimările băncii trebuie să fie reprezentative pentru experiența pe termen lung;

195.3. Orice modificări ale practicilor de creditare sau ale procesului de recuperare a sumelor datorate, intervenite în perioadele de observare menționate la subpunctele 198.8 și 200.5, subpunctul 202.10 și punctele 206-208 și la punctele 217 și 218-219, trebuie să fie luate în considerare. Estimările unei bănci trebuie să țină seama de implicațiile progresului tehnologic și ale noilor date, sau ale altor informații, pe măsură ce acestea devin disponibile. Băncile trebuie să-și revizuiască estimările cel puțin anual și atunci când apar noi informații;

195.4. Populația de expuneri reprezentată în datele utilizate pentru estimare, normele de creditare utilizate la momentul generării datelor și alte caracteristici relevante trebuie să fie comparabile cu cele ale expunerilor și ale normelor băncii. Condițiile economice sau de piață pe care se bazează datele trebuie să fie relevante pentru condițiile curente și pentru evoluția previzibilă a acestora. Numărul de expuneri incluse în eșantion și perioada la care se referă datele utilizate pentru cuantificare trebuie să fie suficiente pentru a oferi băncii asigurarea acurateței și a solidității estimărilor sale.

195.5. În cazul creanțelor achiziționate, estimările trebuie să țină seama de toate informațiile relevante aflate la dispoziția băncii cumpărătoare cu privire la calitatea creanțelor-suport, inclusiv de datele referitoare la portofolii similare, furnizate de vânzător, de banca cumpărătoare sau de surse externe. Banca cumpărătoare trebuie să evalueze orice date pe care se bazează și care sunt furnizate de vânzător.

195.6. Pentru a evita denaturările rezultatelor, o bancă include ajustări adecvate în estimările sale, în măsura în care este posibil; după includerea unei ajustări adecvate, banca adaugă estimărilor sale o marjă de prudență suficientă, asociată intervalului așteptat al erorilor de estimare; în cazul în care metodele și datele sunt considerate ca fiind mai puțin satisfăcătoare, intervalul preconizat al erorilor este mai mare, iar marja de prudență este, de asemenea, mai mare.

196. În cazul în care băncile utilizează pentru calculul ponderilor de risc estimări diferite de cele utilizate pentru scopuri interne, această situație trebuie să fie formalizată și să aibă un caracter rezonabil.

197. În cazul în care o bancă utilizează date centralizate provenind de la mai multe bănci, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

197.1. Sistemele și criteriile de rating ale altor bănci care furnizează date trebuie să fie similare cu ale sale;

197.2. Datele centralizate trebuie să fie reprezentative pentru portofoliul pentru care se utilizează aceste date;

197.3. Datele centralizate trebuie să fie utilizate de către bancă pentru estimările sale în mod consecvent în timp;

197.4. Banca trebuie să păstreze responsabilitatea integrității sistemelor sale de rating;

197.5. Banca trebuie să dispună, pe plan intern, de o suficientă comprehensiune a sistemelor sale de rating, inclusiv de capacitatea efectivă de a monitoriza și a audita procesul de rating.

Subsecțiunea 2

Cerințe specifice privind estimarea probabilității de nerambursare

198. La cuantificarea parametrilor de risc care trebuie asociați claselor de rating sau grupelor de risc, băncile aplică următoarele cerințe specifice privind estimarea PD în cazul expunerilor față de administrații centrale și bănci centrale, al expunerilor față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, al expunerilor față de bănci și al expunerilor față de societăți:

198.1. Băncile estimează probabilitățile de nerambursare pe clase de rating ale debitorilor, utilizând mediile pe termen lung ale ratelor de nerambursare anuale. Estimările probabilității de nerambursare în cazul debitorilor foarte îndatorați sau al debitorilor ale căror active sunt predominant active tranzacționate trebuie să reflecte performanța activelor-suport în perioade de volatilitate accentuată;

198.2. Pentru creanțele achiziționate asupra societăților, băncile pot estima pierderile așteptate pe clase de rating ale debitorilor, utilizând mediile pe termen lung ale ratelor de nerambursare anuale efective;

198.3. Dacă o bancă obține, pentru creanțele achiziționate asupra societăților, estimările medii pe termen lung ale probabilităților de nerambursare și ale pierderilor în caz de nerambursare din estimarea pierderii așteptate, precum și dintr-o estimare adecvată a probabilității de nerambursare sau a pierderii în caz de nerambursare, procesul de estimare a pierderilor totale trebuie să îndeplinească cerințele generale privind estimarea probabilității de nerambursare și a

pierderii în caz de nerambursare prevăzute în prezenta parte, iar rezultatul trebuie să fie conform cu conceptul de pierdere în caz de nerambursare, prevăzut la subpunctul 202.1;

198.4. Băncile utilizează tehnicile de estimare a probabilității de nerambursare numai în urma unei analize justificative. Băncile trebuie să recunoască importanța considerentelor derivate din raționamentul profesional, combinând rezultatele tehnicilor și efectuând ajustări pentru a ține seama de limitele tehnicilor și ale informațiilor;

198.5. În măsura în care o bancă utilizează, pentru estimarea PD, date din experiența proprie în materie de nerambursare, estimările țin seama de normele de subscriere curente și de orice diferențe existente între sistemul de rating care a generat datele și sistemul actual de rating; în cazul în care normele de subscriere sau sistemele de rating s-au modificat, după includerea unei ajustări adecvate, banca adaugă o marjă mai mare de prudență în estimarea sa privind PD legată de gama preconizată de erori de estimare care nu este deja acoperită de ajustarea adecvată;

198.6. În măsura în care o bancă asociază sau pune în corespondență clasele interne de rating cu cele ale scalei utilizate de o societate de evaluare externă a creditului (ECAI) sau de organizații similare și apoi atribuie claselor sale de rating rata de nerambursare observată la clasele organizațiilor externe, punerea în corespondență trebuie să se bazeze pe comparația dintre criteriile interne de rating și criteriile utilizate de organizațiile externe și dintre ratingurile interne și cele externe acordate debitorilor comuni. Banca trebuie să evite orice distorsiuni sau incoerențe în procesul de punere în corespondență sau în datele-suport. Criteriile organizației externe care stau la baza datelor utilizate pentru cuantificare trebuie să țină seama exclusiv de riscul de nerambursare și să nu reflecte caracteristicile tranzacției. Analiza efectuată de bancă trebuie să includă o comparație a definițiilor utilizate pentru starea de nerambursare, cu respectarea cerințelor prevăzute la punctele 23-28 din Regulamentul nr.111/2018. Banca trebuie să formalizeze baza utilizată pentru punerea în corespondență;

198.7. În măsura în care o bancă utilizează modele statistice de previzionare a stărilor de nerambursare, aceasta poate estima probabilitățile de nerambursare ca medie simplă a estimărilor probabilității de nerambursare pentru debitorii individuali dintr-o clasă dată. Utilizarea în acest scop de către bancă a modelelor de previzionare a probabilității de nerambursare trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute la punctele 178-179;

198.8. Indiferent dacă o bancă utilizează surse de date externe, interne sau centralizate ori o combinație a acestora în cazul estimărilor sale privind probabilitatea de nerambursare, perioada istorică de observare pentru datele-suport este de cel puțin cinci ani pentru cel puțin o sursă;

198.9. Indiferent de metoda utilizată pentru estimarea PD, băncile estimează o PD pentru fiecare clasă de rating pe baza mediei istorice observate a ratei de nerambursare pe un an, care este o medie aritmetică bazată pe numărul de debitori (ponderată în funcție de număr); nu sunt permise alte abordări, inclusiv mediile ponderate în funcție de expuneri.

199. În sensul subpunctului 198.8, în cazul în care perioada de observare disponibilă este mai lungă pentru oricare dintre surse și în cazul în care datele respective sunt relevante, se utilizează perioada mai lungă respectivă. Datele includ o combinație reprezentativă de ani favorabili și nefavorabili ai ciclului economic relevant pentru tipul de expuneri. Cu condiția obținerii aprobării Băncii Naționale a Moldovei, băncile care nu au primit, în temeiul punctelor 4-7, aprobarea Băncii Naționale a Moldovei de a utiliza propriile estimări ale LGD sau de a utiliza CCF pe baza IRB pot utiliza, atunci când aplică abordarea IRB, date relevante care acoperă o perioadă de doi ani. Perioada care trebuie acoperită este mărită cu un an în fiecare an, până când datele relevante acoperă cel puțin cinci ani.

200. În cazul expunerilor de tip retail, se aplică următoarele cerințe:

200.1. Băncile estimează PD pe clase de rating sau grupe de risc ale debitorilor sau ale tranzacțiilor pornind de la mediile pe termen lung ale ratelor de nerambursare pe un an, iar ratele de nerambursare se calculează la nivel de tranzacție numai în cazul în care definiția stării de nerambursare se aplică la nivelul facilităților de credit individuale în temeiul punctului 24 din Regulamentul nr.111/2018. PD se bazează pe media istorică observată a ratei de nerambursare pe un an;

200.2. Estimările probabilității de nerambursare pot fi obținute și pornind de la estimarea pierderilor totale și de la estimările adecvate ale pierderilor în caz de nerambursare;

200.3. Băncile trebuie să considere datele interne utilizate pentru încadrarea expunerilor în clase de rating sau grupe de risc ca fiind principala sursă de informații pentru estimarea caracteristicilor pierderilor. Băncile pot utiliza date externe (inclusiv date centralizate) sau modele statistice pentru cuantificare, cu condiția să existe ambele legături puternice de mai jos:

200.3.1. Între procesul utilizat de bancă pentru încadrarea expunerilor în clase de rating sau grupe de risc și procesul utilizat de sursa externă de date; și

200.3.2. Între profilul de risc intern al băncii și compoziția datelor externe;

200.4. Dacă o bancă obține estimările medii pe termen lung ale probabilității de nerambursare și ale pierderii în caz de nerambursare pentru expunerile de tip retail dintr-o estimare a pierderilor totale și dintr-o estimare adecvată a probabilității de nerambursare sau a pierderii în caz de nerambursare, procesul de estimare a pierderilor totale trebuie să îndeplinească cerințele generale privind estimarea probabilității de nerambursare și a pierderii în caz de nerambursare prevăzute în prezenta parte, iar rezultatul trebuie să fie consecvent cu conceptul de pierdere în caz de nerambursare, prevăzut la subpunctul 202.1;

200.5. Indiferent dacă o bancă utilizează surse de date externe, interne sau centralizate ori o combinație a acestora în cazul estimărilor sale ale PD, perioada istorică de observare pentru datele-suport este de cel puțin cinci ani pentru cel puțin o sursă. În cazul în care perioada de observare disponibilă este mai lungă pentru oricare dintre surse și în cazul în care datele respective sunt relevante, se utilizează perioada mai lungă respectivă. Datele includ o combinație reprezentativă de ani favorabili și nefavorabili ai ciclului economic relevant pentru tipul de expuneri. Cu condiția obținerii aprobării Băncii Naționale a Moldovei, atunci când aplică abordarea IRB, băncile pot utiliza date relevante care acoperă o perioadă de doi ani. Perioada care trebuie acoperită este mărită cu un an în fiecare an, până când datele relevante acoperă cel puțin cinci ani;

200.6. Băncile trebuie să identifice și să analizeze modificările așteptate ale parametrilor de risc de-a lungul duratei de viață a expunerilor din credite (efectele maturizării expunerii — seasoning effects).

201. În cazul creanțelor de tip retail achiziționate, băncile pot utiliza date de referință externe și interne. Băncile trebuie să utilizeze toate sursele relevante de date ca baze de comparație.

Subsecțiunea 3

Cerințe specifice privind estimările proprii ale pierderii în caz de nerambursare

202. La cuantificarea parametrilor de risc care trebuie asociați claselor de rating sau grupelor de risc, băncile aplică următoarele cerințe specifice privind estimările proprii ale pierderii în caz de nerambursare:

202.1. Băncile estimează pierderile în caz de nerambursare per clasă de rating sau grupă de tranzacții, pe baza pierderilor în caz de nerambursare medii efective per clasă de rating sau grupă de tranzacții, ținând seama de toate stările de nerambursare observate, existente în sursele de date (media ponderată în funcție de numărul stărilor de nerambursare);

202.2. Băncile utilizează estimările pierderii în caz de nerambursare care sunt adecvate unui declin economic, dacă acestea sunt mai prudente decât media pe termen lung. În măsura în care se așteaptă ca un sistem de rating să furnizeze valori efective ale pierderii în caz de nerambursare la un nivel constant per clasă de rating sau grupă de risc în timp, băncile trebuie să efectueze ajustări ale estimărilor lor privind parametrii de risc per clasă de rating sau grupă de risc, pentru a limita impactul unui declin economic asupra capitalului.

202.3. O bancă ia în considerare gradul oricărei dependențe dintre, pe de o parte, riscul aferent debitorului și, pe de altă parte, riscul aferent protecției finanțate a creditului, alta decât acordurile-cadru de compensare și compensarea bilanțieră a creditelor și a depozitelor, sau riscul aferent furnizorului protecției respective;

202.4. Neconcordanțele de monede dintre obligația-suport și protecția finanțată a creditului, alta decât acordurile-cadru de compensare și compensarea bilanțieră a creditelor și a depozitelor, sunt tratate cu prudență la estimarea de către bancă a LGD;

202.5. În măsura în care estimările LGD țin seama de existența unei protecții finanțate a creditului, alta decât acordurile-cadru de compensare și compensarea bilanțieră a creditelor și a depozitelor, estimările respective nu se bazează numai pe valoarea de piață estimată a protecției finanțate a creditului;

202.6. În măsura în care estimările LGD țin seama de existența unei protecții finanțate a creditului, alta decât acordurile-cadru de compensare și compensarea bilanțieră a creditelor și a depozitelor, băncile stabilesc cerințe interne cu privire la administrarea, securitatea juridică și gestionarea riscurilor în legătură cu respectiva protecție finanțată a creditului, iar cerințele respective sunt, în general, în concordanță cu cele prevăzute în capitolul VI din Regulamentul nr.112/2018;

202.7. În măsura în care o bancă recunoaște protecția finanțată a creditului, alta decât acordurile-cadru de compensare și compensarea bilanțieră a creditelor și a depozitelor, atunci când determină cuantumul expunerii la riscul de credit al contrapărții în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente tratamentului riscului de credit al contrapărții, banca nu ia în considerare în estimările LGD niciun quantum pe care se așteaptă să îl recupereze din respectiva protecție finanțată a creditului;

202.8. În cazul specific al expunerilor aflate deja în stare de nerambursare, banca trebuie să utilizeze suma celor mai bune estimări proprii ale pierderii așteptate pentru fiecare expunere, având în vedere condițiile economice curente și situația expunerii, precum și estimările proprii privind creșterea ratei de pierderi cauzate de posibile pierderi suplimentare neașteptate în cursul perioadei de recuperare, și anume între data la care s-a înregistrat neplata și lichidarea finală a expunerii;

202.9. În măsura în care penalitățile pentru întârzierile la plată, impuse debitorului înainte de intrarea în stare de nerambursare, au fost înregistrate în contul de profit și pierdere al băncii, acestea se adaugă la valoarea expunerii și a pierderii băncii;

202.10. Pentru expunerile față de societăți, bănci, administrații centrale și bănci centrale și administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, estimările LGD se bazează pe date care acoperă cel puțin cinci ani, care crește cu câte un an în fiecare an de la aplicare, până când se atinge o perioadă minimă de șapte ani pentru cel puțin o sursă de date; dacă perioada de observare disponibilă este mai lungă pentru oricare dintre surse și datele respective sunt relevante, respectiva perioadă mai lungă este cea care se utilizează.

203. În sensul subpunctului 202.1, băncile iau în considerare în mod corespunzător recuperările realizate în cursul proceselor de recuperare relevante din orice tip de protecție finanțată a creditului, precum și din protecția nefinanțată a creditului care nu se încadrează în definiția de la subpunctul 3.22.

204. În sensul subpunctului 202.3, cazurile în care există un grad semnificativ de dependență sunt tratate în mod prudent.

205. În sensul subpunctului 202.5, estimările LGD țin seama de efectul eventualei incapacități a băncilor de a obține rapid controlul asupra garanțiilor reale și de a le lichida.

206. În cazul expunerilor de tip retail, băncile pot:

206.1. Să obțină estimări ale pierderii în caz de nerambursare pornind de la pierderile efective și de la estimările adecvate ale probabilităților de nerambursare;

206.2. Să țină seama de tragerile viitoare fie la determinarea propriilor factori de conversie, fie la determinarea propriilor estimări ale LGD;

206.3. Să utilizeze date de referință externe și interne pentru a estima pierderile în caz de nerambursare pentru creanțele de tip retail achiziționate.

207. În sensul subpunctului 206.2, în cazul în care băncile includ viitoare trageri suplimentare în factorii lor de conversie, acestea ar trebui să se reflecte în LGD atât la numărător, cât și la numitor. În cazul în care băncile nu includ viitoare trageri suplimentare în factorii lor de conversie, acestea ar trebui să se reflecte în LGD numai la numărător.

208. În cazul expunerilor de tip retail, estimările LGD se bazează pe date care acoperă cel puțin cinci ani. Cu condiția obținerii aprobării Băncii Naționale a Moldovei, atunci când aplică abordarea IRB, băncile pot utiliza date relevante care acoperă o perioadă de doi ani. Perioada care trebuie acoperită este mărită cu un an în fiecare an, până când datele relevante acoperă cel puțin cinci ani.

Subsecțiunea 4

Cerințe specifice privind estimările proprii ale factorilor de conversie

209. La cuantificarea parametrilor de risc care trebuie asociați claselor de rating sau grupelor de risc, băncile aplică următoarele cerințe specifice privind estimările proprii ale factorului de conversie:

209.1. Băncile estimează factorii de conversie pe clase de rating sau pe grupe ale tranzacțiilor, pe baza factorilor de conversie medii efectivi pe clasă de rating sau pe grupe ale tranzacțiilor, utilizând media ponderată în funcție de numărul stărilor de nerambursare, rezultată din toate stările de nerambursare observate, existente în sursele de date;

209.2. Băncile utilizează estimările factorului de conversie care sunt adecvate unui declin economic, dacă acestea sunt mai prudente decât media pe termen lung. În măsura în care se așteaptă ca un sistem de rating să furnizeze valori efective ale factorilor de conversie la un nivel constant pe clasă de rating sau pe grupă de risc în timp, băncile trebuie să efectueze ajustări ale estimărilor lor privind parametrii de risc pe clasă de rating sau pe grupă de risc, pentru a limita impactul unui declin economic asupra capitalului;

209.3. CCF pe baza IRB ai băncilor țin seama de posibilitatea ca debitorul să efectueze trageri suplimentare până la data declanșării unui eveniment de nerambursare și ulterior acesteia;

209.4. În vederea efectuării propriilor estimări ale factorilor de conversie, băncile trebuie să ia în considerare propriile politici și strategii specifice adoptate în ceea ce privește monitorizarea conturilor și procesarea plăților. Băncile trebuie să ia în considerare, de asemenea, propria capacitate și disponibilitate de a împiedica noi trageri în circumstanțe apropiate stării de nerambursare, precum încălcarea angajamentelor contractuale sau alte evenimente asociate stărilor tehnice de nerambursare;

209.5. Băncile trebuie să dispună de sisteme și proceduri adecvate pentru a monitoriza cuantumul tranzacțiilor, sumele datorate față de liniile de credit angajate și modificările sumelor datorate pe debitor și pe clasă de rating. Banca trebuie să poată monitoriza zilnic soldurile;

209.6. Dacă băncile utilizează, pentru calculul cuantumulilor ponderate la risc ale expunerilor, estimări ale factorilor de conversie diferite de cele utilizate pentru scopuri interne, această situație trebuie să fie formalizată și să aibă un caracter rezonabil;

209.7. CCF pe baza IRB ai băncilor se estimează utilizând o abordare cu un orizont de timp fix de 12 luni;

209.8. CCF pe baza IRB ai băncilor se bazează pe date de referință care reflectă caracteristicile debitorului, ale facilității și ale practicii de administrare bancară aferente expunerilor cărora li se aplică estimările.

210. În sensul subpunctului 209.1, în cazul în care băncile observă un factor de conversie efectiv negativ în cadrul observațiilor lor implicite, factorul de conversie efectiv pentru observațiile respective este egal cu zero în scopul cuantificării CCF pe baza IRB ai lor. Băncile pot utiliza informațiile privind factorul de conversie efectiv negativ în procesul de elaborare a modelului în scopul diferențierii riscurilor.

211. În sensul subpunctului 209.3, CCF pe baza IRB includ o marjă mai mare de prudență în cazul în care se poate anticipa în mod rezonabil existența unei corelații pozitive mai puternice între frecvența apariției stărilor de nerambursare și mărimea factorului de conversie.

212. În sensul subpunctului 209.7, fiecare stare de nerambursare se corelează cu caracteristicile debitorului și ale facilității relevante la data de referință fixă, definită ca fiind cu 12 luni înainte de data intrării în stare de nerambursare.

213. În sensul subpunctului 209.8, CCF pe baza IRB aplicați anumitor expuneri nu se bazează pe date care reunesc efectele unor caracteristici disparate sau pe date provenite din

expuneri care prezintă caracteristici de risc semnificativ diferite. CCF pe baza IRB se bazează pe segmente cu un nivel adecvat de omogenitate. În acest scop, următoarele practici sunt permise numai pe baza unei examinări și a unei justificări detaliate de către o bancă:

213.1. Aplicarea datelor subiacente privind IMM-urile/întreprinderile din segmentul mediu al pieței pentru debitori care sunt societăți mari;

213.2. Aplicarea datelor de la angajamente care oferă o limită disponibilă neutilizată mică pentru facilitățile care oferă o limită disponibilă neutilizată mare;

213.3. Aplicarea datelor de la debitorii cu incidente de neplată sau blocați pentru trageri suplimentare la data de referință pentru debitorii care nu au incidente de neplată cunoscute sau restricții relevante;

213.4. Utilizarea datelor care au fost afectate de modificări ale gamei de produse de împrumut și de alte produse de credite ale debitorilor în cursul perioadei de observare, cu excepția cazului în care datele respective au fost ajustate în mod eficace prin eliminarea efectelor modificărilor gamei de produse.

214. În sensul subpunctului 213.4, băncile demonstrează Băncii Naționale a Moldovei că înțeleg în detaliu impactul modificărilor gamei de produse a clienților asupra seturilor de date de referință privind expunerile și asupra CCF pe baza IRB asociați și că impactul respectiv este ne semnificativ sau a fost atenuat în mod eficace în cadrul procesului lor de estimare. În acest sens, următoarele practici nu sunt considerate adecvate:

214.1. Stabilirea de praguri sau plafoane pentru CCF sau observațiile privind valorile expunerilor, cu excepția factorului de conversie efectiv egal cu zero, în conformitate cu punctul 210;

214.2. Utilizarea de estimări la nivel de debitori care nu acoperă integral opțiunile relevante în materie de transformare a produselor sau care combină în mod necorespunzător produse cu caracteristici foarte diferite;

214.3. Ajustarea numai a observațiilor semnificative afectate de transformarea produselor;

214.4. Excluderea observațiilor afectate de transformarea profilului produselor.

215. Băncile se asigură că CCF pe baza IRB sunt protejați efectiv de efectele potențiale ale regiunii de instabilitate cauzate de faptul că o facilitate este aproape complet trasă la data de referință.

216. Datele de referință nu se plafonează la valoarea principalului unei facilități sau la limita disponibilă a facilității. Dobânda acumulată, alte plăți scadente și trageri care depășesc limitele facilității se includ în datele de referință.

217. Pentru expunerile față de societăți, bănci, administrații centrale și bănci centrale și administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public, estimările factorilor de conversie trebuie să se bazeze pe date acoperind o perioadă de minimum cinci ani, care crește cu câte un an în fiecare an de la aplicare, până când se atinge o perioadă minimă de șapte ani pentru cel puțin o sursă de date. Dacă perioada de observare disponibilă este mai lungă pentru oricare dintre surse și datele respective sunt relevante, respectiva perioadă mai lungă este cea care se utilizează.

218. În cazul expunerilor de tip retail, băncile pot lua în considerare tragerile viitoare din credite fie la determinarea propriilor factori de conversie, fie la determinarea estimărilor proprii ale pierderii în caz de nerambursare.

219. Pentru expunerile de tip retail, estimările factorilor de conversie trebuie să se bazeze pe date care acoperă o perioadă de minimum cinci ani. Cu condiția obținerii aprobării Băncii Naționale a Moldovei, atunci când aplică abordarea IRB, băncile pot utiliza date relevante care acoperă o perioadă de doi ani. Perioada care trebuie acoperită crește cu un an în fiecare an, până când datele relevante acoperă cel puțin cinci ani.

Subsecțiunea 5

Cerințe privind evaluarea efectului protecției nefinanțate a creditului pentru expunerile față de administrații centrale și bănci centrale, expunerile față de administrații regionale, autorități locale și entități din sectorul public și expunerile față de societăți în cazul cărora se

utilizează estimările proprii ale pierderii în caz de nerambursare, precum și pentru expunerile de tip retail

220. În ceea ce privește garanții (furnizorii de protecție) eligibili și garanțiile eligibile se aplică următoarele cerințe:

220.1. Băncile trebuie să aibă criterii specificate în mod clar privind tipurile de garanți pe care îi recunosc în scopul calculării cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor;

220.2. Pentru garanții recunoscuți se aplică aceleași reguli prevăzute la punctele 168-170, 171-175 și 176-177 ca și pentru debitori;

220.3. Garanția este atestată în scris, nu se revocă și nu se schimbă de către garant, este valabilă până la îndeplinirea totală a obligației, conform sumei și perioadei de valabilitate a garanției, și este executorie față de garant într-o jurisdicție în care acesta are active care pot fi executate în urma unei hotărâri judecătorești;

220.4. Garanția este necondiționată.

221. În sensul subpunctului 220.4, „garanție necondiționată” înseamnă o garanție în cazul căreia contractul de protecție a creditului nu conține nicio clauză a cărei îndeplinire se află în afara controlului direct al băncii creditoare și care ar putea exonera garantul de obligația de a plăti în timp util în caz de neîndeplinire culpabilă a obligațiilor contractuale de către debitor sau în cazul în care debitorul inițial nu efectuează o plată la scadență. O clauză a contractului de protecție a creditului care prevede că o îndeplinire deficitară a obligației de diligență sau o fraudă comisă de banca creditoare anulează sau diminuează gradul de acoperire al garanției oferite de garant nu împiedică considerarea garanției respective ca fiind necondiționată.

222. Garanțiile în cazul cărora plata de către garant este condiționată de obligația băncii creditoare de a se îndrepta în prealabil împotriva debitorului și care acoperă numai pierderile rămase după finalizarea de către bancă a procesului de restructurare sunt considerate necondiționate.

223. Băncile pot recunoaște protecția nefinanțată a creditului utilizând fie abordarea de modelare a ajustării PD/LGD, în conformitate cu prezenta secțiune și cu condiția îndeplinirii cerinței prevăzute la punctul 229, fie abordarea constând în înlocuirea parametrilor de risc pe baza A-IRB, în conformitate cu calculul cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și al cuantumurilor pierderilor așteptate în conformitate cu metoda substituției atunci când expunerea garantată este tratată conform abordării IRB utilizându-se estimările proprii ale LGD, iar o expunere directă comparabilă față de furnizorul de protecție este tratată conform abordării IRB din Regulamentul nr.112/2018 și cu condiția îndeplinirii cerințelor de eligibilitate din Regulamentul nr.112/2018. Băncile trebuie să aibă politici clare de evaluare a efectelor protecției nefinanțate a creditului asupra parametrilor de risc. Politicile băncilor sunt în concordanță cu practicile lor interne de gestionare a riscurilor și reflectă cerințele prezentei subsecțiuni. Politicile respective precizează în mod clar care dintre metodele specifice descrise la prezentul alineat sunt utilizate pentru fiecare sistem de rating, iar băncile aplică aceste politici în mod consecvent de-a lungul timpului.

224. O bancă trebuie să aibă criterii specificate în mod clar privind ajustarea claselor de rating, a grupelor de risc sau a estimărilor pierderii în caz de nerambursare și, în cazul creanțelor de tip retail și al creanțelor achiziționate eligibile, a procesului de încadrare a expunerilor în clase de rating sau grupe de risc, pentru a reflecta impactul garanțiilor asupra calculului cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor. Aceste criterii respectă cerințele prevăzute la punctele 168-170, 171-175 și 176-177.

225. Criteriile trebuie să fie plauzibile și intuitive. Acestea trebuie să țină seama de capacitatea și disponibilitatea garantului de a-și îndeplini obligațiile în condițiile garanției, de datele probabile ale oricăror plăți efectuate de garant, de gradul de corelație dintre capacitatea garantului de a-și îndeplini obligațiile în condițiile garanției și capacitatea de rambursare a debitorului, precum și de nivelul la care se menține riscul rezidual față de debitor.

226. Cerințele prevăzute în prezenta secțiune pentru garanțiile personale se aplică și în cazul instrumentelor financiare derivate de credit având la bază o singură semnătură. În cazul în care

există o neconcordanță între obligația care beneficiază de protecție și obligația de referință care face obiectul instrumentului financiar derivat de credit sau între obligația care beneficiază de protecție și obligația utilizată pentru a stabili dacă s-a produs un eveniment de credit, se aplică cerințele prevăzute la punctul 64 din Regulamentul nr.112/2018. În cazul expunerilor de tip retail și al creanțelor achiziționate eligibile, punctele 226-228 se aplică procesului de încadrare a expunerilor în clase de rating sau în grupe de risc.

227. Criteriile trebuie să țină seama de structura plăților aferentă instrumentului financiar derivat de credit și să evalueze în mod prudent impactul acesteia asupra nivelului și calendarului recuperărilor. Banca trebuie să ia în considerare măsura în care se mențin alte forme de risc rezidual.

228. Instrumentele financiare derivate de credit de tipul first-to-default pot fi recunoscute ca protecție nefinanțată a creditului eligibilă. Cu toate acestea, instrumentele financiare derivate de credit de tipul second-to-default și toate celelalte instrumente financiare derivate de credit de tipul nth-to-default nu sunt recunoscute ca forme eligibile de protecție nefinanțată a creditului.

229. În cazul în care băncile recunosc protecția nefinanțată a creditului prin abordarea de modelare a ajustării PD/LGD, părții garantate a expunerii-suport nu i se atribuie o pondere de risc care ar fi mai mică decât pragul de ponderare a riscului pentru furnizorul de protecție. În acest scop, pragul de ponderare a riscului pentru furnizorul de protecție se calculează utilizând aceeași probabilitate de nerambursare, aceeași pierdere în caz de nerambursare și aceeași funcție de ponderare a riscului ca cele aplicabile în cazul expunerii directe comparabile față de furnizorul de protecție, astfel cum se menționează la prevederile aferente calculului quantumurilor ponderate la risc ale expunerilor și al quantumurilor pierderilor așteptate în conformitate cu metoda substituției atunci când expunerea garantată este tratată conform abordării IRB utilizându-se estimările proprii ale LGD, iar o expunere directă comparabilă față de furnizorul de protecție este tratată conform abordării IRB din Regulamentul nr.112/2018.

230. În cazul garanțiilor personale pentru expuneri de tip retail, cerințele prevăzute la punctele 220-222, 224-225 și punctele 226-228 se aplică, de asemenea, încadrării expunerilor în clase de rating sau grupe de risc și estimării probabilității de nerambursare.

Subsecțiunea 6 ***Cerințe privind creanțele achiziționate***

231. La cuantificarea parametrilor de risc care trebuie asociați claselor de rating sau grupelor de risc în cazul creanțelor achiziționate, băncile trebuie să asigure îndeplinirea condițiilor prevăzute la punctele 232-236.

232. Structura tranzacției trebuie să asigure faptul că, în toate circumstanțele previzibile, banca deține proprietatea și controlul efectiv asupra tuturor încasărilor în numerar provenind din creanțe. În cazul în care debitorul efectuează plăți direct către un vânzător sau o societate de administrare, banca trebuie să verifice în mod regulat dacă plățile sunt efectuate în totalitate și în conformitate cu termenii contractuali conveniți. Băncile trebuie să dispună de proceduri care să asigure faptul că proprietatea asupra creanțelor și a încasărilor în numerar este protejată împotriva falimentului sau a procedurilor judiciare contencioase care ar putea întârzia semnificativ exercitarea capacității băncii creditoare de a lichida sau de a ceda creanțele, ori de a păstra controlul asupra încasărilor în numerar.

233. Banca monitorizează atât calitatea creanțelor achiziționate, cât și situația financiară a vânzătorului și a societății de administrare. În acest sens, se aplică următoarele:

233.1. Banca trebuie să evalueze corelația dintre calitatea creanțelor achiziționate și situația financiară atât a vânzătorului, cât și a societății de administrare și să dispună de politici și proceduri interne care asigure o protecție adecvată împotriva oricăror evenimente neprevăzute, inclusiv atribuirea unui rating intern de risc fiecărui vânzător și fiecărei societăți de administrare;

233.2. Banca trebuie să dispună de politici și proceduri clare și eficiente pentru determinarea eligibilității vânzătorului și a societății de administrare. Banca sau mandatarul său trebuie să reexamineze periodic vânzătorii și societățile de administrare, cu scopul de a verifica acuratețea

rapoartelor acestora, de a detecta fraudele sau deficiențele operaționale și de a controla calitatea politicilor de credit ale vânzătorului și calitatea politicilor și procedurilor societății de administrare cu privire la colectarea plăților. Constatările acestor reexaminări trebuie formalizate;

233.3. Banca trebuie să evalueze caracteristicile portofoliilor de creanțe achiziționate, inclusiv avansurile excedentare, istoricul vânzătorului în ceea ce privește întârzierile la plată, creanțele neperformante și provizioanele pentru creanțe neperformante, condițiile de plată și eventualele conturi corespondente;

233.4. Banca trebuie să dispună de politici și proceduri eficiente de monitorizare în mod agregat a concentrărilor de risc față un singur debitor, atât în cadrul unui portofoliu de creanțe achiziționate, cât și pentru toate portofoliile de creanțe achiziționate;

233.5. Banca trebuie să se asigure că primește la timp din partea societății de administrare rapoarte privind maturizarea și riscul de diminuare a valorii creanțelor, care sunt suficient de detaliate pentru a asigura respectarea criteriilor de eligibilitate ale băncii și a politicilor referitoare la acordarea de avansuri care guvernează creanțele achiziționate și pentru a constitui un mijloc eficient de monitorizare și de confirmare a condițiilor de vânzare practicate de vânzător și a diminuării valorii creanțelor.

234. Banca trebuie să dispună de sisteme și proceduri pentru detectarea în stadiu incipient a deteriorării situației financiare a vânzătorului și a calității creanțelor achiziționate, precum și pentru abordarea în mod proactiv a problemelor care apar. În special, banca trebuie să dispună de politici, proceduri și sisteme informaționale clare și eficiente pentru monitorizarea încălcărilor prevederilor contractuale, precum și de politici și proceduri clare și eficiente pentru inițierea acțiunilor judiciare și pentru administrarea creanțelor achiziționate problematice.

235. Banca trebuie să dispună de politici și proceduri clare și eficiente care să reglementeze controlul creanțelor achiziționate, al creditului și al numerarului. În special, politicile interne consemnate în documente trebuie să specifice toate elementele semnificative ale programului de achiziționare a creanțelor, inclusiv ratele avansurilor, garanțiile reale eligibile, documentația necesară, limitele de concentrare și modul în care trebuie tratate încasările în numerar. Aceste elemente trebuie să ia în considerare în mod adecvat toți factorii relevanți și semnificativi, inclusiv situația financiară a vânzătorului și a societății de administrare, concentrările de risc și evoluția calității creanțelor achiziționate și a portofoliului de clienți al vânzătorului, iar sistemele interne trebuie să asigure faptul că fondurile sunt avansate numai pe baza garanțiilor reale și a documentației justificative specificate.

236. Banca trebuie să dispună de un proces intern eficient de evaluare a conformității cu totalitatea politicilor și a procedurilor interne. Acest proces trebuie să includă audituri periodice ale tuturor fazelor critice ale programului de achiziționare de creanțe al băncii, verificarea separării responsabilităților între evaluarea vânzătorului și a societății de administrare și evaluarea debitorului și între evaluarea vânzătorului și a societății de administrare și auditul la sediul vânzătorului și al societății de administrare, precum și evaluări ale operațiunilor de înregistrare și monitorizare a tranzacțiilor (back office operations), cu accent deosebit pe calificări, experiență, numărul de angajați și infrastructura informatică disponibilă.

Subsecțiunea 7

Validarea estimărilor interne, cadrul de administrare, controlul riscului de credit și auditul intern

237. Băncile validează estimările lor interne, respectând următoarele cerințe:

237.1. Băncile trebuie să dispună de sisteme robuste pentru a valida acuratețea și coerența sistemelor și proceselor de rating, precum și estimarea tuturor parametrilor de risc relevanți. Procesul de validare internă trebuie să permită băncii să evalueze performanța sistemelor interne de rating și de estimare a riscului în mod coerent și semnificativ;

237.2. Băncile trebuie să compare cu regularitate ratele de nerambursare efective cu estimările probabilităților de nerambursare pentru fiecare clasă de rating și, în cazul în care ratele de nerambursare efective se situează în afara intervalului previzionat pentru clasa respectivă de

rating, băncile trebuie să analizeze în mod expres motivele acestei abateri. Băncile care utilizează propriile estimări ale pierderilor în caz de nerambursare și ale factorilor de conversie trebuie să efectueze, de asemenea, o analiză similară pentru aceste estimări. Pentru comparațiile respective trebuie utilizate date istorice care acoperă o perioadă de timp cât mai lungă posibil. Băncile trebuie să consemneze metodele și datele utilizate pentru aceste comparații. Analiza și consemnarea trebuie actualizate cel puțin anual;

237.3. Băncile trebuie să utilizeze, de asemenea, alte instrumente de validare cantitativă, precum și comparații cu surse de date externe relevante. Analiza trebuie să se bazeze pe date adaptate portofoliului, care sunt actualizate cu regularitate și acoperă o perioadă de observare relevantă. Evaluările interne efectuate de bănci cu privire la performanța propriilor sisteme de rating trebuie să se bazeze pe o perioadă de timp cât mai lungă posibil;

237.4. Metodele și datele utilizate pentru validarea cantitativă trebuie să fie coerente în timp. Modificările (privind atât sursele de date, cât și perioadele acoperite) ale metodelor și datelor utilizate pentru estimare și validare trebuie formalizate;

237.5. Băncile trebuie să dispună de standarde interne riguroase pentru cazurile în care abaterile față de estimări ale valorilor efective ale probabilităților de nerambursare, ale pierderilor în caz de nerambursare, ale factorilor de conversie și ale pierderilor totale, atunci când se utilizează pierderea așteptată, devin suficient de semnificative pentru a pune sub semnul întrebării validitatea estimărilor. Aceste standarde trebuie să țină seama de ciclurile economice și factori care determină o variație sistematică similară ratei de nerambursare. În cazul în care valorile efective continuă să fie mai mari decât valorile așteptate, băncile trebuie să revizuiască în sens ascendent estimările, pentru a reflecta rata de nerambursare și pierderile observate.

238. Toate aspectele semnificative ale proceselor de rating și de estimare se aprobă de către organul de conducere a băncii sau de către un comitet desemnat în acest scop. Aceste părți trebuie să dovedească o înțelegere la nivel general a sistemelor de rating ale băncii și o înțelegere în detaliu a rapoartelor de administrare asociate.

239. Organul executiv trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

239.1. Să informeze organul de conducere sau un comitet desemnat în acest scop cu privire la modificările semnificative ale politicilor stabilite sau la derogările semnificative de la acestea, care vor avea un impact semnificativ asupra funcționării sistemelor de rating ale băncii;

239.2. Să dovedească o bună înțelegere a concepției și a funcționării sistemelor de rating;

239.3. Să asigure permanent funcționarea corectă a sistemelor de rating.

240. Organul executiv trebuie să fie informat cu regularitate de către unitățile de control al riscului de credit cu privire la performanța procesului de rating, la aspectele care necesită îmbunătățiri și la stadiul eforturilor de remediere a deficiențelor identificate anterior.

241. Analiza profilului de risc de credit al băncii, bazată pe modele interne de rating, trebuie să constituie o parte esențială a rapoartelor de administrare prezentate acestor părți. Raportarea trebuie să includă, cel puțin, profilul de risc pe clasă de rating, migrația debitorilor între clase de rating, estimarea parametrilor de risc relevanți aferenți fiecărei clase de rating, precum și compararea ratelor de nerambursare efective și, în măsura în care se utilizează estimări proprii, a pierderilor în caz de nerambursare efective și a factorilor de conversie efectivi cu previziunile și cu rezultatele simulărilor de criză. Frecvența de raportare depinde de importanța și tipul informațiilor, precum și de nivelul destinatarului.

242. Unitatea de control al riscului de credit trebuie să fie independentă față de personalul și față de funcțiile de conducere responsabile cu inițierea sau reînnoirea expunerilor și să raporteze direct conducerii superioare. Această unitate este responsabilă cu conceperea sau selectarea, implementarea, supravegherea și funcționarea sistemelor de rating. Unitatea respectivă elaborează și analizează cu regularitate rapoarte cu privire la rezultatele sistemelor de rating.

243. Responsabilitățile unității (unităților) de control al riscului de credit sunt:

243.1. Testarea și monitorizarea claselor de rating și a grupelor de risc;

243.2. Elaborarea și analizarea rapoartelor de sinteză cu privire la sistemele de rating ale băncii;

243.3. Implementarea procedurilor pentru verificarea aplicării coerente a definițiilor claselor de risc și grupelor de risc în diferitele departamente și localizări geografice;

243.4. Revizuirea și consemnarea oricăror modificări aduse procesului de rating, incluzând motivele modificărilor;

243.5. Revizuirea criteriilor de rating, pentru a stabili dacă acestea își păstrează capacitatea de previzionare a riscurilor. Modificările aduse procesului de rating, criteriilor de rating sau parametrilor de rating individuali trebuie consemnate și păstrate;

243.6. Participarea activă la conceperea sau selectarea, implementarea și validarea modelelor utilizate în procesul de rating;

243.7. Monitorizarea și supravegherea modelelor utilizate în procesul de rating;

243.8. Revizuirea permanentă și modificarea modelelor utilizate în procesul de rating.

244. Băncile care utilizează date centralizate provenind de la mai multe bănci în conformitate cu punctul 197 pot externaliza următoarele activități:

244.1. Producerea informațiilor relevante pentru testarea și monitorizarea claselor de rating și a grupelor de risc;

244.2. Elaborarea rapoartelor de sinteză cu privire la sistemele de rating ale băncii;

244.3. Producerea informațiilor relevante pentru revizuirea criteriilor de rating, pentru a evalua dacă acestea își păstrează capacitatea de previzionare a riscului;

244.4. Consemnarea modificărilor aduse procesului de rating, criteriilor de rating sau parametrilor de rating individuali;

244.5. Producerea informațiilor relevante pentru revizuirea permanentă și modificarea modelelor utilizate în procesul de rating.

245. Băncile care aplică punctul 244 se asigură că Banca Națională a Moldovei are acces la toate informațiile relevante provenind de la părți terțe, care sunt necesare pentru examinarea îndeplinirii cerințelor, și că acestea pot efectua inspecții la fața locului în aceeași măsură în care pot efectua inspecții în bancă.

246. Auditul intern, sau altă unitate de audit independentă comparabilă, revizuieste, cel puțin anual, sistemele de rating ale băncii și funcționarea acestora, inclusiv funcția de creditare și estimarea probabilităților de nerambursare, a pierderilor în caz de nerambursare, a pierderilor așteptate și a factorilor de conversie. Printre domeniile revizuite se numără și respectarea tuturor cerințelor aplicabile.

Anexă

**la Regulamentul privind tratamentul riscului de credit pentru bănci
potrivit abordării bazate pe modele interne de rating**

Secțiunea 1

Starea de nerambursare a unui debitor

1. În cazul în care debitorul se află în stare de nerambursare în sensul Regulamentului nr.111/2018, banca îi atribuie respectivei expunerii din finanțări specializate o pondere de risc din categoria 5, astfel cum este prevăzută în tabelul nr.1 din prezentul regulament.

Secțiunea 2

Criterii de evaluare aplicabile pentru diferite clase de expuneri din finanțări specializate

2. În cazul în care scopul unei expunerii din finanțări specializate este acela de a finanța dezvoltarea sau achiziționarea unor instalații de mari dimensiuni, complexe și costisitoare, incluzând în special centralele electrice, uzinele de prelucrare chimică, minele, infrastructurile de transport, infrastructurile de mediu și telecomunicații, iar veniturile care urmează să fie generate de active sunt banii din contractele pentru producția realizată de instalație, obținuți de la mai multe părți care nu se află sub controlul de gestiune al sponsorului („expuneri din finanțarea de proiecte”), băncile aplică criteriile de evaluare prevăzute în tabelul nr.1 din prezenta anexă pentru această clasă de expuneri la atribuirea ponderilor de risc în conformitate cu punctul 76 din prezentul regulament.

3. În cazul în care scopul unei expunerii din finanțări specializate este acela de a finanța dezvoltarea sau achiziționarea de bunuri imobiliare, incluzând în special clădirile de birouri de închiriat, spațiile comerciale, clădirile rezidențiale pentru mai multe familii, spațiile industriale sau de depozitare, hotelurile și terenurile, iar veniturile care urmează să fie generate de bunurile imobiliare sunt plăți de leasing, chirii sau veniturile din vânzarea bunurilor imobiliare, obținute de la una sau mai multe părți terțe („expuneri din bunuri imobiliare”), băncile aplică criteriile de evaluare prevăzute în tabelul nr.2 din prezenta anexă pentru această clasă de expuneri la atribuirea ponderilor de risc în conformitate cu punctul 76 din prezentul regulament.

4. În cazul în care scopul unei expunerii din finanțări specializate este acela de a finanța achiziționarea unor active corporale, incluzând în special navele, aeronavele, sateliții, automotoarele și flotele, iar veniturile care urmează să fie generate de activele respective constau în plăți de leasing sau chirii obținute de la una sau mai multe părți terțe („expuneri din finanțarea de obiecte”), băncile aplică criteriile de evaluare prevăzute în tabelul nr.3 din prezenta anexă pentru această clasă de expuneri la atribuirea ponderilor de risc în conformitate cu punctul 76 din prezentul regulament.

5. În cazul în care scopul unei expunerii din finanțări specializate este acela de a finanța rezerve, stocuri sau creanțe aferente mărfurilor tranzacționate la bursă, incluzând în special țițeiul, metalele sau culturile, iar veniturile care urmează să fie generate de respectivele rezerve, stocuri sau creanțe urmează să fie încasările din vânzarea mărfurilor („expuneri din finanțarea de mărfuri”), băncile aplică criteriile de evaluare prevăzute în tabelul nr.4 din prezenta anexă pentru această clasă de expuneri la atribuirea ponderilor de risc în conformitate cu punctul 76 din prezentul regulament.

Secțiunea 2

Evaluarea la nivel de factor și atribuirea ponderilor de risc

6. Pe baza unei evaluări globale, băncile încadrează într-o categorie fiecare factor prevăzut în anexă care este aplicabil clasei de expuneri din finanțări specializate în conformitate cu secțiunea 2 din prezenta anexă. Pentru fiecare expunere din finanțări specializate, banca realizează această încadrare ținând cont de categoriile în care este încadrat fiecare subfactor aplicabil în conformitate cu secțiunile 3 și 4 din prezenta anexă, precum și de importanța relativă a fiecărui

subfactor pentru tipul de expuneri din finanțări specializate, astfel cum este definit la subpunctul 3.13.

7. Banca atribuie fiecărui factor o pondere exprimată în procente care nu trebuie să fie mai mică de 5% și mai mare de 60%, în funcție de importanța relativă a tipului expunerilor din finanțări specializate.

8. Banca calculează media ponderată a categoriilor în care au fost încadrați factorii în conformitate cu punctul 6 din prezenta anexă, aplicând ponderile atribuite în conformitate cu punctul 7 din prezenta anexă. În cazul în care media ponderată este un număr zecimal, băncile rotunjesc numărul respectiv până la cel mai apropiat număr cardinal.

9. Banca încadrează expunerea din finanțări specializate în categoria prevăzută în tabelul nr.1 de la punctul 75 din prezentul regulament a cărui număr corespunde cu media ponderată calculată în conformitate cu punctul 8 din prezenta anexă.

Secțiunea 3

Evaluarea la nivel de subfactor

10. În cazul în care un subfactor al unui anumit factor enumerat în tabelele nr.1, 2, 3 sau 4 din prezenta anexă nu este defalcat și în componente ale subfactorului, banca încadrează subfactorul într-o categorie pe baza criteriilor de evaluare prevăzute pentru subfactorul respectiv.

11. În cazul în care un subfactor al unui anumit factor enumerat în tabelele nr.1, 2, 3 sau 4 este defalcat și în componente ale subfactorului, banca:

11.1. încadrează într-o categorie fiecare componentă a subfactorului, pe baza criteriilor de evaluare prevăzute pentru respectiva componentă a subfactorului;

11.2. încadrează subfactorul într-o categorie pe baza unei evaluări globale efectuate ținând cont de categoriile în care s-a realizat încadrarea în conformitate cu subpunctul 11.1 din prezenta anexă, precum și de importanța relativă a fiecărei componente a subfactorului pentru tipul respectiv de expunere din finanțări specializate.

12. În cazul în care banca ține cont și de alte informații relevante (un „determinant de risc suplimentar”) în conformitate cu punctul 169 din prezentul regulament pentru un anumit tip de expuneri din finanțări specializate, aceasta trebuie să le ia în considerare împreună cu subfactorul care se potrivește cel mai bine cu respectivul determinant de risc suplimentar.

13. În cazul în care, în mod excepțional, un subfactor sau o componentă a unui subfactor nu este relevant(ă) pentru toate expunerile din finanțări specializate aparținând unui anumit tip de expuneri din finanțări specializate, banca poate decide să nu aplice respectivul subfactor sau respectiva componentă a subfactorului niciunei expuneri din finanțări specializate aparținând tipului respectiv.

Secțiunea 4

Criterii care se suprapun la nivel de subfactor și de componentă a unui subfactor

14. În cazul în care un subfactor sau o componentă a unui subfactor are criterii de evaluare identice în două sau mai multe categorii („criterii care se suprapun”), iar expunerea din finanțări specializate îndeplinește respectivele criterii care se suprapun, băncile încadrează subfactorul sau componenta unui subfactor într-o categorie după cum urmează:

14.1. În cazul în care criteriile care se suprapun figurează în două categorii, băncile fac încadrarea în categoria cu numărul cel mai mare;

14.2. În cazul în care criteriile care se suprapun figurează în trei categorii, băncile fac încadrarea în categoria situată între categoria cu numărul cel mai mare și categoria cu numărul cel mai mic.

Secțiunea 4

Documentație

15. Băncile trebuie să formalizeze următoarele informații pentru fiecare tip de expuneri din finanțări specializate pentru care atribuie ponderi de risc în conformitate cu prezenta anexă:

15.1. Ponderile de risc atribuite fiecărui factor în conformitate cu punctul 7 din prezenta anexă și justificarea acestora;

15.2. O descriere a determinantilor de risc suplimentari și motivele pentru care aceștia au fost luați în considerare în conformitate cu punctul 12 din prezenta anexă, după caz;

15.3. Motivele pentru care s-a luat decizia de a nu aplica un anumit subfactor sau o anumită componentă a unui subfactor în conformitate cu punctul 13 din prezenta anexă, după caz.

16. Băncile trebuie să formalizeze următoarele informații pentru fiecare expunere din finanțări specializate pentru care atribuie ponderi de risc în conformitate cu prezentul regulament:

16.1. Clasa expunerii din finanțări specializate, astfel cum este prevăzută la punctele 2-5 din prezenta anexă;

16.2. Categoria din tabelul nr.1 de la punctul 75 din prezentul regulament în care a fost încadrată respectiva expunere din finanțări specializate;

16.3. Scadența reziduală, menționată în tabelul nr.1 de la punctul 75 din prezentul regulament;

16.4. Evaluarea expunerii din finanțări specializate, în fiecare etapă a procesului prevăzut la punctele 1, 6-14 din prezenta anexă, care a condus la atribuirea ponderii de risc pentru expunerea respectivă.

Tabelul nr.1

Criterii de evaluare pentru expunerile din finanțarea de proiecte

	Categoria 1	Categoria 2	Categoria 3	Categoria 4
Factor: soliditatea financiară				
1.Subfactor: condițiile de piață	Un număr mic de furnizori concurenți sau un avantaj substanțial și durabil în materie de amplasament, costuri sau tehnologie. Cererea este puternică și se află în creștere.	Un număr mic de furnizori concurenți sau o situație mai bună decât media în materie de amplasament, costuri sau tehnologie, dar care este posibil să nu dureze în timp. Cererea este puternică și stabilă.	Proiectul nu are niciun avantaj în materie de amplasament, costuri sau tehnologie. Cererea este adecvată și stabilă.	Proiectul are o situație mai proastă decât media în materie de amplasament, costuri sau tehnologie. Cererea este slabă și în scădere.
2.Subfactor: indicatorii financiari (de exemplu, rata de acoperire a serviciului datoriei – DSCR, capacitatea de acoperire a dobânzilor – ICR, rata de acoperire pe durata creditului – LLCR și efectul de levier)	Indicatori financiari puternici, având în vedere nivelul de risc al proiectului; ipoteze economice foarte solide.	Indicatori financiari puternici până la acceptabili, având în vedere nivelul de risc al proiectului; proiectul se bazează pe ipoteze economice solide.	Indicatori financiari standard, având în vedere nivelul de risc al proiectului.	Indicatori financiari agresivi, având în vedere nivelul de risc al proiectului.
3.Subfactor: sensibilitatea la tensiuni, pe baza	Proiectul își poate îndeplini obligațiile	Proiectul își poate îndeplini	Proiectul este vulnerabil la	Proiectul este susceptibil de a intra

veniturilor generate pe durata Creditului	financiare în caz de tensiuni grave și susținute la nivelul economiei sau al sectorului.	obligațiile financiare în caz de tensiuni normale la nivelul economiei sau al sectorului. Proiectul este susceptibil de a intra în stare de nerambursare doar în condiții economice foarte dificile.	tensiuni care nu sunt neobișnuite pe durata unui ciclu economic și poate intra în stare de nerambursare într-o perioadă de încetinire a creșterii economice.	în stare de nerambursare dacă nu intervine în curând o îmbunătățire a condițiilor.
4.Subfactor: structura financiară				
4.1.Calendarul de amortizare (componentă a subfactorului)	Amortizarea datoriei fără rambursare de tip bullet.	Amortizarea datoriei fără rambursare de tip bullet sau cu rambursare de tip bullet într-un cuantum nesemnificativ.	Rambursări de amortizare a datoriei cu plăți de tip bullet limitate.	Rambursări de tip bullet sau rambursări de amortizare a datoriei cu un cuantum semnificativ al rambursărilor de tip bullet.
4.2.Riscul de piață/ciclic și de refinanțare (componentă a subfactorului)	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este foarte limitată sau inexistentă, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă toate rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia și nu există decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este foarte scăzut sau inexistent.	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este limitată, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă majoritatea rambursărilor viitoare ale creditului pe durata acestuia și nu există decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este scăzut.	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este moderată, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă doar o parte din rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia sau există o serie de decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este mediu.	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este semnificativă, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă doar o mică parte din rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia și există o serie de decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este ridicat.
5.Subfactor: riscul de schimb valutar	Nu există niciun risc de schimb valutar, deoarece între moneda creditului și cea a venitului	Nu există niciun risc de schimb valutar, deoarece între moneda creditului și cea	Există o diferență între moneda creditului și cea a venitului	Există o diferență între moneda creditului și cea a venitului proiectului, iar riscul de schimb

	proiectului nu există nicio diferență sau deoarece riscul de schimb valutar este acoperit în întregime.	a venitului proiectului nu există nicio diferență sau deoarece riscul de schimb valutar este acoperit în întregime.	proiectului, dar riscul de schimb valutar este considerat scăzut, deoarece cursul de schimb este stabil sau riscul de schimb valutar este acoperit în mare măsură.	valutar este considerat ridicat, deoarece cursul de schimb este volatil și riscul de schimb valutar este în mare măsură neacoperit.
Factor: mediul politic și juridic				
1.Subfactor: riscul politic, inclusiv riscul de transfer, având în vedere tipul de proiect și factorii de diminuare a riscului	Expunere foarte scăzută; instrumente de diminuare a riscului solide, dacă sunt necesare	Expunere scăzută; instrumente de diminuare a riscului satisfăcătoare, dacă sunt necesare	Expunere moderată; instrumente de diminuare a riscului acceptabile	Expunere ridicată; instrumente de diminuare a riscului deficiente sau inexistente
2.Subfactor: riscul de forță majoră (război, tulburări civile etc.)	Expunere foarte scăzută sau inexistentă la riscul de forță majoră	Expunere limitată la riscul de forță majoră	Expunere semnificativă la riscul de forță majoră, care nu este diminuat suficient	Expunere semnificativă la riscul de forță majoră, care nu este diminuat
3.Subfactor: sprijinul guvernamental și importanța proiectului pentru țara respectivă pe termen lung	Proiect de importanță strategică pentru țara respectivă (de preferință, orientat spre export). Sprijin puternic din partea guvernului.	Proiect considerat important pentru țara respectivă. Un nivel de sprijin corespunzător din partea guvernului.	Deși este posibil ca proiectul să nu fie strategic, acesta aduce beneficii incontestabile țării respective. Este posibil ca sprijinul din partea guvernului să nu fie explicit.	Proiectul nu este esențial pentru țara respectivă. Sprijinul din partea guvernului este scăzut sau inexistent.
4.Subfactor: stabilitatea cadrului juridic și de reglementare (riscul de schimbare a legislației)	Mediu de reglementare favorabil și stabil pe termen lung	Mediu de reglementare favorabil și stabil pe termen mediu	Schimbările în materie de reglementare pot fi prezise cu un nivel de certitudine acceptabil	Este posibil ca proiectul să fie afectat de probleme de reglementare actuale sau viitoare
5.Subfactor: dobândirea tuturor formelor de sprijin și a tuturor aprobărilor necesare pentru o astfel de scutire de la aplicarea legislației privind conținutul local	Concludentă	Satisfăcătoare	Acceptabilă	Insuficientă

6.Subfactor: caracterul executoriu al contractelor, al garanțiilor reale și al garanțiilor	Contractele, garanțiile reale și garanțiile au caracter executoriu.	Contractele, garanțiile reale și garanțiile au caracter executoriu.	Se consideră că contractele, garanțiile reale și garanțiile au caracter executoriu, deși există anumite probleme care nu sunt esențiale.	Există probleme esențiale nerezolvate în ceea ce privește executarea efectivă a contractelor, a garanțiilor reale și a garanțiilor.
Factor: caracteristicile tranzacției				
1.Subfactor: riscul de proiectare și riscul tehnologic	Tehnologia și proiectarea sunt pe deplin consacrate	Tehnologia și proiectarea sunt pe deplin consacrate	Tehnologia și proiectarea sunt consacrate – problemele specifice întreprinderilor nou-înființate sunt contracarate printr-un pachet solid care să asigure buna execuție	Tehnologia și proiectarea nu sunt consacrate; există probleme legate de tehnologie și/sau proiectarea este complexă
2.Subfactor: riscul de construcție				
2.1.Obținerea autorizațiilor și stabilirea amplasamentului (componentă a subfactorului)	Au fost obținute toate autorizațiile	Unele autorizații încă nu au fost obținute, dar se consideră că obținerea acestora este foarte probabilă	Unele autorizații încă nu au fost obținute, dar procesul de autorizare este bine definit și se consideră că reprezintă o procedură de rutină.	Încă nu fost obținute autorizațiile esențiale și nu se consideră că acordarea acestora reprezintă o procedură de rutină. Este posibil să fie impuse condiții semnificative.
2.2.Tipul contractului de construcție (componentă a subfactorului)	Contract de construcții și de achiziții publice (<i>engineering and procurement contract</i> – EPC) la cheie cu preț fix și dată certă	EPC de construcții la cheie cu preț fix și dată certă	Contract de construcții la cheie cu preț fix și dată certă, încheiat cu unul sau mai mulți contractanți	Fără contract la cheie cu preț fix parțial sau contract parțial și/sau probleme de interfață cu mai mulți contractanți
2.3.Probabilitatea de a termina proiectul la data și la costul convenite (componentă a subfactorului)	Este aproape sigur că proiectul va fi finalizat în intervalul de timp convenit și la costul convenit.	Este foarte probabil că proiectul va fi finalizat în intervalul de timp convenit și la costul convenit.	Este incert dacă proiectul va fi finalizat în intervalul de timp convenit și la costul convenit.	Există indicii conform cărora proiectul nu va fi finalizat în intervalul de timp convenit și la costul convenit.

2.4. Garanțiile de bună execuție sau daunele contractuale prestabilite (componentă a subfactorului)	Daune contractuale prestabilite substanțiale suportate din substanța financiară și/sau o garanție de bună execuție solidă, furnizată de sponsori cu o capacitate financiară excelentă	Daune contractuale prestabilite semnificative suportate din substanța financiară și/sau o garanție de bună execuție furnizată de sponsori cu o capacitate financiară bună	Daune contractuale prestabilite adecvate suportate din substanța financiară și/sau o garanție de bună execuție furnizată de sponsori cu o capacitate financiară bună	Daune contractuale prestabilite inadecvate sau care nu sunt suportate din substanța financiară sau garanții de bună execuție deficiente
2.5. Istoricul și soliditatea financiară a contractantului în activitatea de construcție a unor proiecte similare (componentă a subfactorului)	Foarte bune	Bune	Satisfăcătoare	Insuficiente
3. Subfactor: riscul operațional				
3.1. Sfera de aplicare, natura și complexitatea contractelor de exploatare și întreținere (<i>operations and maintenance – O&M</i>) (componentă a subfactorului)	Contract de exploatare și întreținere pe termen lung, de preferință cu stimulente de performanță contractuale și/sau conturi de rezervă pentru exploatare și întreținere, deși un astfel de contract nu este strict necesar pentru realizarea întreținerii necesare, deoarece activitățile de exploatare și întreținere sunt simple și transparente.	Activitățile de exploatare și întreținere sunt relativ simple și transparente și există un contract de exploatare și întreținere pe termen lung și/sau un cont de rezervă pentru exploatare și întreținere.	Activitățile de exploatare și întreținere sunt complexe și este necesar un contract de exploatare și întreținere. Există un contract de exploatare și întreținere pe termen lung și/sau un cont de rezervă limitat.	Activitățile de exploatare și întreținere sunt complexe și este neapărat necesar un contract de exploatare și întreținere. Nu există niciun contract de exploatare și întreținere. Prin urmare, există riscul unor depășiri importante ale costurilor de exploatare, peste nivelul acoperit de factorii de diminuare a riscului.
3.2. Cunoștințele de specialitate, istoricul și soliditatea financiară a operatorului (componentă a subfactorului)	Un nivel foarte ridicat de asistență tehnică sau angajamente din partea sponsorilor de a furniza asistență tehnică	Puternice	Acceptabile	Limitate/deficiente sau operatorul local depinde de autoritățile locale
4. Subfactor: evaluarea veniturilor, inclusiv				

riscul de cumpărare („off-take”)				
4.1.Cât de robuste sunt contractele care generează venituri (de exemplu, contractele de cumpărare, contractele de concesiune, fluxurile de venituri dintr-un parteneriat public-privat și alte contracte care generează venituri)? Care este calitatea clauzelor de reziliere? (componentă a subfactorului)	Venituri foarte solide	Venituri solide	Venituri acceptabil de solide	Veniturile proiectului nu sunt certe și există indicii conform cărora este posibil ca o parte din venituri să nu fie obținute.
4.2.Dacă există un contract ferm („take-or-pay”) sau un contract de cumpărare cu preț fix (componentă a subfactorului)	Bonitate excelentă a dobânditorului; clauze de reziliere solide; durata contractului depășește cu mult scadența datoriei.	Bonitate bună a dobânditorului; clauze de reziliere solide; durata contractului depășește scadența datoriei.	Capacitate financiară acceptabilă a dobânditorului; clauze de reziliere normale; durata contractului coincide, în general, cu scadența datoriei.	Dobânditor deficient; clauze de reziliere deficiente; durata contractului nu depășește scadența datoriei.
4.3.Dacă nu există un contract ferm („take-or-pay”) sau un contract de cumpărare cu preț fix (componentă a subfactorului)	Proiectul produce servicii esențiale sau o marfă vândută la scară largă pe o piață mondială; producția poate fi absorbită cu ușurință la prețurile proiectate, chiar și în condițiile unor rate de creștere ale pieței mai mici decât cele istorice.	Proiectul produce servicii esențiale sau o marfă vândută la scară largă pe o piață regională care va absorbi producția la prețurile proiectate, în condițiile menținerii ratelor de creștere istorice.	Marfa este vândută pe o piață limitată, care o poate absorbi doar la prețuri mai mici decât cele proiectate.	Producția proiectului este cerută doar de unul sau de câțiva cumpărători sau nu se vinde, în general, pe o piață organizată.
5.Subfactor: riscul de aprovizionare				
5.1.Riscul de preț, de volum și de transport al materiilor prime; istoricul și soliditatea financiară ale furnizorului (componentă a subfactorului)	Contract de furnizare pe termen lung cu un furnizor cu o capacitate financiară excelentă.	Contract de furnizare pe termen lung cu un furnizor cu o capacitate financiară bună.	Contract de furnizare pe termen lung cu un furnizor cu o capacitate financiară bună – este posibil să rămână un	Contract de furnizare pe termen scurt sau contract de furnizare pe termen lung cu un furnizor inadecvat din punct de vedere financiar – rămâne cu

			anumit risc de preț.	certitudine un anumit risc de preț.
5.2.Riscurile de rezervă (de exemplu, legate de dezvoltarea resurselor naturale) (componentă a subfactorului)	Rezerve auditate în mod independent, demonstrate și dezvoltate, care depășesc cu mult cerințele pe toată durata proiectului.	Rezerve auditate în mod independent, demonstrate și dezvoltate, care depășesc cerințele pe toată durata proiectului.	Rezerve demonstrate care pot acoperi cererea generată de proiect în mod adecvat până la scadența datoriei.	Proiectul se bazează într-o anumită măsură pe rezerve potențiale și nedezvoltate.
Factor: soliditatea sponsorului (inclusiv a oricărui parteneriat public-privat)				
1.Subfactor: soliditatea financiară a sponsorului	Sponsor solid, cu o capacitate financiară ridicată	Sponsor adecvat, cu o capacitate financiară bună	Sponsor cu o capacitate financiară adecvată	Sponsor inadecvat, cu deficiențe financiare evidente
2.Subfactor: istoricul sponsorului și experiența acestuia în ceea ce privește țara/sectorul în cauză	Sponsor cu un istoric excelent și cu experiență în ceea ce privește țara/sectorul în cauză	Sponsor cu un istoric satisfăcător și cu experiență în ceea ce privește țara/sectorul în cauză	Sponsor cu un istoric adecvat și cu experiență în ceea ce privește țara/sectorul în cauză	Sponsor fără niciun istoric sau fără experiență în ceea ce privește țara/sectorul în cauză ori cu un istoric discutabil
3.Subfactor: sprijinul din partea sponsorului, demonstrat de capitalurile proprii, de clauza de proprietate și de stimulentele de a injecta numerar suplimentar, dacă este cazul	Solid. Proiectul este foarte strategic pentru sponsor (activitatea principală – strategia pe termen lung).	Adecvat. Proiectul este strategic pentru sponsor (activitatea principală – strategia pe termen lung).	Acceptabil. Proiectul este considerat important pentru sponsor (activitatea principală).	Limitat. Proiectul nu este esențial pentru strategia pe termen lung sau pentru activitatea principală a sponsorului.
Factor: mecanismele de garantare				
1.Subfactor: cesiunea contractelor și a conturilor	Foarte cuprinzătoare	Cuprinzătoare	Acceptabilă	Insuficientă
2.Subfactor: grevarea cu sarcini a unor active, ținând cont de calitatea, valoarea și lichiditatea activelor	Garanție opozabilă de prim rang având ca obiect toate activele, contractele, autorizațiile și conturile aferente proiectului, necesare pentru derularea acestuia	Garanție opozabilă având ca obiect toate activele, contractele, autorizațiile și conturile aferente proiectului, necesare pentru	Garanție acceptabilă având ca obiect toate activele, contractele, autorizațiile proiectului și conturile aferente proiectului, necesare pentru	Puține garanții sau garanții reale pentru creditori; gaj negativ deficient

		derularea proiectului	derularea proiectului	
3.Subfactor: controlul exercitat de creditor asupra fluxurilor de numerar (de exemplu, prin compensare de tip „cash sweep”, conturi escrow independente)	Puternic	Satisfăcător	Acceptabil	Inadecvat
4.Subfactor: soliditatea pachetului de clauze contractuale (plăți anticipate obligatorii, amânări la plată, ordinea realizării plăților, restricții privind dividendele etc.)	Pachetul de clauze contractuale este solid pentru tipul de proiect respectiv. Proiectul nu mai poate emite alte instrumente de datorie.	Pachetul de clauze contractuale este satisfăcător pentru tipul de proiect respectiv. Proiectul nu mai poate emite instrumente de datorie decât într-un quantum foarte limitat.	Pachetul de clauze contractuale este acceptabil pentru tipul de proiect respectiv. Proiectul poate emite instrumente de datorie într-un quantum limitat.	Pachetul de clauze contractuale este insuficient pentru tipul de proiect respectiv. Proiectul poate emite instrumente de datorie într-un quantum nelimitat.
5.Subfactor: fonduri de rezervă (serviciul datoriei, exploatare și întreținere, reînnoire și înlocuire, evenimente neprevăzute etc.)	Perioadă de acoperire mai mare decât media, toate fondurile de rezervă sunt finanțate integral prin numerar sau acreditive de la o bancă cu rating ridicat	Perioadă de acoperire medie, toate fondurile de rezervă sunt finanțate integral	Perioadă de acoperire medie, toate fondurile de rezervă sunt finanțate integral	Perioadă de acoperire mai mică decât media, fonduri de rezervă finanțate din fluxurile de numerar provenind din activitățile de exploatare

Tabelul nr.2

Criterii de evaluare pentru expunerile din bunuri imobiliare

	Categoria 1	Categoria 2	Categoria 3	Categoria 4
Factor: soliditatea financiară				
1.Subfactor: condițiile de piață	Cererea și oferta pentru tipul și amplasamentul proiectului se află în prezent în echilibru. Numărul de bunuri concurente care intră pe piață este mai mic sau egal cu cererea prognozată.	Cererea și oferta pentru tipul și amplasamentul proiectului se află în prezent în echilibru. Numărul de bunuri concurente care intră pe piață este aproximativ egal cu cererea prognozată.	Condițiile de piață se află, în linii mari, în echilibru. Pe piață intră bunuri concurente, iar alte bunuri se află în etapele de planificare. Proiectarea și capacitățile bunurilor comparabile existente nu se află	Condițiile de piață sunt nefavorabile. Momentul în care condițiile se vor îmbunătăți și vor reveni la echilibru este incert. Bunurile comparabile de pe piață își pierd chiriașii la expirarea contractelor de

			într-un stadiu tehnologic la fel de avansat ca noile proiecte.	închiriere. Clauzele contractelor de închiriere noi încheiate pentru bunuri comparabile sunt mai puțin favorabile în comparație cu cele existente.
2.Subfactor: indicatorii financiari, cu alte cuvinte, indicatorii care arată capacitatea debitorului de a-și rambursa datoriile	Se consideră că indicatorii financiari ai bunului, reprezentați de rata de acoperire a serviciului datoriei (DSCR) sau capacitatea de acoperire a dobânzilor (ICR), sunt puternici și se așteaptă ca aceștia să rămână astfel, ținând cont de evoluția din trecut a indicatorilor financiari. DSCR sau ICR nu prezintă relevanță și nu ar trebui să se calculeze pentru bunurile aflate în faza de construcție.	Se consideră că indicatorii financiari ai bunului, reprezentați de DSCR sau ICR al bunului, sunt adecvați și se așteaptă ca aceștia să rămână astfel, ținând cont de evoluția din trecut a indicatorilor financiari. DSCR sau ICR nu prezintă relevanță și nu ar trebui calculat pentru bunurile aflate în faza de construcție.	Se consideră că indicatorii financiari ai bunului, reprezentați de DSCR sau ICR al bunului, sunt satisfăcători și se așteaptă ca aceștia să rămână astfel, ținând cont de evoluția din trecut a indicatorilor financiari. DSCR sau ICR nu prezintă relevanță și nu ar trebui calculat pentru bunurile aflate în faza de construcție.	Se consideră că indicatorii financiari ai bunului, reprezentați de DSCR sau ICR al bunului, sunt deficienți și se așteaptă ca aceștia să rămână astfel, ținând cont de evoluția din trecut a indicatorilor financiari. DSCR sau ICR nu prezintă relevanță și nu ar trebui calculat pentru bunurile aflate în faza de construcție.
3.Subfactor: rata creditului acordat („advance ratio”), cu alte cuvinte, raportul dintre valoarea creditului acordat și cea a garanției aferente creditului (LTV), care indică disponibilitatea de a rambursa a debitorului	Se consideră că LTV al bunului este scăzut, având în vedere tipul de bun. În cazul în care există o piață secundară, tranzacția este subscrisă la standardele pieței.	Se consideră că LTV al bunului este satisfăcător, având în vedere tipul de bun. În cazul în care există o piață secundară, tranzacția este subscrisă la standardele pieței.	Se consideră că LTV al bunului este relativ ridicat, având în vedere tipul de bun.	Indicatorul LTV al bunului se situează cu mult peste standardele de subscriere pentru creditele noi.
4.Subfactor: sensibilitatea la tensiuni, pe baza veniturilor generate pe durata creditului	Resursele, cheltuielile neprevăzute și structura datoriilor bunului îi permit să își îndeplinească obligațiile financiare într-o perioadă de	Bunul își poate îndeplini obligațiile financiare într-o perioadă de tensiuni financiare susținute (de exemplu, în ceea ce privește ratele dobânzii, creșterea	Într-o perioadă de încetinire a creșterii economice, bunul ar înregistra o scădere a veniturilor care i-ar majora semnificativ riscul de a intra în	Situația financiară a bunului este tensionată și acesta este susceptibil de a intra în stare de nerambursare dacă nu intervine

	tensiuni financiare grave (de exemplu, în ceea ce privește ratele dobânzii, creșterea economică).	economică). Bunul este susceptibil de a intra în stare de nerambursare doar în condiții economice foarte dificile.	stare de nerambursare.	în curând o îmbunătățire a condițiilor.
5.Subfactor: previzibilitatea fluxurilor de numerar				
5.1.Pentru un bun complet și a cărui situație s-a stabilizat (componentă a subfactorului)	<p>Contractele de închiriere aferente bunului sunt încheiate pe termen lung, cu chiriași solvabili, iar scadențele contractelor sunt dispersate, sau o parte considerabilă din contractele de închiriere sunt garantate printr-un parteneriat public-privat.</p> <p>Bunul are un istoric de reținere a chirișilor la expirarea contractelor de închiriere. Rata de ocupare este ridicată. Cheltuielile (cu întreținerea, asigurarea, securitatea și impozitele pe proprietate) sunt previzibile.</p>	<p>În cea mai mare parte, bunul are contracte de închiriere pe termen lung cu mai mulți chiriași care au, în medie, o bonitate ridicată, iar scadențele sunt dispersate. Este posibil ca un parteneriat public-privat să garanteze o parte din contractele de închiriere. În cazul în care bunul are un singur contract de închiriere sau o parte semnificativă din veniturile generate de bun provin de la un singur chiriaș, chiriașul respectiv are o bonitate excelentă, iar contractul include clauze care asigură plățile chiriei până la sfârșitul duratei a de viață proiectului sau dincolo de acesta.</p> <p>Bunul are un nivel normal de rotație a chirișilor la expirarea contractelor de închiriere. Rata de ocupare este ridicată. Cheltuielile sunt previzibile.</p>	<p>Majoritatea contractelor de închiriere ale bunului sunt pe termen mediu, și nu pe termen lung, iar bonitatea chirișilor variază. Este posibil ca un parteneriat public-privat să garanteze doar o mică parte din contractele de închiriere. În cazul în care bunul are un singur contract de închiriere sau o parte semnificativă din veniturile generate de bun provin de la un singur chiriaș, contractul include clauze care asigură plățile chiriei până la sfârșitul duratei de viață a proiectului sau dincolo de acesta, dar chiriașul are o bonitate moderată.</p> <p>Bunul are un nivel moderat de rotație a chirișilor la expirarea contractelor de închiriere. Rata de ocupare este moderată. Cheltuielile sunt relativ previzibile, dar variază în raport cu veniturile.</p>	<p>Proporția contractelor de închiriere pe termen scurt, încheiate cu chiriași a căror bonitate variază, este semnificativă, bunul are un singur contract de închiriere sau o parte foarte semnificativă din veniturile generate de bun provin de la un singur chiriaș, iar chiriașul respectiv are o bonitate scăzută și/sau contractul nu include clauzele necesare pentru a se asigura plățile chiriei până la sfârșitul duratei de viață a proiectului sau dincolo de acesta.</p> <p>Bunul are un nivel foarte ridicat de rotație a chirișilor la expirarea contractelor de închiriere. Rata de ocupare este scăzută. Pregătirea spațiului pentru noi chiriași presupune cheltuieli semnificative.</p>

<p>5.2.Pentru un bun complet, dar care nu este stabilizat (componentă a subfactorului)</p>	<p>Fluxurile de numerar rezultate din activitatea de închiriere, de exemplu, obținute dintr-un parteneriat public-privat, ating sau depășesc fluxurile de numerar preconizate, utilizate la evaluarea bunului. Proiectul ar trebui să ajungă la stabilizare în viitorul apropiat.</p>	<p>Fluxurile de numerar rezultate din activitatea de închiriere, de exemplu, obținute dintr-un parteneriat public-privat, ating sau depășesc fluxurile de numerar preconizate, utilizate la evaluarea bunului. Proiectul ar trebui să ajungă la stabilizare în viitorul apropiat.</p>	<p>Majoritatea fluxurilor de numerar rezultate din activitatea de închiriere se ridică la nivelul fluxurilor de numerar preconizate, utilizate la evaluarea bunului; cu toate acestea, nu se va ajunge la stabilizare pentru încă o perioadă de timp.</p>	<p>Fluxurile de numerar rezultate din activitatea de închiriere nu se ridică la nivelul fluxurilor de numerar preconizate, utilizate la evaluarea bunului. În pofida atingerii ratei de ocupare vizate, acoperirea fluxurilor de numerar este precară, din cauza veniturilor dezamăgitoare.</p>
<p>5.3.Pentru faza de construcție (componentă a subfactorului)</p>	<p>Bunul este complet închiriat în avans pentru întreaga durată a creditului sau vândut în avans unui chiriaș sau unui cumpărător cu o bonitate ridicată ori banca are un angajament obligatoriu privind acordarea de finanțare de tip <i>take-out</i>, asumat de un chiriaș sau de un cumpărător cu o bonitate ridicată, de exemplu printr-un parteneriat public-privat.</p>	<p>Bunul este complet închiriat în avans sau vândut în avans unui chiriaș sau cumpărător solvabil ori banca are un angajament obligatoriu privind acordarea de finanțare permanentă, asumat de un creditor solvabil, de exemplu printr-un parteneriat public-privat.</p>	<p>Activitatea de închiriere se încadrează în parametrii preconizați, dar este posibil ca construcția să nu fie închiriată în avans și să nu existe o finanțare de tip <i>take-out</i>. Este posibil ca banca să fie creditorul permanent.</p>	<p>Bunul se deteriorează din cauza depășirilor de costuri, a deteriorării pieței, a anulărilor contractelor de către chiriași sau a altor factori. Este posibil să existe un litigiu cu partea care asigură finanțarea permanentă.</p>
<p>Factor: mediul politic și juridic</p>				
<p>1.Subfactor: riscuri juridice și de reglementare</p>	<p>Jurisdicția are o atitudine foarte favorabilă cu privire la repunerea în posesie și la executarea silită a contractelor.</p>	<p>Jurisdicția are în general o atitudine favorabilă cu privire la repunerea în posesie și la executarea silită a contractelor.</p>	<p>Jurisdicția are în general o atitudine favorabilă cu privire la repunerea în posesie și la executarea silită a contractelor, dar este posibil ca repunerea în posesie să dureze mult timp și/sau să fie dificilă.</p>	<p>Mediu juridic și de reglementare precar sau instabil. Este posibil ca, în jurisdicția respectivă, repunerea în posesie și executarea silită a contractelor să fie îndelungată sau imposibilă.</p>

2.Subfactor: riscul politic, inclusiv riscul de transfer, având în vedere tipul de proprietate și factorii de diminuare a riscului	Expunere foarte scăzută; instrumente de diminuare a riscului solide, dacă sunt necesare	Expunere scăzută; instrumente de diminuare a riscului satisfăcătoare, dacă sunt necesare	Expunere moderată; instrumente de diminuare a riscului acceptabile	Expunere ridicată; instrumente de diminuare a riscului deficiente sau inexistente
Factor: caracteristicile activului/tranzacției				
1.Subfactor: amplasamentul	Bunul are un amplasament foarte atractiv, convenabil pentru serviciile pe care și le doresc chiriașii.	Bunul are un amplasament atractiv, convenabil pentru serviciile pe care și le doresc chiriașii.	Amplasamentul bunului nu îi conferă un avantaj competitiv.	Bunul are un amplasament neatractiv.
2.Subfactor: proiectarea și starea în care se află bunul	Bunul este favorizat datorită proiectării, configurării și întreținerii sale și este foarte competitiv în raport cu bunurile noi.	Bunul este adecvat în ceea ce privește proiectarea, configurarea și întreținerea sa. Proiectarea și capacitățile bunului sunt competitive în raport cu bunurile noi.	Bunul este adecvat în ceea ce privește configurarea, proiectarea și întreținerea sa.	Configurarea, proiectarea și întreținerea bunului au contribuit la dificultățile cu care se confruntă bunul. Configurarea, proiectarea sau întreținerea bunului prezintă deficiențe.
3.Subfactor: bunul se află în construcție	Bugetul pentru construcție este moderat, iar pericolele tehnice sunt limitate. Contractanții au un nivel înalt de calificare și o bonitate ridicată.	Bugetul pentru construcție este moderat, iar pericolele tehnice sunt limitate. Contractanții au un nivel înalt de calificare și o bonitate adecvată.	Bugetul pentru construcție este adecvat, iar contractanții au nivelul obișnuit de calificare și o bonitate medie.	Proiectul a depășit bugetul sau este nerealist, având în vedere pericolele tehnice. Este posibil ca nivelul de calificare al contractanților să fie insuficient, iar bonitatea acestora să fie scăzută.
4.Subfactor: structura financiară:				
4.1.Calendarul de amortizare (componentă a subfactorului)	Amortizarea datoriei fără rambursare de tip bullet	Amortizarea datoriei fără rambursare de tip bullet sau cu rambursare de tip bullet într-un cuantum nesemnificativ	Rambursări de amortizare a datoriei cu plăți de tip bullet limitate	Rambursări de tip bullet sau rambursări de amortizare a datoriei cu un cuantum semnificativ al

				rambursărilor de tip bullet
4.2.Riscul de piață/ciclic și de refinanțare (componentă a subfactorului)	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este foarte limitată sau inexistentă, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă toate rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia și nu există decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este foarte scăzut sau inexistent.	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este limitată, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă majoritatea rambursărilor viitoare ale creditului pe durata acestuia și nu există decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este scăzut.	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este moderată, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă doar o parte din rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia sau există o serie de decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este mediu.	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este semnificativă, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă doar o mică parte din rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia și există o serie de decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este ridicat.
Factor: soliditatea sponsorului/dezvoltatorului (inclusiv a oricărui parteneriat public-privat)				
1.Subfactor: capacitatea financiară și disponibilitatea de a asuma angajamente în ceea ce privește gestionarea bunului	Sponsorul/dezvoltatorul a adus o contribuție bănească substanțială la construirea sau achiziționarea bunului. Sponsorul/dezvoltatorul dispune de resurse substanțiale și are datorii directe și contingente limitate. Bunurile sponsorului/dezvoltatorului sunt diversificate din punct de vedere geografic și al tipologiei.	Sponsorul/dezvoltatorul a adus o contribuție bănească semnificativă la construirea sau achiziționarea bunului. Situația financiară a sponsorului/dezvoltatorului îi permite să sprijine bunul în eventualitatea unui deficit de numerar. Bunurile sponsorului/dezvoltatorului sunt situate în mai multe regiuni geografice.	Este posibil ca sponsorul/dezvoltatorul să aibă o contribuție nesemnificativă sau sub altă formă decât cea bănească. Resursele financiare ale sponsorului/dezvoltatorului sunt medii sau se situează sub medie.	Sponsorul/dezvoltatorul nu are capacitatea sau disponibilitatea de a asuma angajamente în ceea ce privește gestionarea bunului.
2.Subfactor: reputația și istoricul cu privire la bunuri similare	Personalul de conducere are experiență, iar sponsorii au o calitate ridicată;	Calitatea personalului de conducere și a sponsorilor este adecvată. Sponsorul	Calitatea personalului de conducere și a sponsorilor este moderată. Istoricul	Personalul de conducere nu este eficace, iar calitatea sponsorilor este

	reputație solidă și un istoric îndelungat și pozitiv cu privire la bunuri similare	sau personalul de conducere are un istoric pozitiv cu privire la bunuri similare	personalului de conducere sau al sponsorilor nu ridică preocupări serioase.	inferioară. Dificultățile legate de personalul de conducere și de sponsori au contribuit în trecut la dificultăți în gestionarea bunurilor.
3.Subfactor: relațiile cu actorii imobiliari relevanți	Relații strânse cu principalii actori, precum agenții de leasing	Relații dovedite cu principalii actori, precum agenții de leasing	Relații adecvate cu agenții de leasing și cu alte părți care furnizează servicii imobiliare importante	Relații proaste cu agenții de leasing și/sau cu alte părți care furnizează servicii imobiliare importante
Factor: mecanismele de garantare				
1.Subfactor: natura dreptului de ipotecă	Drept de ipotecă opozabil	Drept de ipotecă opozabil	Drept de ipotecă opozabil	Capacitatea creditorului de a declanșa executarea silită este supusă unor constrângeri.
2.Subfactor: cesiunea chiriilor	Creditorul a obținut o cesiune pentru majoritatea chiriilor. Acesta păstrează informații actualizate privind chiriașii, care ar facilita notificarea acestora să transmită chiriile direct creditorului, precum desfășurătorul cu chiriile în vigoare și copii ale contractelor de închiriere aferente proiectului.	Creditorul a obținut o cesiune pentru o parte semnificativă din chirii. Acesta păstrează informații actualizate privind chiriașii, care ar facilita notificarea acestora să transmită chiriile direct creditorului, precum desfășurătorul cu chiriile în vigoare și copii ale contractelor de închiriere aferente proiectului.	Creditorul a obținut o cesiune pentru o parte relativ mică din chirii. Creditorul nu a păstrat informații actualizate privind chiriașii, care ar facilita notificarea acestora să transmită chiriile direct creditorului, precum desfășurătorul cu chiriile în vigoare și copii ale contractelor de închiriere aferente proiectului.	Creditorul nu a obținut nicio cesiune a contractelor de închiriere.
3.Subfactor: calitatea acoperirii asigurării	Calitate foarte bună	Calitate bună	Calitate adecvată	Calitate inferioară

Tabelul nr.3

Criterii de evaluare pentru expunerile din finanțarea de obiecte

	Categoria 1	Categoria 2	Categoria 3	Categoria 4
--	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

Factor: soliditatea financiară				
1.Subfactor: condițiile de piață	Cererea este puternică și se află în creștere, există bariere puternice la intrare, sensibilitatea la evoluțiile tehnologiei și ale perspectivelor economice este scăzută.	Cererea este puternică și stabilă. Există unele bariere la intrare și un anumit grad de sensibilitate la evoluțiile tehnologiei și ale perspectivelor economice.	Cererea este adecvată și stabilă, barierele la intrare sunt limitate, există un grad semnificativ de sensibilitate la evoluțiile tehnologiei și ale perspectivelor economice.	Cererea este slabă și în scădere, este vulnerabilă la evoluțiile tehnologiei și ale perspectivelor economice, iar mediul este foarte incert.
2.Subfactor: indicatorii financiari, de exemplu DSCR sau ICR	Indicatori financiari puternici, având în vedere tipul de activ. Ipoteze economice foarte solide.	Indicatori financiari puternici/acceptabili, având în vedere tipul de activ. Proiectul se bazează pe ipoteze economice solide.	Indicatori financiari standard pentru tipul de activ.	Indicatori financiari agresivi, având în vedere tipul de activ.
3.Subfactor: rata creditului acordat („advance ratio”), cu alte cuvinte, raportul dintre valoarea creditului acordat și cea a garanției aferente creditului (LTV)	Raport LTV puternic, având în vedere tipul de activ	Raport LTV puternic/acceptabil, având în vedere tipul de activ	Raport LTV standard pentru tipul de activ	Raport LTV agresiv, având în vedere tipul de activ
4.Subfactor: sensibilitatea la tensiuni, pe baza veniturilor generate pe durata creditului	Venituri stabile pe termen lung, care pot rezista unor tensiuni grave pe parcursul unui ciclu economic	Venituri satisfăcătoare pe termen scurt. Creditul poate rezista la unele adversități financiare. Probabilitatea de intrare în starea de nerambursare nu există decât în condiții economice foarte dificile	Venituri incerte pe termen scurt. Fluxurile de numerar sunt vulnerabile la tensiuni care nu sunt neobișnuite pe parcursul unui ciclu economic. Este posibil ca creditul să intre în stare de nerambursare într-o perioadă de încetinire a creșterii economice	Veniturile fac obiectul unor incertitudini puternice; chiar și în condiții economice normale, este posibil ca activul să intre în stare de nerambursare, dacă nu intervine o îmbunătățire a condițiilor
5.Subfactor: lichiditatea pieței	Piața este structurată la nivel mondial; activele sunt foarte lichide.	Piața este mondială sau regională; activele sunt relativ lichide.	Piața este regională, cu perspective limitate pe termen scurt, ceea ce	Piața locală și/sau vizibilitate redusă. Lichiditate scăzută sau inexistentă, în

			presupune o lichiditate mai scăzută.	special pe piețele de nișă.
Factor: mediul politic și juridic				
1.Subfactor: riscuri juridice și de reglementare	Jurisdicția are o atitudine favorabilă cu privire la repunerea în posesie și la executarea silită a contractelor.	Jurisdicția are o atitudine favorabilă cu privire la repunerea în posesie și la executarea silită a contractelor.	Jurisdicția are în general o atitudine favorabilă cu privire la repunerea în posesie și la executarea silită a contractelor, chiar dacă este posibil ca repunerea în posesie să dureze mult timp și/sau să fie dificilă.	Mediu juridic și de reglementare precar sau instabil. Este posibil ca, în jurisdicția respectivă, repunerea în posesie și executarea silită a contractelor să fie îndelungată sau imposibilă.
2.Subfactor: riscul politic, inclusiv riscul de transfer, având în vedere tipul de obiect și factorii de diminuare a riscului	Expunere foarte scăzută; instrumente de diminuare a riscului solide, dacă sunt necesare	Expunere scăzută; instrumente de diminuare a riscului satisfăcătoare, dacă sunt necesare	Expunere moderată; instrumente de diminuare a riscului acceptabile	Expunere ridicată; instrumente de diminuare a riscului deficiente sau inexistente
Factor: caracteristicile tranzacției				
1.Subfactor: calendarul de amortizare	Amortizarea datoriei fără rambursare de tip bullet	Amortizarea datoriei fără rambursare de tip bullet sau cu rambursare de tip bullet într-un quantum ne semnificativ	Rambursări de amortizare a datoriei cu plăți de tip bullet limitate	Rambursări de tip bullet sau rambursări de amortizare a datoriei cu un quantum semnificativ al rambursărilor de tip bullet
2.Subfactor: riscul de piață/ciclic și de refinanțare	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este foarte limitată sau inexistentă, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă toate rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia și	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este limitată, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă majoritatea rambursărilor viitoare ale creditului pe durata acestuia și nu există decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului.	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este moderată, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă doar o parte din rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia	Expunerea la riscul de piață sau la riscul ciclic este semnificativă, deoarece fluxurile de numerar preconizate acoperă doar o mică parte din rambursările viitoare ale creditului pe durata acestuia și

	nu există decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este foarte scăzut sau inexistent.	Riscul de refinanțare este scăzut.	sau există o serie de decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este mediu.	există o serie de decalaje semnificative între fluxurile de numerar și rambursările creditului. Riscul de refinanțare este ridicat.
3.Subfactor: riscul operațional				
3.1.Obținerea autorizațiilor/licențelor (componentă a subfactorului)	Au fost obținute toate autorizațiile; activul respectă reglementările curente și previzibile în materie de siguranță.	Toate autorizațiile au fost obținute sau sunt în curs de a fi obținute; activul respectă reglementările curente și previzibile în materie de siguranță.	Majoritatea autorizațiilor au fost obținute sau sunt în curs de a fi obținute și se consideră că obținerea celor care încă nu au fost obținute reprezintă o procedură de rutină, iar activul respectă reglementările curente în materie de siguranță.	Probleme la obținerea tuturor autorizațiilor; este posibil ca o parte din configurația planificată și/sau din operațiunile planificate să trebuiască să fie revizuită(e).
3.2.Sfera de aplicare și natura contractelor de exploatare și întreținere (componentă a subfactorului)	Contract de exploatare și întreținere solid, pe termen lung, de preferință cu stimulente de performanță contractuale și/sau conturi de rezervă pentru exploatare și întreținere (dacă este cazul)	Contract de exploatare și întreținere pe termen lung și/sau conturi de rezervă pentru exploatare și întreținere (dacă este cazul)	Contract de exploatare și întreținere sau cont de rezervă pentru exploatare și întreținere limitat (dacă este cazul)	Niciun contract de exploatare și întreținere: există riscul unor depășiri importante ale costurilor de exploatare, peste nivelul factorilor de diminuare a riscului
3.3.Soliditatea financiară a operatorului, istoricul cu privire la gestionarea respectivului tip de activ și capacitatea de a reintroduce pe piață activul la terminarea contractului de închiriere (componentă a subfactorului)	Istoric excelent și o capacitate ridicată de reintroducere pe piață	Istoric satisfăcător și o capacitate satisfăcătoare de reintroducere pe piață	Istoric inadecvat sau de scurtă durată și o capacitate incertă de reintroducere pe piață	Istoric inexistent sau necunoscut și incapacitate de reintroducere pe piață

Factor: caracteristicile activului				
1.Subfactor: configurația, dimensiunile, proiectarea și întreținerea (de exemplu, vechimea, dimensiunile pentru un avion), în comparație cu alte active de pe aceeași piață	Avantaj puternic în ceea ce privește proiectarea și întreținerea. Configurația este standard, astfel încât obiectul dispune de o piață lichidă.	Proiectare și întreținere peste medie. Configurație standard, eventual cu unele excepții foarte limitate, astfel încât obiectul dispune de o piață lichidă.	Proiectare și întreținere de nivel mediu. Configurația este oarecum specifică, ceea ce ar putea avea ca rezultat o piață mai restrânsă pentru obiect.	Proiectare și întreținere sub medie. Activul se apropie de sfârșitul duratei sale de viață economică. Configurația este foarte specifică; piața pentru obiect este foarte restrânsă.
2.Subfactor: valoarea de revânzare	Valoarea de revânzare curentă este cu mult superioară valorii datoriei.	Valoarea de revânzare este moderat superioară valorii datoriei.	Valoarea de revânzare este ușor superioară valorii datoriei.	Valoarea de revânzare este inferioară valorii datoriei.
3.Subfactor: sensibilitatea valorii și a lichidității activului la ciclurile economice	Valoarea și lichiditatea activului sunt relativ insensibile la ciclurile economice.	Valoarea și lichiditatea activului sunt sensibile la ciclurile economice.	Valoarea și lichiditatea activului sunt destul de sensibile la ciclurile economice.	Valoarea și lichiditatea activului sunt foarte sensibile la ciclurile economice.
Factor: soliditatea sponsorului (inclusiv a parteneriatelor public-privat)				
Subfactor: istoricul și soliditatea financiară ale sponsorilor	Sponsorii au un istoric excelent și o capacitate financiară ridicată	Sponsorii au un istoric pozitiv și o capacitate financiară adecvată	Sponsorii au un istoric adecvat și o capacitate financiară adecvată	Sponsorii nu au niciun istoric sau au un istoric discutabil și/sau deficiențe financiare
Factor: mecanismele de garantare				
1.Subfactor: controlul activelor	Documentația juridică îi conferă creditorului controlul efectiv (de exemplu, o garanție opozabilă de prim rang sau o structură de leasing care include o astfel de garanție) asupra activului sau asupra	Documentația juridică îi conferă creditorului controlul efectiv (de exemplu, o garanție opozabilă sau o structură de leasing care include o astfel de garanție) asupra activului sau asupra întreprinderii care îl deține.	Documentația juridică îi conferă creditorului controlul efectiv (de exemplu, o garanție opozabilă sau o structură de leasing care include o astfel de garanție) asupra activului sau asupra	Contractul îi oferă puține garanții creditorului și lasă loc unui anumit risc de a pierde controlul asupra activului.

	întreprinderii care îl deține.		întreprinderii care îl deține.	
2.Subfactor: drepturile și mijloacele aflate la dispoziția creditorului pentru a monitoriza amplasamentul și starea activului	Creditorul poate monitoriza amplasamentul și starea activului în orice moment și loc (prin rapoarte periodice, posibilitatea de a efectua inspecții).	Creditorul poate monitoriza amplasamentul și starea activului aproape în orice moment și loc.	Creditorul poate monitoriza amplasamentul și starea activului aproape în orice moment și loc.	Capacitatea creditorului de a monitoriza amplasamentul și starea activului este limitată.
3.Subfactor: asigurarea împotriva daunelor	Acoperire amplă, inclusiv a daunelor colaterale, prin contracte de asigurare încheiate cu întreprinderi de asigurare de cea mai bună calitate	Acoperire satisfăcătoare (care nu include daunele colaterale) prin contracte de asigurare încheiate cu întreprinderi de asigurare de bună calitate	Acoperire acceptabilă (care nu include daunele colaterale) prin contracte de asigurare încheiate cu întreprinderi de asigurare de calitate acceptabilă	Acoperire slabă (care nu include daunele colaterale) prin contracte de asigurare încheiate cu întreprinderi de asigurare de calitate inferioară

Tabelul nr.4

Criterii de evaluare pentru expunerile din finanțarea de mărfuri

	Categoria 1	Categoria 2	Categoria 3	Categoria 4
Factor: soliditatea financiară				
Subfactor: gradul de supragarantare a tranzacțiilor	Ridicat	Adecvat	Satisfăcător	Insuficient
Factor: mediul politic și juridic				
1.Subfactor: riscul de țară	Niciun risc de țară	Expunere limitată la riscul de țară (în special, prin amplasarea offshore a rezervelor într-o țară emergentă)	Expunere la riscul de țară (în special, prin amplasarea offshore a rezervelor într-o țară emergentă)	Expunere puternică la riscul de țară (în special, prin rezerve amplasate în interiorul teritoriului, într-o țară emergentă)
2.Subfactor: diminuarea riscurilor de țară	Diminuare foarte puternică: Mecanisme offshore puternice	Diminuare puternică: Mecanisme offshore	Diminuare acceptabilă: Mecanisme offshore	Diminuare parțială:

	Marfă strategică, cumpărător de cea mai bună calitate	Marfă strategică, cumpărător puternic	Marfă mai puțin strategică, cumpărător acceptabil	Nu există mecanisme offshore Marfă nestrategică, cumpărător de calitate inferioară
Factor: caracteristicile activului				
Subfactor: lichiditatea și sensibilitatea la deteriorare	Marfa este cotate și poate fi acoperită împotriva riscurilor prin instrumente futures sau OTC. Marfa nu este sensibilă la deteriorare.	Marfa este cotate și poate fi acoperită împotriva riscurilor prin instrumente OTC. Marfa nu este sensibilă la deteriorare.	Marfa nu este cotate, dar este lichidă. Posibilitatea acoperirii împotriva riscurilor este incertă. Marfa nu este sensibilă la deteriorare.	Marfa nu este cotate. Lichiditatea este limitată, având în vedere dimensiunea și profunzimea pieței. Nu există instrumente adecvate de acoperire împotriva riscurilor. Marfa este sensibilă la deteriorare.
Factor: soliditatea sponsorului (inclusiv a parteneriatelor public-privat)				
1.Subfactor: soliditatea financiară a traderului	Foarte ridicată, având în vedere filosofia de tranzacționare și riscurile aferente	Ridicată	Adecvată	Inadecvată
2.Subfactor: istoricul, inclusiv capacitatea de a gestiona procesul logistic	Experiență vastă în ceea ce privește tipul de tranzacție în cauză. Istoric care demonstrează un nivel ridicat al succesului în exploatare și al eficienței din punctul de vedere al costurilor.	Experiență suficientă în ceea ce privește tipul de tranzacție în cauză. Istoric care demonstrează un nivel peste mediu al succesului în exploatare și al eficienței din punctul de vedere al costurilor.	Experiență limitată în ceea ce privește tipul de tranzacție în cauză. Istoric care demonstrează un nivel mediu al succesului în exploatare și al eficienței din punctul de vedere al costurilor.	Istoric, în general, limitat sau incert. Costuri și profituri volatile.
3.Subfactor: măsurile de control al tranzacționării și politicile de acoperire împotriva riscurilor	Standarde stricte de selecție a contrapărților, de acoperire împotriva riscurilor și de monitorizare	Standarde adecvate de selecție a contrapărților, de acoperire împotriva riscurilor și de monitorizare	Tranzacțiile anterioare nu au prezentat probleme sau au prezentat probleme minore	Traderul a suferit pierderi semnificative în tranzacțiile anterioare
4.Subfactor: calitatea informațiilor financiare	Excelentă	Bună	Satisfăcătoare	Informațiile financiare cuprind unele incertitudini

				sau sunt insuficiente
Factor: mecanismele de garantare				
1.Subfactor: controlul activelor	Garanția opozabilă de prim rang îi conferă creditorului controlul juridic asupra activelor în orice moment, dacă este necesar.	Garanția opozabilă de prim rang îi conferă creditorului controlul juridic asupra activelor în orice moment, dacă este necesar.	Într-un anumit stadiu al procesului, intervine o pierdere a controlului exercitat asupra activelor de către creditor. Pierderea controlului este atenuată prin cunoașterea procesului de tranzacționare sau, după caz, de o întreprindere terță.	Contractul lasă loc unui anumit risc de a pierde controlul asupra activelor. Este posibil ca recuperarea să fie pusă în pericol.
2.Subfactor: asigurarea împotriva daunelor	Acoperire amplă, inclusiv a daunelor colaterale, prin contracte de asigurare încheiate cu întreprinderi de asigurare de cea mai bună calitate	Acoperire satisfăcătoare (care nu include daunele colaterale) prin contracte de asigurare încheiate cu întreprinderi de asigurare de bună calitate	Acoperire acceptabilă (fără a include daunele colaterale) prin contracte de asigurare încheiate cu întreprinderi de asigurare de calitate acceptabilă	Acoperire slabă (care nu include daunele colaterale) prin contracte de asigurare încheiate cu întreprinderi de asigurare de calitate inferioară